

Vetenskapsrådet

ÅRSREDOVISNING 2006

INNEHÅLL

1	ANALYS AV 2006 ÅRS VERKSAMHET	5
2	BESKRIVNING AV VETENSKAPSRÅDETS VERKSAMHETSGRENAR	7
3	VERKSAMHETSOMRÅDE FORSKNING OCH UTVECKLING	9
4	SAMMANFATTNING AV VERKSAMHETEN	12
	4.1 Organisation	12
	4.2 Styrelsen	13
	4.3 Ämnesråden	13
	4.4 Verksamhetsgrenarnas kostnader och intäkter	13
5	VERKSAMHETSGREN FORSKNINGSSTÖD	15
	5.1 Vetenskaplig kvalitet och förnyelse	18
	5.1.1 Vetenskaplig kvalitet	18
	5.1.2 Internationellt perspektiv	19
	5.1.3 Förnyelse, kraftsamling och profilering	19
	5.1.4 Resultat av utvärderingar	20
	5.2 Mång- och tvärvetenskap	20
	5.2.1 Hantering av mång- och tvärvetenskapliga projekt	21
	5.2.2 Initiativ för att främja mång- och tvärvetenskap	21
	5.3 Forskarkarriär och åldersfördelning	22
	5.3.1 Unga och nydisputerade forskare	22
	5.3.2 Forskningsstödet åldersfördelning	24
	5.3.3 Särskilda medel till unga forskare	24
	5.4 Jämställdhet	25
	5.4.1 Könsfördelningen inom beredningsorganisationen	25
	5.4.2 Könsuppdelad ansökningsstatistik	27
	5.4.3 Framtida insatser för ökad jämställdhet	28
	5.5 Genusforskning	29
	5.6 Internationellt forskningsarbete	31
	5.6.1 Medlemskap i europeiska och internationella forskningsorganisationer	32

5.6.2	EU:s ramprogram	37
5.6.3	Samverkan med andra länder	37
5.6.4	Det svenska forskningsläget i ett internationellt perspektiv	38
5.7	Dyrbar vetenskaplig utrustning och högpresterande datorsystem	38
5.7.1	Dyrbar vetenskaplig utrustning	39
5.7.2	Högpresterande datorsystem och övrig dyrbar utrustning, SNIC	39
5.7.3	Samarbete mellan forskningsfinansiärer och forskningsutförande institutioner	40
5.8	Utfall fördelat per vetenskapsområde	40
5.8.1	Ansökningar	40
5.8.2	Beviljningsgrad	43
5.8.3	Forskningsstöd till nya bidragsmottagare	43
5.8.4	Forskningsstödet fördelning på bidragsformer	44
5.8.5	Forskningsstödet fördelning på mottagare	46
5.8.6	Forskningsstödet fördelning på delområde	48
5.9	Särskilda forskningssatsningar	52
5.9.1	Insatser för biologisk mångfald, vård- och omsorgsforskning, kultur och hälsa	52
5.9.2	Polarforskning	52
5.10	Forskning inom utbildningsvetenskap	53
5.11	Administrativa kostnader	54
6	VERKSAMHETSGREN STRATEGI OCH ANALYS	56
6.1	Analys och utvärderingar	56
6.1.1	Analys	56
6.1.2	Utvärderingar	57
6.2	Samverkan med andra aktörer	59
6.3	Forskningsetiska frågor	60
7	VERKSAMHETSGREN FORSKNINGSFÖRETAGNING	63
7.1	Information om forskning och forskningsetiska frågor	67
7.2	Debatt om och popularisering av forskning	70
7.3	Samordning med andra aktörers insatser	71
7.4	Internetbaserade informationssystem	73
8	VERKSAMHETSOMRÅDE FORSKNINGSPRÖVNING OCH INSATSER	75
8.1	Verksamhetsgren Universitetsdatanät	76
9	ÖVRIGA ÅTERRAPPORTERINGSKRAV	79
9.1	Utbildning av ledamöter i etikprövningsnämnder	79
9.2	Försöksdjursvetenskap	79
9.3	Samordna finansiering med FAS, Formas och VINNOVA	81
9.4	Strategiska satsningar med tvärvetenskaplig angreppssätt inom design	81
9.5	Svensk medverkan i internationella forskningsanläggningar	82
9.6	Medel för att tillhandahålla neutronstrålning för forskning och för kärnteknisk forskning	82
10	UPPDRAG	83
11	ORGANISATIONSSTYRNING	87
11.1	Vetenskapsrådets organisation	87
11.2	Kompetensförsörjning	88
11.3	Personal	88
11.3	Sjukfrånvaro	89

12	FINANSIELL REDOVISNING	91
	12.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter inklusive SUNET	91
	12.2 Resultaträkning inklusive SUNET	92
	12.3 Balansräkning inklusive SUNET	93
	12.4 Resultaträkning exklusive SUNET	94
	12.5 Balansräkning exklusive SUNET	95
	12.6 Resultaträkning SUNET	96
	12.7 Balansräkning SUNET	97
	12.8 Anslagsredovisning inklusive SUNET	98
	12.9 Redovisning mot bemyndiganden exklusive SUNET	99
	12.10 Finansieringsanalys inklusive SUNET	100
	12.11 Tilläggsupplysningar inklusive SUNET	101
	12.12 Noter inklusive SUNET	106
	12.13 Underskrifter	113
13	PERSONREGISTER 2006	114
14	DIAGRAM: ÅLDERS- OCH KÖNSFÖRDELNING	121
15	FÖRKORTNINGAR	125

1 ANALYS AV 2006 ÅRS VERKSAMHET

Året bjöd på flera stora framgångar, särskilt på europeisk nivå. Generaldirektören blev vald till president för organisationen European Heads of Research Councils (EuroHORCs) under perioden 2007–2008 och CERN valde för första gången en svensk ordförande för kommande år, professor Torsten Åkesson. Sverige har mycket aktivt verkat för att skapa ett europeiskt forskningsråd och under 2006 skapades programmet Idéer inom EU:s sjunde ramprogram under vilket ett europeiskt forskningsråd nu har bildats (European Research Council, ERC). Professor Carl-Henrik Heldin blev invald i ERC:s vetenskapliga råd. Programmet ger för första gången EU en möjlighet att utlysa medel till grundforskning där forskare från alla medlemsländer kan konkurrera fritt. Det blir förhoppningsvis inte bara ett tillskott av medel till grundforskning utan även en välbehövlig vitamininjektion för diskussioner om allt från detaljer som ansökans utformning till mera övergripande som utvärdering av forskning. Sverige kommer att ha mycket att bidra med här och har också under de närmaste åren unika möjligheter att påverka forskningspolitiken i Europa. Även unga svenska forskare har varit framgångsrika och två European Young Investigator awards (EURYI) gick till svenska forskare i hård konkurrens.

På det nordiska planet har däremot utvecklingen inom Nordforsk rest ett antal frågetecken. Konstruktionen med alltför många intressenter som deltar försvårar diskussioner och beslutsfattande samtidigt som modellen med program inte är särskilt väl anpassad till det svenska systemet. Vetenskapsrådet representerar Sverige i Nordforsk och har under 2006 samlat det svenska intresset och kommer inför 2007 att verka för en samnordisk hantering av infrastrukturfrågor där så är möjligt.

Rådets kommitté för forskningens infrastrukturer har tagit fram den första kartläggningen av infrastruktur som används av svenska forskare och vilka behov av ny infrastruktur som förutses för den närmaste framtiden. En liknande kartläggning har även gjorts på europeisk basis av European Strategy Forum for Research Infrastructures (ESFRI) och genom att ligga långt framme har Sverige större chanser att få tillgång till bästa möjliga förutsättningar för forskarna. Att göra en bra kartläggning och ligga i framkant av utvecklingen i Europa har dock visat sig vara mycket arbetskrävande och bristande resurser kan visa sig begränsa rådets möjligheter till fortsatt framgång. De största forskningsanläggningarna är av sådan omfattning och av sådan betydelse för såväl forskning, näringsliv som tillväxt att de kräver ett ställningstagande från regeringen. De anläggningar där förslag om placering i Sverige finns är dels synkrotronljusfrielektronlaseranläggningen MAX IV, som nyligen har utvärderats av en internationell expertgrupp och nu behandlas inom Vetenskapsrådet, och dels European Spallation Source (ESS), som behandlats i en särskild skrivelse till regeringen under 2006. I det senare fallet bedömer Vetenskapsrådet att en politisk viljeyttring från svensk sida behöver göras inom en snar framtid för att Sverige skall framstå som en tänkbar och trovärdig kandidat.

Stödet till starka forskningsmiljöer utlystes som Linnéstöd och stöd till Berzelii Centra. Linnéstöd är ett samarbete med Formas där Vetenskapsrådet stod för beredning med hjälp av personal från Formas. Stödet till Berzelii Centra är ett samarbete med VINNOVA där Vetenskapsrådet stått för vetenskaplig utvärdering och VINNOVA för relevansbedömning. Även här har personal växelverkat i en lärande process. Samarbetet fortsätter och redan under 2007 planeras den första utvärderingen. En alltför snäv tidplan resulterade i en inte helt optimal process vilken har kritiserats av de sökande. Utfallet för Linnéstöd har lett till många diskussioner om förbättring av den interna urvalsprocessen på universitet och högskolor. Umeå universitet har t.ex. gått igenom sin process och hur universitetet stöder sina bästa miljöer. Det ledde till att de lyckades få bidraget till ett molekylärmedicinskt laboratorium (slutgiltigt beslut fattades i januari 2007) i konkurrens med de andra universiteten med medicinsk fakultet. Vetenskapsrådet planerar nu tillsammans med Formas för en andra utlysning av Linnéstöd. Samråd sker med SUHF och planer finns även på att inbjuda samtliga universitet och högskolor för att ge synpunkter på utlysningen och de åtgärder som vidtagits för att förbättra beredningsprocessen. Styrelsen beslutade i oktober om datum för utlysningen för att ge tydliga ramar för planeringsarbetet ute i högskolan. När det gäller stöd till Berzelii Centra har ännu inget beslut fattats om en andra utlysning. Det beror bl.a. på att det visade sig vara svårt för högskolan att skilja på alla formerna av stöd till starka forskningsmiljöer när de utlystes samtidigt. Diskussioner pågår dock med VINNOVA om olika vägar att stödja övergången från grundforskning till forskning mera inriktad på kommersialisering av idéerna.

I den årliga ansökningsomgången har rådets ansträngningar att effektivisera, bl.a. genom ett bättre IT-stöd, gett utdelning och arbetet har förflutit relativt lugnt trots att antalet ansökningar återigen var mycket högt. Resultatet visar att ett väl strukturerat effektiviseringsarbete ger ett bra resultat och rådet kommer att intensifiera arbetet under 2007. Rådets personal, från huvudsekreterarna till administratörerna, utför ett mycket bra arbete som på samma gång innehåller kvalitetssäkrande och kvalitetshöjande moment.

Under 2006 påbörjades ett arbete med att ta fram underlag till nästa forskningsstrategi för perioden 2009-2012 och tiden därefter. Styrelsen gav i uppdrag till ämnesråden och kommittéerna att besvara ett antal grundläggande frågor och kommer på basis av dessa svar och ett kommande regeringsuppdrag att ge direktiv om det fortsatta arbetet. Genom denna goda framförhållning förväntas arbetet kunna inriktas på de väsentligaste frågorna samtidigt som dessa belyses ur de olika perspektiv som ämnesråden och kommittéerna står för. Ett flertal analyser genomförs också och under 2006 gjordes en stor undersökning av jämförbarheten i rådets verksamhet. Därmed har Vetenskapsrådet en stabil grund för det fortsatta jämförbarhetsarbetet.

Inom verksamhetsgrenen forskningsinformation talar nu resultaten vad gäller samverkan, teknik och innehåll för sig själva. Som exempel kan nämnas forskning.se med produktionerna Skolsidor för lärare och temat Planeten. Dessa är en starkt bidragande orsak till att forskning.se hade sin högsta besökarsiffra någonsin, 256 000 besökare, under december 2006. Under 2006 utkom också den första boken i den nya serien Pocketerad populärvetenskap, Den hemliga koden – aktuell forskning om läsning. Dessutom startade ett projekt med syfte att i första hand stödja kommunikationen mellan forskare och riksdagsledamöter.

Sammanfattningsvis kan sägas att Vetenskapsrådet under 2006 börjat skörda frukterna av tidigare ansträngningar men även sått många nya frön som kan bidra till att Sverige skall förbli en aktad forskningsnation med många ledande forskare. Mycket av detta arbete sker i samverkan med andra aktörer, både inom Sverige, inom Europa och i övriga världen. Inom Sverige har regelbundna möten med SUHF gett en bra bas för diskussioner om rollfördelning i forskningssystemet. Ämnesråden har också samverkat med motsvarande fakulteter ute på universiteten. Inom Vetenskapsrådet har en ändring av instruktionen gett en tydligare rollfördelning mellan ämnesråden/utbildningsvetenskapliga kommittén och styrelsen vilket kommer att underlätta arbetet under kommande år. Vetenskapsrådet ser dock ytterligare en förändring av instruktionen i enhetlighet med skrivelse till regeringen, bl.a. avseende styrelsens möjligheter att delegera beslut, som nödvändig för att uppnå en effektiv styrning av myndigheten.

2 BESKRIVNING AV VETENSKAPSRÅDETS VERKSAMHETSGRENAR

Vetenskapsrådet har fyra verksamhetsgrenar tillhörande politikområdet forskningspolitik: forskningsstöd, forskningsinformation, strategi och analys samt universitetsdatanät. Långsiktig utveckling av energisystemet var t.o.m. 2004 en självständig verksamhetsgren.

Forskningsstödet är den mest omfattande verksamhetsgrenen både finansiellt och verksamhetsmässigt. Verksamheten innefattar finansiering av kvalitetsgranskad forskning med olika stödformer. Nya stödformer med universitet och högskolor som sökande infördes under 2006. Det gäller stöd till starka forskningsmiljöer, Linnéstöd och stöd till Berzelii Centra, och stöd till forskarskolor. Den tidsmässigt mest krävande delen av detta arbete är själva kvalitetsgranskningen som genomförs i Vetenskapsrådets regi med ett stort antal sakkunniga granskare, s.k. peer review. All forskning sker sedan på forskarnas arbetsplatser. I verksamheten ingår även stöd till utrustningsbidrag, medlemsbidrag till internationella organisationer och driftsbidrag till forskningsanläggningar.

Verksamheten inom grenen forskningsinformation bygger på ett nära samarbete med universitet, högskolor och andra aktörer inom området. Den övergripande strategin är att i samverkan med dessa aktörer skapa en god infrastruktur för forskningsinformation och göra det enklare att producera och hitta god populärvetenskap. Webbplatsen forskning.se är ett exempel, medietjänsten Expertsvar ett annat.

Inom verksamhetsgrenen strategi och analys sker en långsiktig kunskapsuppbyggnad inom området analys och uppföljning av forskning och forskningsfinansiering. Arbetet sker inom Vetenskapsrådet, ofta nära kvalitetsgranskningen av forskning. Det sker också i form av samarbeten, t.ex. med VINNOVA, som tillsammans med rådet har köpt in en publikations- och patentdatabas där svensk och internationell publicering och patent kan studeras. En annan del av verksamhetsgrenen utgörs av den långa traditionen med internationella utvärderingar av olika forskningsområden. Till grenen hör också strategisk samverkan som dels sker i fasta former som regelbundna möten mellan finansiärer eller mera målinriktade korta samverkansprojekt.

Verksamheten inom grenen universitetsdatanät är både anslags- och avgiftsfinansierad och består huvudsakligen av att planera, utveckla och sköta universitetsdatanätet SUNET. För detta ändamål finns en styrelse med representanter för universitet och högskolor och andra användare. Användarna är en betydligt större krets än de forskare som söker forsk-

ningsstöd från Vetenskapsrådet. Verksamheten med drift av datanätet upphandlas till stora delar. Centrala delar av verksamheten, som t.ex. ekonomiadministration, sköts vid Vetenskapsrådet.

3 VERKSAMHETSOMRÅDE FORSKNING OCH UTVECKLING

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Den statliga organisationen för forskningsfinansiering skall vara ett effektivt verktyg för att främja de forskningspolitiska målsättningarna, stärka det svenska systemet för FoU samt öka forskningens bidrag till Sveriges internationella konkurrenskraft och en hållbar samhällsutveckling."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall redovisa en samlad bedömning av hur rådets verksamhet bidragit till målet för verksamhetsområdet.*

Vetenskapsrådets huvudmål är att fördela forskningsstöd till den forskning som har högst vetenskaplig kvalitet och bäst främjar förnyelsen av svensk grundforskning. I arbetet med att identifiera denna forskning är ett stort antal forskare berörda, från de forskare som i sina ansökningar argumenterar för att just deras forskning tillhör denna kategori, till de forskare som sakkunnigt granskar dessa ansökningar. Antalet ansökningar minskade från 6 261 år 2005 till 5 292 år 2006. Antalet ansökningar inom humaniora och samhällsvetenskap minskade till följd av att man utlyser bidrag till forskarassistenter vartannat år och under 2006 var det ingen utlysning. Med den ram som nu finns för perioden 2005-2008 har Vetenskapsrådet påbörjat en diskussion om möjligheten att inom olika områden hitta lämplig balans mellan bidragsstorlek och beviljningsgrad. De särskilda medel till starka forskningsmiljöer som utlystes 2005 fördelades till universitet och högskolor under 2006 i form av Linnéstöd och stöd till Berzelii Centra. Planeringen av en andra omgång av Linnéstöden är långt gången och beredningsprocessen omarbetas delvis med hänsyn till den kritik som riktades mot den första omgången.

Det minskade antalet ansökningar gav beredningsorganisationen en välbehövlig paus i den under tidigare år tydliga trenden med allt flera ansökningar. Effektiviseringen av den praktiska hanteringen har fortsatt och glädjande nog förekom det mycket få klagomål under den intensiva ansökningsperioden. Målet att skapa en enkel, tidsbesparande, flexibel och skalbar process för kvalitetsbedömningen av ansökningar med fokus på att kvaliteten kvarstår och under 2006 togs ytterligare några steg på vägen mot målet. Det har dock blivit ännu mera tydligt att både lokaler och organisation sätter begränsningar för möjligheterna

att uppnå målet. Generaldirektören tillsatte därför en lokalgrupp för att dels minska lokalkostnaderna och dels söka mera ändamålsenliga lokaler. Gruppen lyckades uppnå bägge sakerna och 1 januari 2008 flyttar Vetenskapsrådet till nyrenoverade lokaler med stor närhet till både lokal- och fjärrtrafik. Detta kommer ytterligare att underlätta för tillresande forskare som deltar i verksamheten. Generaldirektören har även tillsatt en arbetsgrupp för översyn av organisationen med syfte att tillvarata möjligheter till förändringar i samband med planering av verksamheten i nya lokaler.

Under 2006 har arbetet med att renodla uppgifter för styrelsen och ämnesråden och utbildningsvetenskapliga kommittén gått vidare. Principen är att ämnesråden och utbildningsvetenskapliga kommittén, inom egen anslagspost eller på delegation från styrelsen, skall vara beredande och beslutande för ansökningar om stöd till forskningsprojekt och olika typer av anställningar, populärt kallat karriärstöd (t.ex. till postdoktorer, forskarasistenter eller rådsforskare). Styrelsen ansvarar för mera övergripande styrning och riktlinjer samt för strategiskt stöd, nationellt och internationellt. Ämnesråden och utbildningsvetenskapliga kommittén skall också delta i beredningen av övergripande strategiska frågor, som kan väckas av dem själva, av styrelsen eller komma utifrån som uppdrag från regeringen eller förslag från forskarsamhället. Styrelsen kan på det sättet få ett väl genomlyst och förankrat underlag för beslut. Detta arbetssätt har nu fått stöd i den ändring av instruktionen som beslutades av regeringen och trädde i kraft 1 november.

Kommittén för forskningens infrastrukturer har under 2006 tagit fram en första sammanställning av infrastrukturfrågor i form av en rapport kallad guiden till infrastrukturen. Detta stora arbete har fortsatt med en uppdatering med sikte på att kunna redovisa en andra version till styrelsen vid juni-mötet 2007.

Vetenskapsrådet har börjat göra fördjupade analyser av sina mål. Under 2006 slutfördes ett arbete med jämställdhet som bl.a. resulterade i en uppdaterad jämställdhetsstrategi med tydliga mål om lika beviljningsgrad för kvinnor och män. Ett antal analyser kommer att påbörjas för att belysa skillnader i beviljningsgrad och för att söka få klarhet i på vilken nivå dessa uppkommer.

Det internationella samarbetet blir allt viktigare och Vetenskapsrådet har ökat sitt engagemang för att ge svenska forskare ökade möjligheter att delta i viktiga samarbeten. Inom t.ex. Europa bedrivs arbetet framför allt genom medlemskap i ESF (European Science Foundation), genom deltagande i EuroHORCs, genom deltagande i EU-kommissionens arbetsgrupper samt på infrastrukturuområdet. Generaldirektören valdes under 2006 till president i EuroHORCs och kommer genom detta att under 2007 och 2008 ha en framträdande roll inom europeisk forskningspolitik.

Forskningens infrastrukturer i Europa har under 2006 fortsatt att diskuteras bl.a. i ESFRI där huvudsekreteraren för kommittén för forskningens infrastrukturer representerar Sverige. Arbetet resulterade i oktober i en s.k. road-map för uppbyggnad av infrastrukturer för forskning i Europa, speciellt de 35 som är av pan-europeiskt intresse., inom naturvetenskap och teknik, biologi och medicin samt i humaniora och samhällsvetenskap. Sverige har ett flertal intressen att bevaka i några av de mest intressanta europeiska projekten, t.ex. frielektronlaser, nästa generations spallationskälla för neutronspridning samt en gemensam europeisk facilitet för registerforskning inom humaniora och samhällsvetenskap. Vetenskapsrådet har tagit flera tidiga initiativ i dessa områden. Skapandet av kommittén för forskningens infrastrukturer är en viktig grund för det svenska engagemanget i ESFRIs fortsatta arbete och det svenska forskningssystemet stärks av att det finns en kommitté som kan behandla dessa frågor samlat.

När det gäller delmålet att öka forskningens bidrag till Sveriges internationella konkurrenskraft och en hållbar samhällsutveckling har rådet tillsammans med VINNOVA finansierat fyra Berzelii Centra där grundforskning inom en tioårsperiod förväntas ge resultat som kan leda till kommersiella produkter eller inlemmas i produktionsprocesser. Dessutom kan nämnas att Vetenskapsrådet efter många kontakter med Energimyndigheten

kommit överens om en modell för finansiering av energirelaterad grundforskning. De nya medlen till hållbar utveckling fördelades under 2006 till klimatforskning och kommer under 2007 att fördelas i en bredare satsning där även humanister och samhällsvetare inbjuds att inkomma med ansökningar. Även i denna satsning liksom i satsningen på medicinsk teknik samverkar rådet med andra finansiärer. Ett annat område där Vetenskapsrådet aktivt deltagit är inom medicin och globala hälsoproblem som t.ex. global smittspridning. Detta område kan förväntas bli mycket viktigt under de närmaste åren och en forskarskola kommer att utlysas inom området med start under 2007. Under 2007 startar också en forskarskola i design som utlyses så brett att även industridesign kan inlemmas. Dessa typer av samarbeten ger stor utväxling och stärker den svenska forskningen.

4 SAMMANFATTNING AV VERKSAMHETEN

4.1 Organisation

Vetenskapsrådet har en styrelse med övergripande ansvar för verksamheten. Inom Vetenskapsrådet finns tre ämnesråd, en utbildningsvetenskaplig kommitté och ett forskningsforum. Vid Vetenskapsrådet finns dessutom kommittén för forskningens infrastrukturer och styrelsen för SUNET. Ämnesråden och utbildningsvetenskapliga kommittén fördelar själva medel inom sina ansvarsområden. Kommittén för forskningens infrastrukturer verkar inom sitt ansvarsområde på delegation från styrelsen. Dessa ämnesråd och kommittéer är också rådgivande till styrelsen i principiella och strategiska frågor. Vid behov kan styrelsen tillsätta andra rådgivande organ i särskilda frågor för kortare eller längre tid, t.ex. Etikkommittén för etikfrågor. Vetenskapsrådets huvudanslag till forskning och forskningsinformation (forskningsanslaget) är uppdelat i anslagsposter enligt följande:

Anslagspost	Ansvarig	2006 (tkr)
1	Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap (HS) Humaniora inklusive det konstnärliga området och Konstnärligt utvecklingsarbete, samhällsvetenskap, religionsvetenskap och rättsvetenskap	253 904
2	Ämnesrådet för medicin (M) Medicin inklusive vårdvetenskap, odontologi och farmaci	486 386
3	Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap (NT) Naturvetenskap, matematik och teknikvetenskap	851 129
4	Utbildningsvetenskapliga kommittén (U) Utbildningsvetenskap	128 259
5	Styrelsen Övrig forskningsfinansiering, forskningsinfrastruktur och forskningssinformation	1 043 820

Generaldirektören är chef för Vetenskapsrådet. Vid varje ämnesråd, vid utbildningsvetenskapliga kommittén och vid kommittén för forskningens infrastrukturer finns en huvudsekreterare. Dessutom finns avdelningschefer för administrativa avdelningen, informationsavdelningen och avdelningen för forskningspolitiska frågor. Myndighetens direkta ledning utgörs av generaldirektören och en ledningsgrupp bestående av huvudsekreterarna och avdelningscheferna.

4.2 Styrelsen

Styrelsen består av 13 ledamöter inklusive ordföranden, varav 8 är utsedda av forskarsamhället via elektorater. Styrelsen svarar för övergripande policyfrågor och för beslut om Vetenskapsrådets bidrag inom anslagspost 5 som styrelsen inte har delegerat till ämnesråden/motsvarande eller generaldirektören att besluta om. Styrelsen har under år 2006 haft sju sammanträden, varav ett telefonmöte och ett diskussionsmöte om starka forskningsmiljöer.

4.3 Ämnesråden

Ämnesråden består av 11 ledamöter, inklusive ordförande och 10 ersättare. Härav är 7 ledamöter och 7 ersättare valda av forskarsamhället via elektorater. Utbildningsvetenskapliga kommittén har 11 ledamöter som tillsatts av styrelsen. Ämnesråden och utbildningsvetenskapliga kommittén beslutar själva om bidrag inom anslagspost 1–4 samt om bidrag från anslagspost 5 i de fall där styrelsen delegerat beslutsrätten.

4.4 Verksamhetsgrenarnas kostnader och intäkter

Den totala verksamheten 2006 framgår av tabell 1 och 2. De fyra verksamhetsgrenarna redovisas i kapitel 5–8. Lämnade bidrag samt administrativa kostnader och intäkter har fördelats på respektive verksamhetsgren.

Tabell 1 Vetenskapsrådets kostnader (tkr)

	2006	2005	2004
Forskningsstöd*			
Lämnade bidrag**	2 770 472	2 552 737	2 540 851
Administrativa kostnader (forskningsanslaget)	56 532	51 911	54 519
Administrativa kostnader (förvaltningsanslaget)	78 464	68 877	69 278
Administrativa kostnader (externa medel)	4 107	3 877	5 356
Summa	2 909 575	2 677 402	2 670 004
Forskningsinformation			
Lämnade bidrag	5 214	7 142	4 640
Administrativa kostnader (forskningsanslaget)	20 531	16 628	18 790
Administrativa kostnader (förvaltningsanslaget)	17 301	15 887	17 987
Administrativa kostnader (externa medel)	21 924	4 729	0
Summa	64 970	44 385	41 417
Strategi och analys			
Administrativa kostnader (forskningsanslaget)	4 690	2 718	2 155
Administrativa kostnader (förvaltningsanslaget)	15 046	16 714	18 537
Administrativa kostnader (externa medel)	0	1 163	11 330
Summa	19 737	20 596	32 023

tabellen fortsätter på nästa sida

fortsättning på tabell 1

SUNET			
Lämnade bidrag	872	1 619	434
Administrativa kostnader (SUNET:s anslag)	147 308	151 506	164 334
Administrativa kostnader (förvaltningsanslaget)	3 089	2 416	1 172
Administrativa kostnader (externa medel)	0	702	0
Summa	151 269	156 243	165 940
Totalt Vetenskapsrådet			
Lämnade bidrag**	2 776 558	2 561 497	2 545 924
Administrativa kostnader (forskningsanslaget och SUNET:s anslag)	229 188	222 762	239 798
Administrativa kostnader (förvaltningsanslaget)	113 901	103 895	106 975
Administrativa kostnader (externa medel)	25 903	10 471	16 687
Summa totalt	3 145 550	2 898 625	2 909 383
varav totala administrativa kostnader	368 992	337 128	363 459

* Energiforskning var t.o.m. 2004 en egen verksamhetsgren men redovisas fr.o.m. 2005 under verksamhetsgren forskningsstöd. Utfall avseende 2004 har justerats för att erhålla jämförbarhet.

** Exklusive forskaranställningar förvaltade av Vetenskapsrådet. Anställningarna redovisas i denna tabell under administrativa kostnader, forskningsanslaget.

Tabell 2 Vetenskapsrådets intäkter (tkr)

	2006	2005	2004
Forskningsstöd*			
Intäkter av avgifter	4 736	4 066	3 664
Intäkter av bidrag	4 536	-3 014	6 656
Finansiella intäkter	70	32	259
Summa	9 342	1 085	10 579
Forskningsinformation			
Intäkter av avgifter	1 942	1 793	1 891
Intäkter av bidrag	21 640	11 903	333
Finansiella intäkter	269	69	35
Summa	23 851	13 765	2 259
Strategi och analys			
Intäkter av avgifter	1 893	1 546	4 074
Intäkter av bidrag	23	984	7 249
Finansiella intäkter	16	12	30
Summa	1 932	2 542	11 353
SUNET			
Intäkter av avgifter	102 783	116 092	119 214
Intäkter av bidrag	0	702	0
Finansiella intäkter	828	599	493
Summa	103 611	117 393	119 707
Totalt Vetenskapsrådet			
Intäkter av avgifter	111 354	123 497	128 843
Intäkter av bidrag	26 200	10 576	14 238
Finansiella intäkter	1 183	712	817
Summa totalt	138 736	134 784	143 898

* Inklusive energiforskning som upphörde som egen verksamhetsgren 2005.

5 VERKSAMHETSGREN FORSKNINGSTÖD

Tabell 3 Kostnader för verksamhetsgren forskningsstöd (tkr)

	2006	2005	2004
Summa	2 909 575	2 677 402	2 670 004

Vetenskapsrådets forskningsstöd kan delas upp i bidrag till forskare/forskargrupper, driftsbidrag till nationella forskningsresurser för att nationellt tillgängliggöra utrustningar eller anläggningar, samt bidrag till internationellt samarbete. Dessutom används vissa medel till utvärderingar, granskningsarvoden, beredningsgruppsmöten, konferenser och motsvarande ("forskningsadministrativa" kostnader). Alla bidrag till forskare/forskargrupper bygger på ansökningar och lämnade bidrag inom forskningsanslaget avser forskarinitierad forskning (se tabell 4).

I Vetenskapsrådets resultaträkning ingår också externa medel för finansiering av bidrag.

År 2005 skedde en sammanslagning av de två anslagsposterna Dyrbar vetenskaplig utrustning respektive Övrig forskningsfinansiering till den nya anslagsposten Övrig forskningsfinansiering och forskningsinfrastruktur (anslagspost 5). I samband med ändringen överfördes resurser för internationellt samarbete (medlemsbidrag) från ämnesrådets anslagsposter till den nya anslagsposten. Bidragen till internationellt samarbete har ökat genom nya överenskommelser om att svenska forskare kan utnyttja utländska neutronkällor.

Tabell 4 Fördelning av lämnade bidrag inom verksamhetsgren forskningsstöd (tkr)

Bidrag till forskare/forskargrupper	2006	2005	2004
Humaniora och samhällsvetenskap ap. 1	241 455	228 773	237 689
Humaniora och samhällsvetenskap ap. 5	57 296	49 821	41 055
Humaniora och samhällsvetenskap, forskaranställningar	4 344	9 494	12 805
Summa Humaniora och samhällsvetenskap	303 095	288 088	291 549
Medicin ap. 2	478 853	425 408	414 006
Medicin ap. 5	91 388	74 782	79 962
Summa Medicin	570 240	500 190	493 968
Naturvetenskap och teknikvetenskap ap. 3	840 345	771 435	773 897
Naturvetenskap och teknikvetenskap ap. 5	220 807	196 626	206 017
Summa Naturvetenskap och teknikvetenskap	1 061 152	968 060	979 914
Utbildningsvetenskap ap. 4	124 068	124 270	124 638
Utbildningsvetenskap ap. 5	4 668	4 343	4 161
Summa Utbildningsvetenskap	128 736	128 613	128 799
Forskningsinfrastruktur	161 352	126 390	110 877
Övrig forskning	14 551	6 714	11 400
Summa Forskningsinfrastruktur och Övrig forskning	175 904	133 104	122 277
Demokratiforskning	5 000	5 000	5 000
Summa	2 244 126	2 023 055	2 021 507
Nationella forskningsresurser (driftsbidrag)			
Naturvetenskap och teknikvetenskap	0	0	118 995
Forskningsinfrastruktur	167 284	155 937	61 780
Summa	167 284	155 937	180 775
Internationellt samarbete (medlemsbidrag)			
Humaniora och samhällsvetenskap	518	181	14 044
Medicin	14	485	8 022
Naturvetenskap och teknikvetenskap	2 550	5 673	218 449
Forskningsinfrastruktur	264 838	253 666	10 952
Övrig forskning	15 845	13 811	1 925
Summa	283 765	273 815	253 392
Återbetalade bidrag			
Humaniora och samhällsvetenskap	-1 165	-670	-3 581
Medicin	-2 387	-4 636	-1 230
Naturvetenskap och teknikvetenskap	-3 550	-1 934	-3 145
Utbildningsvetenskap	0	-305	-55
Forskningsinfrastruktur	-1 569	0	-3 681
Övrig forskning	-484	-155	-397
Summa	-9 154	-7 699	-12 089
Summa lämnade bidrag från forskningsanslag*	2 686 022	2 445 109	2 443 585
Extern finansiering**			
Humaniora och samhällsvetenskap	50	2 420	3 115
Medicin	9 335	8 600	16 368
Naturvetenskap och teknikvetenskap	16 072	40 726	54 303
Utbildningsvetenskap	0	100	1 198
Forskningsinfrastruktur	1 000	1 500	0
Övrig forskning	31 324	30 817	18 996
Nationella forskningsresurser	11 960	13 582	3 066
Administrerade bidrag	19 979	19 395	13 025
Återbetalade bidrag	-926	-17	0
Summa externfinansierade bidrag	88 794	117 123	110 071
Summa forskningsstöd*	2 774 816	2 562 231	2 553 656

* Jämfört med tabell 1 är 4 344 tkr överförda från administrativa kostnader (forskningsanslagen) till lämnade bidrag till forskare/forskargrupper år 2006. De överförda kostnaderna avser personalkostnader för forskare (HS) som administrerats av Vetenskapsrådet och de återfinns inte under lämnade bidrag i resultaträkningen.

** Medel från andra myndigheter, stiftelser och fonder som Vetenskapsrådet utbetalar.

Vetenskapsrådet svarar för bidrag till nationella forskningsanläggningar och högpresterande datorer (tabell 5).

Tabell 5 Lämnade driftsbidrag till nationella forskningsresurser (tkr)

	2006	2005	2004
Anläggningar			
TSL/Uppsala universitet	16 000	20 000	20 000
MAX/Lunds universitet	36 738	31 210	29 000
MAX IV, konstruktionsstudie/Lunds universitet	9 000	0	0
MSL/Stockholms universitet	13 000	11 000	13 400
OSO/Chalmers tekniska högskola	21 492	20 140	19 000
Studsvik (reaktordrift och kärnteknisk FoU)	7 000	23 500	39 000
NFL/Uppsala universitet, Studsvik	0	1 305	1 305
Institut Mittag-Leffler (matematik), Stockholm	990	990	990
Summa Anläggningar	104 220	108 145	122 695
Mikrofabrikationslaboratorier			
Uppsala universitet	1 459	0	3 266
Kungliga tekniska högskolan	1 459	0	3 266
Chalmers tekniska högskola	1 480	0	3 266
Summa Mikrofabrikationslaboratorier	4 398	0	9 798
Datorsystem/SNIC			
Uppsala universitet	6 183	4 846	4 113
Lunds universitet	4 483	2 733	5 400
Umeå universitet	5 510	6 673	6 683
Linköpings universitet	12 624	17 020	13 766
Kungliga tekniska högskolan	13 066	14 020	15 820
Chalmers tekniska högskola	4 000	2 500	2 500
Summa Datorsystem/SNIC	45 867	47 792	48 282
Databaser/DISC			
SCB	10 000	0	0
SSD/Göteborgs universitet	2 800	0	0
Summa Databaser/DISC	12 800	0	0
Summa nationella forskningsresurser, forskningsanslag	167 284	155 937	180 775
Mikrofabrikationslaboratorier (SSF*, KAW**, VINNOVA)			
Uppsala universitet	4 160	5 983	1533
Kungliga tekniska högskolan	4 160	5 983	1533
Chalmers tekniska högskola	3 640	1 616	0
Summa externfinansiering	11 960	13 582	3066

* Stiftelsen för Strategisk Forskning.

** Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse.

5.1 Vetenskaplig kvalitet och förnyelse

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådets forskningsstöd skall fördelas till den forskning som har högst vetenskaplig kvalitet och bäst främjar förnyelsen av svensk grundforskning."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa hur rådet arbetat för att säkra den vetenskapliga kvaliteten i forskningsstödet.*
- *Redovisa hur rådet har säkerställt att den forskning som rådet stödjer bedöms i ett internationellt perspektiv.*
- *Redovisa behovet av förnyelse, kraftsamling och profilering inom angelägna forskningsområden och hur rådet har arbetat för att uppnå detta.*
- *Redovisa hur utförda utvärderingar påverkat fördelningen av forskningsstödet.*

5.1.1 Vetenskaplig kvalitet

En stor del av Vetenskapsrådets arbete avser granskning och bedömning av ansökningarnas vetenskapliga kvalitet. Arbetet sker i beredningsgrupper som är utses av respektive ämnesråd/kommitté. Antalet beredningsgrupper anges i tabell 9. För varje ämnesråd finns ett bestämt system för delkriterier och poängbedömning eller betygsättning. Parallellt härmed redovisar ämnesråden bedömningen av vetenskaplig kvalitet i en gemensam femgradig skala. Vetenskapsrådet betonar starkt betydelsen av publicering och att bedömningen av kvaliteten sker i ett internationellt perspektiv. Det är alltid en svår avvägning mellan att finansiera många projekt för att få bredd och att hålla en hög finansieringsgrad för att ge de enskilda projekten högre kvalitet. Samtliga ämnesråd strävar efter att höja bidragsnivån för att öka den internationella konkurrenskraften, se tabell 13. Ämnesrådet för medicin har under senare år haft en positiv anslagsutveckling som till stora delar har använts för att höja medelbidraget. Antal ansökningar 2006 och utfallet av årets utlysningar redovisas i tabellerna 14, 15 och 16.

Under avsnittet om strategi och analys, kapitel 6, redovisas vilka internationella utvärderingar som har genomförts inom vetenskapliga ämnesområden eller särskilda program. Utvärderingar är det viktigaste instrumentet för att följa upp effekten av rådets satsningar men kan även ge vägledning om nya satsningar, som t.ex. satsningen inom medicinsk teknik. Vidare beskrivs några av de analyser som utförts inom rådet där metodutvecklingen inom bibliometri visar på möjligheter att använda denna typ av analyser för att bl.a. på aggregerad nivå studera kvalitetsutveckling över längre tid.

För att upprätthålla kvalitén i ett system med beredningsgrupper som har avgränsade områden och uppdrag att prioritera ansökningar inom en given budgetram krävs fortlöpande översyner av användningen av det mångfacetterade kvalitetsbegreppet, avgränsningen av områdena och de givna budgetramarna. De olika ämnesråden och kommittéerna har under året arbetat med utveckling utifrån sina respektive behov. Arbetet har utförts med tanke på att flexibilitet krävs för att kunna hantera skillnader i antalet ansökningar per år och olika delområden samtidigt som det finns ett stort krav på effektivitet. I en del fall har beredningsgrupperna samverkat för att få ansökningar belysta ur flera perspektiv. Samverkan har även skett mellan ämnesråden, t.ex. när det gäller beslutet om bidrag till forskning om hållbar utveckling. För ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap som infört allt mer explicit formulerade kvalitetskriterier har omfördelning av budgetramar mellan beredningsgrupper kommit i fokus och man införde under 2006 en ny modell för detta. Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap har under flera år haft en tvåstegsmodell för denna omfördelning. Man har påbörjat diskussioner för att se om modellen kan förenklas men samtidigt ge de positiva effekter av omfördelning som nuvarande mo-

dell ger. Ämnesrådet för medicin har gjort en större översyn av sin beredningsorganisation och utökat antalet beredningsgrupper. Ämnesrådet har också tillsatt en arbetsgrupp för genomgång av kvalitetsarbetet inom ämnesrådets beredningsorganisation och rapporten har varit underlag för ett halvdagsmöte med diskussioner om kvalitet i beredningsarbete. Ämnesrådet har även genomfört en detaljerad planering för hur det kraftigt ökade anslaget år 2008 skall användas för att främja kvalitet i forskningen. Analyser av behov hos forskare har bl.a. lett till att bidrag till medeldyr utrustning kommer att utlysas. Kommittén för utbildningsvetenskap, som arbetar mycket med kapacitetsbyggande inom sitt fält, har utfört ett antal utvärderingar av effekter av olika stödformer. Resultatet påverkar utlysningen under 2007. Kommittén har också infört bidrag för språkgranskning och i beredningsarbetet uppmärksammat vikten av internationell publicering. Grundtanken är att svensk forskning skall kunna relateras till och bedömas i förhållande till den internationella forskningsfronten inom fältet.

Under 2006 har också arbetet med samordning av beredningsarbetet fortsatt som en del av rådets strävan att effektivisera beredningsprocessen. Beredningshandböckerna har fått en gemensam utformning som underlättar informationsflödet från rådet till bedömarna. Den tidigare nämnda arbetsgruppen inom medicin påpekar att introduktionen av nya medlemmar i beredningsgrupperna är mycket viktig för kvalitetsarbetet. Gemensamma anvisningar för beredningens huvudlinjer underlättar dessutom möjligheterna att bereda ansökningar med perspektiv från olika delar av beredningsorganisationen.

5.1.2 Internationellt perspektiv

Se även 5.5 Genusforskning, 5.6 Internationellt forskningssamarbete och 9.6 Medel för att tillhandahålla neutronstrålning för forskare och för kärnteknisk forskning.

I beredningsprocessen utnyttjas ofta internationella sakkunniga både som ledamöter i beredningsgrupperna och som externa granskare. Inom de flesta ämnesområden publiceras resultaten så gott som uteslutande i internationella vetenskapliga tidskrifter med sakkunniggranskning av manuskript. Detta utgör en viktig möjlighet att vid granskningen av ansökningar bedöma den internationella konkurrenskraften. Avvägningen mellan att få ett internationellt perspektiv genom att använda internationella sakkunniga för enskilda ansökningar, internationella sakkunniga ledamöter i beredningsgrupperna och tidskrifternas sakkunniggranskningar görs olika inom olika områden. Vid utvärdering av forskning används oftast internationella experter, se avsnitt 6.1.2.

Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap använder internationella bedömare för ansökningar om bidrag till ledande forskare samt när bedömningar av enskilda ansökningar fordrar specialkompetens som inte finns inom Sverige eller när det föreligger jäv. Ämnesrådet för medicin använder sig främst av tidskrifternas bedömningssystem för att få ett internationellt perspektiv men anlitar även ett ökande antal internationella sakkunniga för bedömning av ansökningar. Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap har en lång tradition med att utnyttja internationell expertis i bedömningsarbetet såväl som att utnyttja internationell publicering som ett kvalitetsmått. Utbildningsvetenskapliga kommittén har nyttjat nordiska experter som externa bedömare. Kommittén arbetar för att utöka kretsen av internationella bedömare.

I beredningen av ansökningar om Linnéstöd och stöd till Berzelii Centra har endast internationella bedömare använts.

Slutligen ger den i avsnitt 6.1.1 beskrivna utvecklingen av bibliometriska analyser nya möjligheter att göra internationella jämförelser.

5.1.3 Förnyelse, kraftsamling och profilering

Se även 5.3.1 Unga och nydisputerade forskare, 6.1.1 Analyser, 6.1.2 Utvärderingar samt 9.3 Samordna finansiering med FAS, Formas och VINNOVA.

Förnyelse sker till stor del genom att forskare byter miljö och får nya kunskaper, influenser eller experimentmöjligheter. En viktig del är därför att stödja rörlighet för unga forskare för att dessa skall kunna utvidga sitt kunnande i nya miljöer efter doktorsexamen. Stödet för denna form av förnyelse redovisas i avsnitt 5. För mera seniora forskare sker förnyelse i samspel med det internationella forskarsamhället och visar sig i ansökningar om forskningsstöd men är svår att kvantifiera på ett enkelt sätt.

Under 2006 har stödet till starka forskningsmiljöer i form av Linnéstöd och stöd till Berzelii Centra inneburit en kraftsamling. Universitet och högskolor har i samband med ansökningarna gjort en prioritering av vilka miljöer de anser vara mest konkurrenskraftiga. Denna process har sett olika ut vid olika lärosäten och har lett till en pågående läroprocess inom forskningssystemet inför den andra utlysningen av Linnéstöd. Satsningen har gjorts med de nya medel som fördelats till rådet i enlighet med forskningspropositionen 2005.

Rådet har under 2006 påbörjat implementeringen av besluten om en större satsning på forskning med microdata som togs i december 2005. En kommitté, Database Infra Structure Committee, har skapats för att kunna ge en samlad överblick över tillgång till redan insamlade data, insamling av nya data och komplettering av befintliga databaser. Rådet har tidigare haft flera skilda satsningar men samlar nu dessa och utökar samtidigt kraftigt satsningen. En annan del av satsningen riktar sig till forskare och kommer att koordineras i ett nätverk som kallas SIMSAM (Swedish Initiative for research on Microdata in the Social and Medical Sciences.) Ett antal forskningsgrupper runt yngre forskningsledare enligt den modell som används vid EMBL kommer att finansieras tillsammans med en gemensam forskarskola. Denna den största satsning som rådet har gjort med egna medel har inneburit en omfördelning av medel inom ramen för tidigare tilldelning till rådet.

I vägvisaren till forskningens infrastrukturer, se 6.1.1 Analyser, ges en del förslag till hur forskningen skulle kunna både förnyas, kraftsamlas och profileras genom satsningar på infrastruktur. Flera av dessa förslag bereds inom rådet och kan komma att leda till beslut under 2007.

Utlysningen av medel till medicinsk teknik är ytterligare ett exempel där rådet i samverkan med andra finansörer både förnyar, kraftsamlar och profilerar forskning.

5.1.4 Resultat av utvärderingar

Vetenskapsrådets internationella utvärderingar av olika ämnesområden är ett underlag för prioriteringsarbetet och är viktiga för att kvalitetssäkra beredningsprocessen. De under året genomförda utvärderingarna redovisas i avsnitt 6.1.2.

Generellt kan sägas att utvärderingar av ett särskilt forskningsfält används under flera år i beredningen och det är ofta svårt att ge ett tydligt exempel på effekter under ett enskilt år. Vilken relevans utvärderingen har för det aktuella årets ansökningar varierar. Utvärderingar kan också styras för att ge beslutsunderlag för särskilda insatser såsom t.ex. var fallet med utvärderingen av medicinsk teknik.

Utvärderingar av infrastruktur för forskning eller förslag till ny infrastruktur som MAX IV förslaget ligger däremot mera direkt till grund för den fortsatta beredningen av ärendet och har en mycket tydlig påverkan på beslut i ärendet. De utvärderingar som gjorts av MAX IV förslaget under 2006 kommer att behandlas i rådets styrelse under 2007.

5.2 Mång- och tvärvetenskap

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådet skall ha ett väl anpassat system för bedömning och prioritering av mång- och tvärvetenskaplig forskning och stödja angelägen mång- och tvärvetenskap när forskningens utveckling gör detta motiverat."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- Redovisa hur mång- och tvärvetenskapliga projekt hanterats i rådets beredningsorganisation och hur beredningsorganisationen är anpassad för detta.
- Redovisa hur mång- och tvärvetenskaplig forskning har främjats.
- Redovisa i vilken omfattning rådets forskningsstöd har fördelats till mång- och tvärvetenskaplig forskning.

5.2.1 Hantering av mång- och tvärvetenskapliga projekt

Vetenskapsrådet har i dag ett system för behandling av mång- och tvärvetenskapliga ansökningar som bygger på kommunikation mellan berörda beredningsgrupper för att komma överens om huvudansvar för ansökan och bedömning i samråd. Systemet fungerar även mellan ämnesråden. Ett exempel är utlysningen av medel till medicinsk teknik där ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap tog huvudansvar och beslutade på delegation från styrelsen om bidrag. Denna utlysning skedde även i samverkan med VINNOVA och SSF varför rådet vill understryka att hanteringen i dag har förtroende bland såväl forskare i ämnesråden/kommittéerna som andra finansierare.

5.2.2 Initiativ för att främja mång- och tvärvetenskap

Vetenskapsrådet vill stimulera till gränsöverskridande forskning på områden som bedöms väsentliga för forskningens utveckling. Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap har funnit att sådan forskning oftast initieras och ges legitimitet av de mest framstående forskarna och har därför inlett en serie med frontforskningskonferenser med syfte att främja korsbefruktningen mellan olika discipliner. Alla tidningar vid Vetenskapsrådet söker också stimulera frontlinjeforskning oavsett kategorisering.

I takt med att ämnesråden/kommittéerna utvecklat sin beredningsorganisation för att kunna ta hand om forskning som spänner över flera beredningsgrupper och ämnesrådets gränser har behovet av särskilda satsningar minskat. Under 2005 gjordes även en större undersökning Tvärvetenskap – en analys (Vetenskapsrådets rapportserie 2005:10) som visar att mång- och tvärvetenskap inte missgynnas av den typ av peer review förfarande som rådet använder i sin kvalitetsbedömning. Undersökningen tyder på att omfattningen på mång- och tvärvetenskaplig forskning är så stor, och växande, att det knappast är meningsfullt att rent generellt kräva mer tvärvetenskap eller fler tvärvetenskapliga programformer. Därför har rådet fr.o.m. 2006 inte längre utlyst särskilda medel till mång- och tvärvetenskap.

Tabell 6 Mång- och tvärvetenskap, de viktigaste insatserna inom Vetenskapsrådets forskningsanslag (tkr)

Insats	2006	2005	2004
Medicinsk teknik (M, NT, VR)	18 066	7 217	5 505
Genusforskning (HS, M, VR)	10 104	10 169	10 226
Biologisk mångfald (HS, M, NT, ap. 5)	19 986	20 339	20 269
Mång- och tvärvetenskap m.m. (VR)	22 116	15 821	9 151
Mångvetenskaplig demokratiforskning (HS)	5 000	5 000	5 149
Kultur och hälsa (HS)	5 015	0	0
Hållbar utveckling (NT)	10 003	0	0
Kultur och samhälle i Asien (HS)	50	17	155
Forskning om offentlig sektor (HS)	0	280	88
Arbetsmarknadsforskning (HS)	0	0	790
Genterapi (M)	0	0	1 634
Funktionsgenomik (NT)	0	0	520
Etik i vården (M, HS, VR)	0	1 150	1 150
Mångvetenskap mellan HS och övriga områden (VR)	0	2 135	2 114
Summa forskningsanslag	90 340	62 129	56 751

5.3 Forskarkarriär och åldersfördelning

Mål enligt regleringsbrevet

- "Vetenskapsrådet skall fortsätta att ge hög prioritet åt insatser för att ge nydisputerade forskare goda förutsättningar att fortsätta sin forskarkarriär."

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- Redovisa hur och i vilken omfattning rådet bidragit till att ge nydisputerade forskare möjlighet att fortsätta sin forskarkarriär.
- Redovisa åldersfördelad statistik avseende forskningsansökningar, andel beviljade ansökningar och Vetenskapsrådets fördelning av forskningsstödet, fördelningen till respektive vetenskapsområde, utbildningsvetenskapliga kommitténs fördelning och i tillämpliga delar fördelningen av forskningsstödet från anslagsposten 5.
- Redovisa hur de särskilt avsatta medlen för rekryteringsanställningar och individuella bidrag till framstående unga forskare utnyttjats.

5.3.1 Unga och nydisputerade forskare

En ny bidragsform, postdoktorsanställningar i Sverige, introducerades i 2005 års utlysning för att förstärka rekryteringsanställningar och förnyelse av forskningen. Bidragsformen utgör ett komplement till postdoktorsstipendierna som är avsedda för personer med svensk doktorsexamen som vill förkovra och meritera sig utomlands under en period om maximalt 24 månader. Postdoktorsanställningarna i Sverige ger möjlighet för en person med svensk eller utländsk doktorsexamen att spendera motsvarande tid vid svenskt lärosäte. Bidragsformens syfte är att dels bidra till att rekrytera utländska personer till Sverige, dels göra det möjligt att bidra till förnyelse genom att nydisputerade ges möjlighet att byta inriktning på forskningen inom annat universitet eller annan institution i Sverige. Under 2006 sjönk antalet ansökningar inom alla ämnesområden för denna stödform vilket troligen bara reflekterar att stödformen var ny 2005.

Fördelningen mellan kvinnor och män av Vetenskapsrådets bidrag till anställningar som forskarassistent och forskare i slutet av 2006 framgår av tabell 8. Se även avsnitt 5.3.3.

Tabell 7 Beslut om postdoktorsstipendier och -anställningar samt forskarassistent- och forskaranställningar

	2006	UTLYSNINGSÅR 2005	2004
POSTDOKTORSTIPENDIER			
Humaniora och samhällsvetenskap			
Antal ansökningar	48	81	–
Antal beviljade ansökningar	16	12	–
Andel beviljade ansökningar (%)	33,3	15,0	–
Medicin			
Antal ansökningar	44	74	69
Antal beviljade ansökningar	19	21	20
Andel beviljade ansökningar (%)	43,2	28,0	29,0
Naturvetenskap och teknikvetenskap			
Antal ansökningar	115	159	167
Antal beviljade ansökningar	27	25	25
Andel beviljade ansökningar (%)	23,5	16,0	15,0

tabellen fortsätter på nästa sida

fortsättning på tabell 7

	2005	UTLYSNINGSÅR 2004	2003
Utbildningsvetenskap			
Antal ansökningar	7	4	-
Antal beviljade ansökningar	2	0	-
Andel beviljade ansökningar (%)	28,6	0,0	-
NATIONELLA POSTDOKTORANSTÄLLNINGAR			
Humaniora och samhällsvetenskap			
Antal ansökningar	85	137	-
Antal beviljade ansökningar	9	4	-
Andel beviljade ansökningar (%)	10,6	2,9	-
Medicin			
Antal ansökningar	84	137	-
Antal beviljade ansökningar	10	18	-
Andel beviljade ansökningar (%)	11,9	13,1	-
Naturvetenskap och teknikvetenskap			
Antal ansökningar	83	164	-
Antal beviljade ansökningar	15	12	-
Andel beviljade ansökningar (%)	18,1	7,3	-
Utbildningsvetenskap			
Antal ansökningar	3	7	-
Antal beviljade ansökningar	1	1	-
Andel beviljade ansökningar (%)	33,3	14,3	-
FORSKARASSISTENTANSTÄLLNINGAR			
Humaniora och samhällsvetenskap			
Antal ansökningar	-	374	-
Antal beviljade ansökningar	-	26	-
Andel beviljade ansökningar (%)	-	7,0	-
Medicin			
Antal ansökningar	284	355	262
Antal beviljade ansökningar	37	28	24
Andel beviljade ansökningar (%)	13,0	7,9	9,0
Naturvetenskap och teknikvetenskap			
Antal ansökningar	325	341	273
Antal beviljade ansökningar	32	46	30
Andel beviljade ansökningar (%)	9,8	13,5	11,0
Utbildningsvetenskap			
Antal ansökningar	32	25	25
Antal beviljade ansökningar	6	5	4
Andel beviljade ansökningar (%)	18,8	20,0	16,0
FORSKARANSTÄLLNINGAR			
Medicin			
Antal ansökningar (heltid)	64	107	94
Antal ansökningar (halvtid)	6	32	26
Antal beviljade ansökningar (heltid)	7*	4	3+1*
Antal beviljade ansökningar (halvtid)	6*	2	3+3*
Naturvetenskap och teknikvetenskap			
Antal ansökningar	120	118	173
Antal beviljade ansökningar	8+2*	7+7*	4+5*

* Anställningar som hör till tidigare års utlysning.

Tabell 8 Antal finansierade forskarassistent- och forskaranställningar i slutet av året

	2006	2005	2004
Humaniora och samhällsvetenskap			
Forskarassistenter Kvinnor	13	16	17
Forskarassistenter Män	13	27	28
Forskarassistenter Totalt	26	43	45
Forskare Kvinnor	6	8	9
Forskare Män	2	6	9
Forskare Totalt	8	14	18
Medicin			
Forskarassistenter Kvinnor	69	66	60
Forskarassistenter Män	54	53	52
Forskarassistenter Totalt	123	119	112
Forskare Kvinnor	17	16	15
Forskare Män	37	32	39
Forskare Totalt	54	48	54
Naturvetenskap och teknikvetenskap*			
Forskarassistenter Kvinnor	39	48	49
Forskarassistenter Män	113	103	96
Forskarassistenter Totalt	152	151	145
Forskare Kvinnor	16	14	14
Forskare Män	60	62	57
Forskare Totalt	76	76	71
Utbildningsvetenskap			
Forskarassistenter Kvinnor	8	5	2
Forskarassistenter Män	6	4	3
Forskarassistenter Totalt	14	9	5
Summa*			
Forskarassistenter Kvinnor	129	135	128
Forskarassistenter Män	186	187	179
Forskarassistenter Totalt	315	322	307
Forskare Kvinnor	39	38	38
Forskare Män	99	100	105
Forskare Totalt	138	138	143

* Inklusive energiforskning.

5.3.2 Forskningsstödet's åldersfördelning

Åldersfördelningen bland de sökande 2006 framgår av diagrammen i slutet av årsredovisningen. De visar antalet ansökningar och beviljade bidrag inom olika vetenskapsområden. Diagrammen avser projektledarens ålder.

5.3.3 Särskilda medel till unga forskare

De särskilda medlen för unga forskare har använts för bidrag till anställningar (74 567 tkr, varav 11 440 tkr till nationella postdoktorsanställningar), postdoktorsstipendier (24 489 tkr)

och projektbidrag (23 520 tkr). Andelen som används till bidrag under postdoktorsperioden ökar och rådet avser att öka ytterligare och införa två utlysningar per år fr.o.m. 2007. Utökningen avser både stipendier för utlandsvistelse och bidrag för anställning vid svenskt universitet. Programmet har betytt mycket när det gäller att öka Vetenskapsrådets stöd till forskare yngre än 40 år och en förhoppning är att utökningen av stöd till nationella postdoktorsanställningar skall öka inflödet av unga forskare till Sverige. Se även tabell 24.

5.4 Jämställdhet

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådet skall intensifiera arbetet för jämställdhet samt nå en jämnare könsfördelning inom den egna beredningsorganisationen och vid fördelningen av forskningsstöd."*
- *"Vetenskapsrådet skall säkerställa att det finns underlag för att i efterhand kunna analysera huruvida kön, anställning el. dyl. har haft betydelse för bedömning av ansökningar om forskning och forskaranställningar."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa och kommentera könsfördelningen inom rådets beredningsorganisation som helhet och per ämnesråd samt antal prioriteringskommittéer där det ena könets representation understiger 40 procent.*
- *Redovisa och kommentera könsuppdelad statistik avseende forskningsansökningar, andel beviljade ansökningar och Vetenskapsrådets fördelning av forskningsstödet och dess storlek, fördelningen till respektive vetenskapsområde, utbildningsvetenskapliga kommitténs fördelning och i tillämpliga delar fördelningen av forskningsstödet från anslagsposten 5.*
- *Redovisa och kommentera vilka framtida insatser rådet planerar utifrån en analys av hinder och möjligheter för ökad jämställdhet.*

Vetenskapsrådet bedriver ett målmedvetet arbete för att uppnå jämställdhet i sitt forskningsstöd. En reviderad jämställdhetsstrategi antogs av styrelsen i oktober 2006. Där anges följande mål: 1) att uppnå och behålla en jämn könsfördelning i beredningsgrupper och beslutande organ, 2) att bevaka att andelen kvinnor och män bland dem som söker bidrag från Vetenskapsrådet motsvarar kvinnors och mäns andelar bland högskolans disputerade lärare/forskare, 3) att ha samma beviljningsgrad för kvinnor och män och att ha samma genomsnittliga storlek på bidragsbeloppen till kvinnor och män med hänsyn tagen till forskningens karaktär och till stödformen samt 4) att främja jämställdheten inom det svenska forskarsamhället.

5.4.1 Könsfördelningen inom beredningsorganisationen

Vetenskapsrådet verkar för ökad jämställdhet både när det gäller att utse representanter i beredningsgrupper och när det gäller att bevilja bidrag till projekt, anställningar m.m. Andelen kvinnor i rådets beredningsgrupper framgår av tabell 9, där också antalet grupper med mindre än 40 procent kvinnor anges särskilt. För 2004 anges antalet grupper med mindre än 30 procent kvinnor, i enlighet med 2004 års regleringsbrev. Könsfördelningen varierar avsevärt mellan olika ämnesområden.

Tabell 9 Könsfördelningen inom beredningsorganisationen

	Berednings- grupper	Antal grupper med < 40 % underrepre- senterat kön (K, M)	Antal ledamöter	Antal kvinnor	Antal män	Kvinnor procent
År 2006						
Humaniora och samhällsvetenskap	9	3 K+2 M	65	30	35	46
Medicin	19	7 K+4 M	113	51	62	45
Naturvetenskap och teknikvetenskap*	23	21 K	208	51	157	25
Utbildningsvetenskap	5	1 K	30	14	16	47
Forskningsinfrastruktur	4	0	29	13	16	45
Summa	60	32 K+6 M	445	159	286	36
År 2005						
Humaniora och samhällsvetenskap	11	7 K	80	33	47	41
Medicin	13	5 K+2 M	80	37	43	46
Naturvetenskap och teknikvetenskap*	23	18 K	224	62	162	28
Utbildningsvetenskap	5	1 K	29	14	15	48
Forskningsinfrastruktur	4	2 K	29	11	18	38
Summa	56	33 K+2 M	442	157	285	36
	Berednings- grupper	Antal grupper med < 30 % underrepre- senterat kön (K, M)	Antal ledamöter	Antal kvinnor	Antal män	Kvinnor procent
År 2004						
Humaniora och samhällsvetenskap	11	1 K	72	31	41	43
Medicin	13	1 K	80	35	45	44
Naturvetenskap och teknikvetenskap*	23	14 K	235	59	176	25
Utbildningsvetenskap	3	0	21	10	11	48
Dyrbar utrustning/ Nationella resurser	1	0	8	3	5	38
Forskningsinfrastruktur (longitudinella studier)	1	0	8	3	5	38
Summa	52	16 K	424	141	283	33

* Inklusive kommittén för biologisk mångfald.

Som framgår av tabell 9 var könsfördelningen bland Vetenskapsrådets beredningsgrupper jämn år 2006, med i genomsnitt drygt 45 procent kvinnor, utom vad gäller beredningsgrupperna inom naturvetenskap och teknikvetenskap, där andelen kvinnor i genomsnitt var 25 procent.

Av Vetenskapsrådets ämnesråd är det ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap som har den mest ojämna könsfördelningen bland de sökande; kvinnorna utgjorde endast cirka 19 procent bland de sökande till projektbidrag 2006. Bland de 23 beredningsgruppernas 208 ledamöter var år 2006 andelen kvinnor totalt 25 procent, dvs. 51 kvinnor, men andelarna varierade mellan grupperna. Några grupper hade en mycket låg andel kvinnliga ledamöter och oftast har också dessa grupper en mycket låg andel kvinnliga sökande.

5.4.2 Könsuppdelad ansökningsstatistik

Andelen totalt utbetalade bidrag 2005 som gick till kvinnor inom olika vetenskapsområden framgår av tabell 10. Som jämförelse visas andelen inkomna ansökningar, andelen beviljade ansökningar och andelen beviljade medel för 2006 till kvinnor.

Andelen kvinnor bland högskolans forskare varierar mycket mellan olika vetenskapsområden (från cirka 17 procent inom natur- och teknikvetenskap till 41 procent inom medicin). För att få en rättvisande uppfattning av jämställdheten i forskningsstödet bör beviljningsgraden, dvs. andelen beviljade ansökningar, för kvinnor respektive män granskas. I rapporten Vetenskapsrådet och jämställdheten (rapportserie 17:2006) studerades de drygt 17 000 ansökningar som kom in till Vetenskapsrådet under perioden 2003–2005 samt ansökningarna om Linnéstöd 2006. Analysen av perioden 2003–2005 visade att kvinnor hade ungefär samma beviljningsgrad, dvs. andel beviljade ansökningar, som män i Vetenskapsrådet som helhet. I tre fall hade dock kvinnor lägre beviljningsgrad än män, nämligen avseende Linnéstöd, postdoktorsstipendier och inom medicinområdet. När det gällde projektbidragen tog analysen hänsyn till att sökande män i genomsnitt hade en högre "karriärålder", dvs. tid sedan doktorsexamen, än kvinnor.

Motsvarande analys av 2006 års allmänna utlysning visar att när det gällde projektbidrag hade kvinnorna år 2006 mindre framgång än män inom medicinområdet, inom humaniora och samhällsvetenskap och inom Vetenskapsrådet som helhet, även när hänsyn tagits till skillnader mellan könen i karriärålder. Kvinnor och män hade däremot samma framgång när det gällde postdoktorsstipendier och infrastrukturstöd. Kvinnor hade större framgång än män när det gällde postdoktorsanställningar och forskarassistentanställningar.

Tabell 10 a Kvinnors och mäns andelar av totalt lämnade bidrag för projekt och anställningar (procent)

	UTBETALNINGÅR					
	2006		2005		2004	
	K	M	K	M	K	M
Andel lämnade bidrag						
Humaniora och samhällsvetenskap*	37,1	62,9	37,9	62,1	37,7	62,3
Medicin	31,9	68,1	31,1	68,9	30,1	69,9
Naturvetenskap och teknikvetenskap	16,5	83,5	17,0	83,0	17,6	82,4
Utbildningsvetenskap	47,2	52,8	44,5	55,5	39,8	60,2
Forskningsinfrastruktur**	14,0	86,0	54,6	45,4	52,5	47,5
Övrig forskning, genusforskning	100,0	0,0	96,2	3,8	91,1	8,9

* Inklusive konstnärlig FoU-verksamhet.

** Siffrorna för 2005 och 2004 avser endast bidrag till databaser och longitudinella studier.

Tabell 10b Kvinnors och mäns andelar av inkomna respektive beviljade ansökningar samt av totalt beviljat belopp för projekt och anställningar (procent)

	UTLYSNINGSÅR					
	2006		2005		2004	
	K	M	K	M	K	M
Humaniora och samhällsvetenskap*						
Andel bland inkomna ansökningar**	39,6	60,4	40,3	59,7	34,8	65,2
Andel bland beviljade ansökningar**	32,5	67,5	36,9	63,1	43,4	56,6
Andel av totalt beviljat belopp**	31,7	68,3	36,2	63,8	42,1	57,9
Varav andel bland inkomna ansökningar, forskarassistenter	–	–	44,4	55,6	–	–
Andel bland nya forskarassistenter	–	–	50,0	50,0	–	–
Andel bland inkomna ansökningar postdoktorstipendier/-anställningar	51,9	48,1	43,6	56,4	–	–
Andel bland nya postdoktors- stipendier/-anställningar	48,0	52,0	31,2	68,8	–	–

tabellen fortsätter på nästa sida

	UTLYSNINGSÅR					
	2006		2005		2004	
	K	M	K	M	K	M
Medicin						
Andel bland inkomna ansökningar**	38,6	61,4	42,0	58,0	39,8	60,2
Andel bland beviljade ansökningar**	28,5	71,5	35,4	64,6	32,0	68,0
Andel av totalt beviljat belopp**	28,4	71,6	33,1	66,9	32,9	67,1
Varav andel bland inkomna ansökningar, forskarassistenter	56,7	43,3	56,3	43,7	57,4	42,6
Andel bland beviljade ansökningar, forskarassistenter	54,1	45,9	50,0	50,0	58,3	41,7
Andel bland inkomna ansökningar postdoktorstipendier/-anställningar	63,3	36,7	64,0	36,0	46,3	53,7
Andel bland beviljade ansökningar, postdoktorsstipendier/-anställningar	62,1	37,9	46,2	53,8	40,0	60,0
Naturvetenskap och teknikvetenskap						
Andel bland inkomna ansökningar**	20,3	79,7	17,6	82,4	17,0	83,0
Andel bland beviljade ansökningar**	19,1	80,9	16,1	83,9	15,2	84,8
Andel av totalt beviljat belopp**	18,2	81,8	14,6	85,4	14,6	85,4
Varav andel bland inkomna ansökningar, forskarassistenter	24,6	75,4	25,5	74,5	25,0	75,0
Andel bland beviljade ansökningar, forskarassistenter	31,2	68,8	21,7	78,3	16,7	83,3
Andel bland inkomna ansökningar postdoktorstipendier/-anställningar	31,8	68,2	39,6	60,4	36,0	64,0
Andel bland beviljade ansökningar, postdoktorsstipendier/-anställningar	33,3	66,7	32,4	67,6	36,0	64,0
Utbildningsvetenskap						
Andel bland inkomna ansökningar**	46,2	53,8	47,4	52,6	48,9	51,1
Andel bland beviljade ansökningar**	42,9	57,1	51,3	48,7	43,5	56,5
Andel av totalt beviljat belopp**	47,3	52,7	53,0	47,0	43,7	56,3
Varav andel bland inkomna ansökningar, forskarassistenter	53,1	46,9	60,0	40,0	64,0	36,0
Andel bland beviljade ansökningar, forskarassistenter	50,0	50,0	60,0	40,0	75,0	25,0
Andel bland inkomna ansökningar postdoktorstipendier/-anställningar	90,0	10,0	71,4	28,6	–	–
Andel bland beviljade ansökningar, post- doktorsstipendier/-anställningar	100,0	0,0	50,0	50,0	–	–
Forskningsinfrastruktur, databaser						
Andel bland inkomna ansökningar	–	–	37,5	62,5	32,0	68,0
Andel bland beviljade ansökningar	–	–	40,0	60,0	30,8	69,2
Andel av totalt beviljat belopp	–	–	31,1	68,9	32,7	67,3

* Inklusive konstnärlig FoU-verksamhet.

** Exklusive postdoktorsstipendier/postdoktorsanställningar.

5.4.3 Framtida insatser för ökad jämställdhet

Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap beaktar jämställdhetsfrågorna bl.a. vid beslut om forskningsbidrag och följer principen om att prioritera kvinnlig sökande framför manlig när deras vetenskapliga kvalifikationer är likvärdiga. Ämnesrådet beaktar också könsfördelningen vid tillsättning av beredningsgrupperna, och har uppnått en representation på 46 procent kvinnliga beredningsgruppsledamöter.

Ämnesrådet för medicin gör stora ansträngningar för att rekrytera kvinnor som ledamöter och sakkunniga i granskningsarbetet. Ett led i detta arbete är att ta fram information om vilka kvinnliga forskare som skulle kunna komma ifråga för sådana uppdrag. Ämnes-

rådet har tidigare begärt in uppgifter från fakulteterna om kvinnliga forskare och uppdaterar successivt sin "kunskapsbank" på området. Dessutom har ämnesrådet kontakter med övriga forskningsråd i Norden i syfte att bredda rekryteringsbasen.

Andelen kvinnliga forskare inom naturvetenskap och teknikvetenskap är generellt sett låg och inom delar av teknikvetenskapen mycket låg. Ämnesrådet arbetar för ökad jämställdhet dels genom att vid beslut om forskningsbidrag prioritera underrepresenterade sökande om de är likvärdigt meriterade, samt att vid tillsättning av arbetsgrupper sträva efter att minst 40 procent av ledamöterna skall vara av underrepresenterat kön.

Utbildningsvetenskap har en förhållandevis jämn könsfördelning bland de sökande och bland dem som får bidrag. Kommittén har därför inte planerat särskilda insatser för jämställdhet.

Vetenskapsrådet beslutade i slutet av 2004 om ett nytt program för nationella postdoktorsanställningar, omfattande cirka 15 000 tkr 2006 och därefter cirka 30 000 tkr per år. Dessa anställningar är avsedda dels för personer med utländsk doktorsexamen, dels för personer med svensk doktorsexamen som avser att fortsätta sin forskning vid ett annat svenskt universitet eller högskola. Detta bör kunna underlätta för unga forskare med familj att påbörja en forskarkarriär. Denna bidragsform har en mycket hög andel kvinnliga sökande, 52 procent 2006.

Vetenskapsrådets analys av utfallet av 2006 års allmänna utlysning visar när det gällde projektbidrag att kvinnorna år 2006 hade mindre framgång än män inom medicinområdet, inom humaniora-samhällsvetenskap och inom Vetenskapsrådet som helhet, även när hänsyn tagits till skillnader mellan könen i karriärålder, dvs. tid sedan doktorsexamen. Kvinnor och män hade däremot samma framgång när det gällde postdoktorsstipendier för vistelse utomlands och infrastrukturstöd. Kvinnor hade större framgång än män när det gällde postdoktorsanställningar i Sverige och forskarassistentanställningar.

Detta innebar att jämställdheten i Vetenskapsrådets fördelning av forskningsstöd försämrades 2006 när det gällde projektbidrag och förbättrades när det gällde postdoktorsstipendier för vistelse utomlands jämfört med perioden 2003-2005. Vetenskapsrådet beslutade i oktober 2006 en ny jämställdhetsstrategi, som innebär en precisering och skärpning av den tidigare strategin. Dessutom avser rådet att genomföra fördjupade studier som belyser jämställdheten i forskningsstödet.

5.5 Genusforskning

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådet skall verka för att genusperspektiv får genomslag i forskningen."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa och kommentera hur de särskilda medel som avsatts för genusforskning utnyttjats, samt på vilket sätt Vetenskapsrådet arbetat vid fördelning av medlen.*

Vetenskapsrådet har i uppdrag att med minst 10 000 tkr per år stödja genusforskning och verka för att genusperspektiv får genomslag i forskningen. För detta uppdrag har Vetenskapsrådets kommitté för genusforskning inrättats. Kommittén har en proaktiv och policyskapande roll. Den arbetar för att öka genusforskningens vetenskapliga status och dess acceptans, dels som en vetenskaplig disciplin, dels som ett viktigt perspektiv inom andra discipliners områden.

Genuskommittén skall inom de närmaste åren särskilt satsa på aktiviteter som främjar integration, internationalisering och samverkan av aktörer inom området. Genuskommittén har deltagit i genomförande av regeringsuppdrag med syfte "att vidare analysera och efter samråd med de övriga forskningsråden och VINNOVA lämna förslag till på vilket sätt

till exempel genusforskningen och annan kunskap kan öka jämställdheten för högskolans forskande personal samt inom forskningsråd och VINNOVA". Denna samverkan resulterade dels i rapporten "Genusforskning och kunskap för ökad jämställdhet i högskolan", dels i att genusforskare engagerades för utbildning av Vetenskapsrådets ämnesråd, beredningsgrupper och personal.

Uppföljning av genuskommitténs tidigare satsningar genomfördes bland annat i samband med konferens med titel "Kropp och själ". Inom detta tema ville kommittén samla föredrag från forskare som har fått genuskommitténs stöd mellan år 2000–2003 då medel utlystes inom områdena genusperspektiv inom medicin, hälsa och vård samt genusvetenskaplig teori- och begreppsutveckling. Förutom att presentera resultat av enskilda projekt, var syftet också att föra samman projekt från de olika områdena. Detta för att bidra till en bättre förståelse av vad genusperspektiv inom medicin, hälsa och vård innebär och hur betydelsefull en utveckling av genusvetenskaplig teori är för hela kunskapsfältet. Ytterligare två uppföljningar genomfördes av ämnesrådets beredningsarbete med genusrelaterade ansökningar, nu inom medicin och utbildningsvetenskap. Uppföljningarna skall publiceras i Vetenskapsrådets rapportserie. Under våren 2007 kommer de tre uppföljningarna (inom humaniora och samhällsvetenskap, medicin och utbildningsvetenskap) att presenteras för berörda ämnesråden. Bland frågorna som bör diskuteras är forskarnas och beredningsgruppernas tolkning av genusbegreppet och beviljningsgrad av genusrelaterade ansökningar i jämförelse med andra ansökningar om stöd.

Effekten av de ovan nämnda uppföljningarna blev förbättrad information i samband med efterföljande ansökningstillfällen både till forskarna och till beredningsgrupper. Genuskompetenta sakkunniga efterfrågades av ämnesråden i större omfattning än vid tidigare beredningstillfällen. Kunskapen om att ett relativt högt antal av de genusrelaterade ansökningarna har erhållit bidrag i konkurrens med andra projekt, öppnade för möjlighet att i fortsättningen fokusera resurser på större satsningar för framväxt av internationaliserade genusforskningsgrupper (miljöer).

Med sikte på internationalisering av genusforskningen engagerades två genusforskare med uppgiften att knyta kontakter med företrädare för EU:s forskningsfinansierande organ och att förmedla kunskap om detta system till svenska genusforskare. En konferens i Bryssel anordnades med inbjudan till representanter för EU:s forskningsansvariga. Syftet var att initiera dialog och utbyta av erfarenheter när det gäller samarbete och stöd för jämställdhet och genusdimension i forskningen, i såväl nationella som internationella sammanhang.

Effekten av ovan nämnda insatser är att Vetenskapsrådets genuskommitté involveras på flera sätt i ett nätverk av kontakter med företrädare EU:s forskningsfinansierande strukturer, samt med företrädare för genusforskning från flera europeiska länder. Därmed har Vetenskapsrådets genuskommitté fått möjlighet att bidra med synpunkter på EU:s olika forskningsstyrande dokument. Kontakterna bör underhållas och vidareutvecklas. Nästa led i arbete med internationalisering av svensk genusforskning blev under året att anordna ett seminarium i Stockholm med titeln "Europeiskt samarbete – genusforskningens nya arenor", vilket handlade om svensk genusforsknings deltagande i EU:s sjunde ramprogram. Med seminariet ville genuskommittén särskilt nå de forskare som inte tidigare har deltagit i europeiska samarbetsprojekt. Ett nittiototal svenska genusforskare tog del av erfarenheter och information som presenterades av erfarna europeiska och svenska föreläsare.

Genom att genusforskning, i forskningspropositionen från år 2005, tilldelas ytterligare 7 500 tkr för år 2007 och 4 500 tkr för år 2008, öppnades möjlighet att ta ytterligare steg i utveckling av svensk genusforskning. Med hjälp av denna förstärkning kunde Vetenskapsrådet våren 2006 utlysa medel för starka genusforskningsmiljöer – Centers of Gender Excellence. Ansökningarna har granskats av några av de internationellt mest välrenommerade forskarna inom genusforskningen. Nyttänkande och konkreta planer på hur forskarna skall bli internationellt ledade inom området var de viktigaste urvalskriterierna när granskarna bedömde miljöerna. Tre forskningsmiljöer har utsetts att bli Centers of Gender Excellence.

En av miljöerna är ett samarbete mellan Linköping och Örebro universitet, de andra två är lokaliserade till Uppsala universitet respektive Umeå universitet. Avsikten är att de tre miljöerna skall byggas upp för att kunna fungera som ett nav i europeisk genusforskning. Sammanlagt kommer 60 000 tkr att anslås för dessa tre miljöer under en femårsperiod från 2007 till 2011.

Sammanfattningsvis användes under år 2006 de för genusforskning avsedda 10 000 tkr till stöd för 13 projekt (ca 6 200 tkr). Det bör påpekas att förutom av de för år 2006 tillgängliga tio miljoner kronorna finansierades förmodligen ett antal genusrelaterade projekt även från ämnesrådets och utbildningsvetenskapliga kommitténs respektive budgetar. Ytterligare medel (ca 1 300 tkr) användes för finansiering av följande proaktiva och policy-skapande aktiviteter: två uppföljningar, tre konferenser, översättning och tryckning av två rapporter, ett tjugotal förberedande planeringsmöten, möten för internationell samverkan i Bryssel, information/utbildning av Vetenskapsrådets beredningsgrupper, ämnesråden och personal i genus och jämställdhet, samt kostnader för internationell utvärderingspanel. Cirka 2 500 tkr beviljades för start av tre Centers of Gender Excellence.

5.6 Internationellt forsknings-samarbete

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådet skall stimulera svenskt deltagande i europeiskt och internationellt forsknings-samarbete och erfarenhetsutbyte samt öka utnyttjandet av europeiska och internationella forskningsmedel som en förstärkning av den nationella forskningsfinansieringen."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa och kommentera kostnaderna för Sveriges medlemskap i europeiska och internationella forskningsorganisationer i förhållande till de totala kostnaderna för dessa organisationer, en kortfattad beskrivning av verksamheten vid organisationerna samt uppgifter som belyser förhållandet mellan svenska forskares andel i verksamheten och Sveriges andel av kostnaderna.*
- *Redovisa och kommentera samordningsaktiviteter med andra nationella forskningsfinansierare avseende deltagande i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling och myndighetens egna stödåtgärder för deltagande inom respektive delprogram.*
- *Redovisa och kommentera hur rådet arbetat för att öka samverkan med forskningsfinansierare i andra länder och för att förstärka den nationella forskningsfinansieringen med europeiska och internationella forskningsmedel och hur mycket forskningsmedel som berörts.*
- *Rådet skall lämna en kortfattad redovisning och analys av det svenska forskningsläget i ett internationellt perspektiv och i samband med detta belysa aktuella forskningspolitiska frågor.*

Se även 6.1.1 för den första svenska strategiska planen (Vetenskapsrådets guide till infrastrukturen) omfattande svensk och internationell forskningsinfrastruktur inom alla forskningsområden och 9.6 Medel för att tillhandahålla neutronstrålning för forskning och för kärnteknisk forskning..

Vetenskapsrådet har deltagit i ESFRI:s (European strategy Forum on Research Infrastructure) arbete för att ta fram en europeisk "roadmap" för trettiofem sameuropeiska infrastrukturprojekt. För realisering av projekten kommer, för respektive projekt, bi- och multilaterala förhandlingar för respektive projekt mellan de intresserade europeiska länderna att inledas. EU-kommissionen har i december utlyst stöd i det sjunde ramprogrammet till detta arbete.

Rådet har arrangerat en hearing om möjligheterna för svensk forskning med ESS med medverkan av internationell expertis inför ett eventuellt svenskt erbjudande om värdskap

om ESS. Vetenskapsrådet har även föreslagit regeringen att undersöka möjligheterna att Sverige skulle kunna bli värdland för den föreslagna spallationskällan för forskning med neutroner.

Den nordiska datagridfaciliteten Nordic Data Grid Facility har etablerats gemensamt av forskningsråd i Danmark, Finland, Norge och Sverige samt Nordiska ministerrådet. Den avser nordisk samordning kring utveckling av gridbaserade beräkningar för t.ex. partikelfysik, klimatforskning, astronomi, materialforskning och biomedicin.

Vetenskapsrådet har i internationellt samarbete medverkat till att ta fram tekniskt-vetenskapliga samt administrativa-finansiella beslutsunderlag för de planerade internationella anläggningarna XFEL (röntgenfrielektronlaser) i Hamburg och FAIR (kärnfysikanläggning) i Darmstadt. Rådet har bl.a. genom en hearing om respektive anläggning och diskussioner inom kommittén för forskningens infrastrukturer undersökt ett eventuellt svenskt deltagande i XFEL och FAIR. I Vetenskapsrådets guide till infrastrukturen rekommenderas att regeringen inleder bilaterala förhandlingar med Tyskland om svenskt medlemskap i de organisationer som kommer att bildas.

5.6.1 Medlemskap i europeiska och internationella forskningsorganisationer

Vetenskapsrådet deltar i det europeiska samarbetet mellan forskningsråden (ESF) liksom i Nordforsk och det nordiska rådssamarbetet (NOS/NOP). Vetenskapsrådet har att löpande avväga mellan nationella och internationella bidrag. Dessutom företräder Vetenskapsrådet Sverige och den svenska forskningen i de internationella forskningsorganisationerna CERN, ESO, ESRF, EMBL, EMBC, IARC och EUI. Vetenskapsrådet deltar även i EISCAT, GBIF, IceCUBE, ILL, INCF, IODP, JET, NDGF och NOT.

Tabell 11 Lämnade bidrag till Vetenskapsrådets internationella projekt och åtaganden (tkr)

	2006	2005	2004
Organisation			
Europeiska partikelfysiklaboratoriet (CERN, medlemsavgift)	157 768	151 910	142 992
Europeiska partikelfysiklaboratoriet (CERN, övrigt)	1 954	3 995	9 074
Europeiska sydoobservatoriet (ESO)	31 662	30 798	28 663
Europeiska synkrotronljuskällan (ESRF)	11 973	12 003	12 078
Europeiska molekylärbiologilaboratoriet och stipendieprogrammet (EMBL och EMBC)	19 278	18 372	17 552
Internationella cancerforskningsorganisationen (IARC)	7 464	6 250	6 722
Europeiska universitetsinstitutet i Florens (EUI)	5 860	5 680	5 500
Internationella biodiversitetsdatabasen (GBIF)	796	685	757
Europeisk fusionsforskningsanläggning (JET)	1 599	1 683	1 832
Jonosfärforskningsanläggning (EISCAT)	2 742	2 742	2 742
Nordiskt optiskt teleskop (NOT)	3 457	3 317	3 305
Internationellt havsborrningsprogram (IODP/ODP)	2 504	2 258	2 396
Neutronkälla (ILL, ISIS)	9 103	12 693	1 735
Europeiska forskningsrådssamarbetet (ESF)	4 712	4 838	2 488
Internationellt neuroinformatikprogram (INCF)	817	843	0
Bidrag till nordiskt samarbete (NOS och NOP)	8 043	7 858	8 149
Nordiska excellenscentra och datasystemprojekt	8 291	4 886	5 171
Nordisk jonmikrosond (NORDSIM)	650	650	650
Ny europeisk neutronkälla (ESS Scandinavia)	3 000	1 500	1 150
Europeiskt pris (EURYI Awards)	1 659	479	0
Polarforskning	229	147	69
Biodiversitet	189	189	248
Övrigt samarbete	14	40	119
Summa forskningsanslag	283 765	273 815	253 392

European Science Foundation (ESF)

Vetenskapsrådet, liksom FAS, FORMAS, VINNOVA, KVA och KVHAA, är medlem i European Science Foundation (ESF) och koordinerar dessutom det svenska deltagandet. ESF har under året utvecklat detaljerna i den strategiska planen för 2006–2010. ESF har vidare implementerat en procedur med årliga utlysningar för framtagande av förslag till nya EUROCORES. Sju förslag till nya EUROCORES togs fram 2006 och Vetenskapsrådet har preliminärt tagit ställning för att delta i tre av dessa. ESF har också utvecklat det nya konferensprogrammet, inom ramen för vilket Vetenskapsrådet tillsammans med Formas har planlagt en internationell konferensserie på hög nivå inom klimatområdet vilken skall förläggas till Nynäshamn. Den första konferensen med titeln Global Environmental Change: The Role of the Arctic Region planeras äga rum hösten 2007. Under 2006 bidrog Vetenskapsrådet och Formas med en session i en ESF-JSPS-konferens om Climate Change i Nynäshamn. Vetenskapsrådet gick vidare med i en Member Organisation Forum om peer review.

Den svenska andelen av ESF:s basbudget 2006 uppgick till 2,63 procent vilket motsvarar 174 959 €. Vetenskapsrådet har dessutom under året stött 54 program och andra tilläggsaktiviteter. Vetenskapsrådet har också beslutat delta i tre nya EUROCORES-program (TECT, RNA, Inventing Europe). Totalt deltog under året 222 forskare från Sverige (3,5 procent) i ESF:s forsknings- och forskningspolicyinriktade aktiviteter.

Europeiska partikelfysiklaboratoriet (CERN)

Det svenska medlemsbidraget (se tabell 11) för 2006 motsvarar medlemsandel om 2,6 procent. Bidraget påverkas av bland annat Net National Income och valutakursförändringar (schweizerfranc). Verksamheten präglades under 2006 av uppbyggnaden av LHC (Large Hadron Collider) som beräknas tas i drift under 2007. Uppbyggnaden finansieras inom CERN:s ordinarie budget med extra bidrag från ickemedlemsländer. Svenska forskare medverkar i uppbyggnaden av detektorerna ATLAS och ALICE. Dessa finansieras i huvudsak utanför CERN:s budget, för svenskt vidkommande av Vetenskapsrådet och KAW. Antalet svenska forskare som var registrerade användare av CERN i november 2006 uppgick till 49. Där fanns också 40 anställda svenskar samt ett tiotal svenska studenter, stipendiater m.fl. Enorma mängder data kommer att produceras vid LHC. Nya metoder för datahantering och analys utvecklas därför, och stora centra för databehandling enligt gridteknik byggs upp, såväl vid CERN som regionalt och nationellt. En första fas i utvecklingen av den nya tekniken, finansierad av bland annat Sverige, är i sitt slutskede.

Europeiska sydobservatoriet (ESO)

ESO driver ett stort astronomiskt observatorium i Chile som leds från huvudkontoret i Garching utanför München. För närvarande har ESO tolv medlemsländer efter att Spanien anslöt sig under 2006. Den svenska medlemsandelen var 3,0 procent under 2006. ESO:s huvudprojekt är Very Large Telescope (VLT) på berget Paranal. ESO deltar i nästa stora astronomiprojekt, Atacama Large Millimeter Array (ALMA), i Chile. De första observationerna planeras till 2007. ESO:s kostnader för investeringarna och driften skall bäras inom budgetramen för bidragen från medlemsländerna. APEX, Atacama Pathfinder Experiment, är ett radioteleskop placerat på platsen för ALMA-projektet. APEX är ett samarbete mellan Max Planck Institut für Radioastronomie, ESO och Onsala Rymdobservatorium. Teleskopet togs i bruk för vetenskapliga observationer under 2005. Ungefär 40 svenska forskare utnyttjar ESO. Observationstiden fördelas i konkurrens och svenska forskares andel svarar väl mot Sveriges andel av medlemsbidragen. Forskarnas beviljandeandel ligger på eller över genomsnittet.

Europeiska molekylärbiologiska laboratoriet (EMBL)

Vid EMBL bedrivs i dag grundforskning inom livsvetenskaperna, från cell- och molekylärbiologi till systembiologi. Huvudlaboratoriet ligger i Heidelberg med filialer för strukturbioologi i Hamburg (DESY) och Grenoble (ESRF, ILL), databaser för bioinformatik vid EBI i Hinxton och laboratorium för musbiologi i Monterotondo. Förutom grundforskning

bedriver EMBL avancerad utbildning och träning, utvecklar nya forskningstekniker och instrument, ger service till medlemsländerna samt stödjer tekniköverföring. Den svenska användningen av filialerna i Hamburg och Hinxton är hög, medan fler svenska forskare borde utnyttja resurserna vid laboratoriet i Heidelberg. Karolinska Institutet och Stockholms universitet, har skrivit doktorandavtal med EMBL, vilket innebär att svensk EMBL-doktorand kan erhålla dubbla doktorsexamen, dvs både från EMBL och respektive svenskt universitet. EMBL har 19 medlemsländer. Av totalt cirka 1 200 anställda vid EMBL finns f.n. tolv svenskar på olika befattningar, bl.a. tre doktorander och tre postdoktorer i Heidelberg. Sveriges medlemsandel under 2006 var 2,66 procent, ca 17 400 tkr.

Europeiska stipendieprogrammet för molekylärbiologi (EMBC)

EMBC finansierar framför allt kurser, workshops, stipendier för kortare (några månader) eller längre perioder (upp till två år) samt gästforskarbidrag. Antalet ansökningar om framför allt långtidsstipendier (s.k. EMBO-postdoktorsstipendier) ökar varje år. Beviljningsgraden 2006 för korttidsstipendier var ca 50 procent och för långtidsstipendier ca 15 procent. EMBO Young Investigator (YI) Programme introducerades 2000 som ett komplement till nationella satsningar på unga forskare. Vetenskapsrådet bidrar med ett EMBO YI Award om 15 000 euro per år till eventuell svensk EMBO YI. Under 2006 utsågs ingen EMBO YI från Sverige. EMBC har för närvarande 25 medlemsländer, men antalet länder som vill söka medlemskap ökar. Sveriges medlemsandel under 2006 var 2,49 procent, ca 3 000 tkr.

Europeiska synkrotronljuskällan (ESRF)

ESRF är en av världens främsta synkrotronljuskällor med en lagringsring för elektroner på 6 GeV. Den ligger i Grenoble och används av fysiker, kemister, biologer, geovetare, medicinare, miljöforskare, och industriforskare. Sverige är medlem i organisationen genom ett nordiskt konsortium, Nordsync, i vilket även Danmark, Finland och Norge är medlemmar. Konsortiet svarar för 4 procent av medlemsbidragen till ESRF. Av konsortiets andel svarar Sverige för 41,5 procent. Det nordiska utnyttjandet av ESRF är mycket gott. Under år 2005 tilldelades nordiska forskare 6,1 procent av beviljade skift. Detta överutnyttjande har lett till att Nordsync under 2006 betalat ett extra bidrag till ESRF för att ställa bidragets storlek i bättre relation till den tilldelade stråltiden (för Sveriges del motsvarande 164 877 Euro). Under 2006 inkom totalt till ESRF projektförslag med begäran om 29 923 åttatimmars skift varav 13 082 skift (44 procent) kunde beviljas. Totala antalet användarbesök 2005 uppgick till 5 565. Omkring 3 500 forskare kommer varje år till ESRF för att utföra experiment och av dem är ett 50-tal från Sverige. Huvuddelen av den svenska användningen gäller för närvarande proteinkristallografi och strukturbologi. Det totala svenska bidraget till ESRF uppgick 2006 till 1,28 miljoner Euro, svarande mot ca 12 000 tkr.

Internationella cancerforskningsorganisationen (IARC)

IARC är ett WHO-associerat cancerforskningsinstitut med bas i Lyon. Institutet utgör ett internationellt centrum för epidemiologisk och toxikologisk forskning samt statistik på cancerområdet. Svenska forskare deltar i studier om sambandet mellan kost och cancer. Sveriges medlemsandel är 5,0 procent.

Europeiska Universitetsinstitutet i Florens (EUI)

EUI är ett europeiskt universitet som bedriver forskning och forskarutbildning inom ekonomi, historia, juridik, sociologi och statsvetenskap. Vetenskapsrådet finansierar Sveriges medverkan i EUI samt ett stipendieprogram för svenska forskarstuderande. Medlemmar av EUI är de 15 länder som fram till maj 2004 var medlemmar av EU. Ytterligare fem av de länder som då blev medlemmar av EU – Estland, Cypern, Polen, Slovakien och Slovenien – har sedan sökt och beviljats medlemskap. Flera andra länder, bland annat Norge, har associationsavtal med universitetet. Sveriges medlemsandel av finansieringen är 2,8 procent, (men faller till 2,72 procent då antalet medlemsländer ökar från 15 till 20). Forskarutbild-

ningen är cirka fyra år. Svenska doktorander vid EUI finansieras av Vetenskapsrådet under de första tre läsåren. Under det fjärde läsåret betalar EUI huvuddelen av stipendierna, med ett tilläggsbidrag från Vetenskapsrådet. Stipendiebeloppet för de nationella stipendierna fastställs av respektive medlemsland. För Sverige utgår för närvarande 14 900 kr i månaden. Dessutom tillkommer resebidrag och försäkringsavgifter. Vetenskapsrådet kan dessutom ge bidrag till särskilda forskningsomkostnader i samband med avhandlingsarbetet, till exempel för fältarbete.

Medlemsländerna medverkar i det första steget av den årliga uttagningen av studenter. Antagningen av doktorander beslutas av EUI och baseras på personliga intervjuer. Antalet svenska sökande uppgick år 2006 till 22 personer. Av dessa antogs fem till EUI:s forskarutbildning. Totalt finansierar Vetenskapsrådet 17 studenter under 2006/07.

EU-Fusion

Fusionsforskningen i Europa är baserad på Euroatomfördraget från 1957 och är ett prioriterat tematiskt område i det sjätte ramprogrammet (2002–2006) med en budget på 750 miljoner Euro. Forskningen koordineras av EU-kommissionen och genomförs med hjälp av ett bilateralt avtal med varje medlemsland samt med hjälp av flera multilaterala avtal. Vetenskapsrådet är den kontraktsskrivande parten för det svenska deltagandet och i samarbetet deltar ca 10 forskargrupper från Kungliga Tekniska Högskolan, Chalmers tekniska högskola, Uppsala universitet, Lunds universitet samt Studsvik Nuclear AB.

Genom det bilaterala avtalet får svenska forskare tillgång till ett tiotal olika bidragsformer från EU. De flesta av dessa bidragsformer är unika för fusionsforskning och återfinns inte inom det 6:e ramprogrammets övriga områden. Vetenskapsrådet transfererar nästan samtliga dessa bidrag till forskargrupperna.

I november undertecknade EU, USA, Kina, Ryssland, Indien, Sydkorea och Japan i Paris ett avtal om att bygga den hittills största forskningsreaktorn, ITER, i södra Frankrike. Kostnaden beräknas till drygt 40 miljarder kronor och ITER blir vid sidan av rymdstationen ISS världens största forskningsprojekt. En ny enhet i Barcelona har etablerats för att samordna och administrera de europeiska bidragen till ITER. Byggandet av ITER kommer sannolikt att leda till att EU:s stöd till fusionsforskningen blir mer projektorienterat än idag.

Europeiska fusionsforskningsanläggningen (JET)

JET är en gemensam försöksanläggning inom EU:s fusionsforskningsprogram som ligger utanför Oxford i England. Det är den största försöksanläggningen i sitt slag, en s.k. tokamak, i världen. Fr.o.m. 1999 har den drivits av fusionsorganisationerna i Europa inom ramen för ett samarbetsavtal, (EFDA, European Fusion Development Agreement) som för närvarande gäller t.o.m. 2007, och ett driftsavtal med den engelska värdorganisationen. Kommissionen svarar för 75 procent av finansieringen av driftsavtalet. En gemensam fond för bidrag till drift och experiment finansieras av medlemsorganisationerna varav Sverige bidrar med ca 0,9 procent.

Vid JET finns en stabsgrupp som leder experimenten i vilken en svensk forskare ingår. Dessutom ingår två svenska forskare i driftorganisationen för JET. Under stora delar av 2006 har JET drabbats av driftstörningar varför det experimentella programmet har blivit försenat.

Jonosfäranläggningen på Nordkalotten (EISCAT)

EISCAT:s radarsystem för studier av jonosfären och magnetosfären är världens mest avancerade av sitt slag. Sändar- och mottagaranläggningar finns i Tromsø, Kiruna och Sodankylä. På Svalbard finns också en sändar- och mottagarstation utanför Longyearbyen. Huvudkontoret ligger i Kiruna. Den svenska ägarandelen är 9,3 procent och svenska forskare utnyttjar 11 procent av experimenttiden. I Sverige finns drygt 20 aktiva användare, som genomför egna observationsprogram eller som utnyttjar data från anläggningen. Nuvarande samarbetsavtal mellan medlemsländerna gäller till och med 2006. Inför ett nytt avtal har Vetenskapsrådet

låt it genomföra en utvärdering av den svenska verksamheten inom EISCAT med hjälp av internationella experter. Utvärderingen visar att den svenska användningen av EISCAT har varit framgångsrik. I det nya avtalet gällande från 2007 ökar de nordiska länderna (Finland, Norge och Sverige) sina medlemsbidrag. Kina tillkommer som medlemsland medan Tyskland och Frankrike kommer att lämna samarbetet. Genom Sveriges ökade medlemsbidrag kan svenska forskare utnyttja nästan 20 procent av experimenttiden.

EISCAT har beviljats EU-medel dels för en designstudie för en ny typ av radaranläggning, i samarbete med Tromsø universitet, Rutherford Appleton Laboratory och Luleå tekniska universitet, och dels för att göra anläggningen tillgänglig för unga nya användare från andra länder än medlemsländerna.

Nordiskt optiskt teleskop (NOT)

NOT är ett 2,5-meters optiskt teleskop på La Palma, en av Kanarieöarna. Teleskopet har blivit internationellt uppmärksammat för sin höga bildkvalitet. Projektet finansieras av de naturvetenskapliga forskningsråden i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige som bildar NOTSA, NOT Scientific Association. Den svenska medlemsandelen är 26 procent. Den svenska andelen av observationstiden har väl svarat mot bidragsandelen. Det finns cirka 35 svenska astronomer, som gör egna observationer vid NOT eller som utnyttjar data från observatoriet. Observatoriet har i allt större utsträckning använts för utbildning, både inom grundutbildningen och för kurser inom forskarutbildningen. NOT och NOTSA utvärderades av de nordiska forskningsråden genom NOS-N under våren.

Internationellt havsborrningsprogram (IODP)

IODP (The Integrated Ocean Drilling Program) är det mest omfattande programmet någonsin för utforskning av jorden under oceanerna. Sverige deltar, tillsammans med 15 andra europeiska nationer och Kanada, via medlemskap i ECORD (European Consortium for Ocean Research Drilling). Övriga medlemmar i IODP är USA, Japan, Kina och Sydkorea (ny medlem sedan juni 2006).

Medlemskapet möjliggör för svenska forskare att utnyttja hela den infrastruktur som tillhandahålls av programmet, för olika borrhningsexpeditioner till alla världens oceaner. Det öppnar också för tillgång till prover och mätdata även för dem som inte själva deltar på expeditionerna. Svenska forskare har också möjlighet att medverka i planeringsgrupper och utvärderingspaneler samt att lämna förslag till framtida aktiviteter inom programmet.

Den årliga avgiften 2003–2006 för Sveriges medlemskap har varit USD 330 000 (2 300 tkr vid en kurs på 7 SEK/USD), vilket berättigat till drygt fem deltagandeplatser för hela perioden. Från ECORDs Managing Agency har det flaggats för ökade kostnader, minst 60 procent från US FY 2007, vilket för Sveriges del skulle medföra en ökning med ca 1 400 tkr/år. Grundorsaken till fördyringen är sjösättningen av det nya japanska forskningsfartyget Chikyu, som helt ställs till IODPs förfogande. Därtill kommer ett högt oljepris och ökad efterfrågan på fungerande borrhplattformar efter ett antal förödande orkaner.

Global biodiversitetsdatabas (GBIF)

GBIF samlar information från hela världen om den biologiska mångfalden (biologisk informatik) och gör den gratis åtkomlig över nätet. GBIF räknar med att databasen blir mycket eftertraktad för forskning inom främst biologiska forskningsfält men också inom samhällsplanering. GBIF har 35 medlemsländer varav 24 är betalande. Dessutom deltar 31 vetenskapliga organisationer. GBIF har i slutet av året 118 miljoner uppgifter i sin databas från 199 olika källor. Sverige har rapporterat in ca 9 miljoner uppgifter och är fjärde största uppgiftslämnare. GBIF:s medlemsländer har under året beslutat att arbeta vidare under 2007–2011 med en ny arbetsplan som bas. I samband med beslutet om fortsättning utarbetades nya finansieringsskalor för medlemsländerna; ett arbete som Sverige som ordförande i budgetkommittén ansvarade för. Naturhistoriska riksmuseet är svensk nod i GBIF-nätverket och förhandlingar pågår med ytterligare intressenter om utökat ägaransvar. GBIF

Governing Board har hållit två ordinarie möten under 2006; ett i Kapstaden, Sydafrika och ett i Iquitos, Peru. Ett extra möte hölls i Madrid med anledning av budgetdiskussionerna.

5.6.2 EU:s ramprogram

Vetenskapsrådet, som tillsammans med VINNOVA har NCP-ansvar för området koordinering (ERA-NET), fortsatte att engagera sig i EU:s ERA-NET program och gick med i ytterligare tre program. Totalt deltar Vetenskapsrådet i åtta ERA-NET. Rådet deltog vidare under året i internationella seminarier där framtiden för ERA-NET diskuterades och bildade en intern arbetsgrupp för att analysera myndighetens ERA-NET deltagandet. Inom de områden inom det sjätte ramprogrammet som Vetenskapsrådet har kommittéansvar för var referensgrupperna för genforskning och bioteknik för förbättrad hälsa, medborgare och styrelseformer, mänskliga resurser och rörlighet samt vetenskap och samhälle alla aktiva under året. Frågor om forskningsinfrastruktur och samverkan inom Euratom har hanterats inom kommittén för forskningens infrastrukturer. En milstolpe inom fusionsdelen av Euratom var att avtalet för att bygga fusionsforskningsanläggningen ITER undertecknades i november. Inom särprogrammet Vetenskap och samhälle hölls bl.a. ett informationsmöte om Researcher's night. Inom Mänskliga resurser och rörlighet har ett arbete påbörjats i syfte att förbättra villkoren för svenskt deltagande. Vetenskapsrådet var även representerat i ERAWATCH samt European Research Infrastructures Development Watch (ERID Watch) liksom i expertgruppen för Women in Science Decision Making. Arbetet med uppdraget i regleringsbrevet att tillsammans med VINNOVA analysera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling påbörjades.

Vetenskapsrådet bidrog till arbetet med utformning av det sjunde ramprogrammet för forskning och utveckling genom att lämna synpunkter på utkast till arbetsprogram, nominera experter till de områden Vetenskapsrådet preliminärt fått ansvar för (Hälsa, Samhälle och Ekonomi, Idéer, Människor, Forskningsinfrastruktur, Vetenskap i Samhälle samt Fusion) samt påbörjade arbetet med att bilda referensgrupper för dessa områden. Därtill nominerade Vetenskapsrådet en NCP för Idéer samt en biträdande NCP för Vetenskap i Samhället. En särskild insats gjordes inom genusområdet. Synpunkter på övergripande skrivningar och arbetsprogram lämnades och en kontaktskapande workshop anordnades i Bryssel liksom ett seminarium med internationella talare i Stockholm om svensk genusforsknings deltagande i EU:s sjunde ramprogram. Vetenskapsrådet nominerade vidare experter till expertpanelerna i det planerade europeiska forskningsrådet (ERC) samt tog initiativ till att tillsammans med FAS, FORMAS, VINNOVA, RJ och SSF finansiera en nationell expert vid ERC.

5.6.3 Samverkan med andra länder

Vetenskapsrådet samarbetar med sina nordiska motsvarigheter i NOS (NOS-HS, NOS-M och NOS-N) bl.a. via gemensamma program samt med den nordiska publiceringsnämnden (NOP). Under 2006 tillsatte NOS-HS två arbetsgrupper som utarbetade rapporter om nordiskt samarbete inom forskarutbildningen respektive hur man skulle kunna främja öppnandet av nationella forskningsprogram för nordiskt deltagande samt identifiera starka nordiska forskningsmiljöer genom öppna utlysningar och "exploratory workshops". Dessutom utsågs Advisory Boards för de fyra nordiska excellenscentra (NCoE) inom humaniora och samhällsvetenskap som inledde sin verksamhet hösten 2005. Inom ramen för Nordforsks verksamhet beslutade Vetenskapsrådet att delta i ett NCoE program om välfärdsforskning samt om att bidra till forskarskoleverksamheten.

Vetenskapsrådet deltog tillsammans med Formas i den fjärde utlysningen av det av EuroHORCs initierade programmet EURYI Awards inom vilken 83 ansökningar om att få vistas vid en svensk institution inkom. Inom den tidigare avverkade tredje ansökningsomgången stod det under året klart att 2 av de totalt 25 bidragen gick till sökanden från Sverige. Inom ramen för EuroHORCs arbetade man bl.a. med att föra över erfarenheter från EURYI-programmet till ERC samt engagerade sig i diskussioner om peer review. Vetenskapsrådets generaldirektör utsågs till ordförande för EuroHORCs för perioden 2007–2008.

Vetenskapsrådet har sedan 2002 det administrativa ansvaret för Sidas forskningsprogram "Swedish Research Links". Detta är ett program som stöder samarbeten mellan forskare i Sverige och i vissa utvalda resursstarka utvecklingsländer. Tre delprogram ingår; Asien, Mellanöstern och Nordafrika (MENA) samt från och med 2004 Sydafrika. Under 2006 inkom totalt 181 ansökningar; 101 inom Asien (varav 38 beviljades), 45 ansökningar inom MENA (varav 20 beviljades) samt 35 ansökningar inom Sydafrika (varav 26 beviljades). Bidragen avser 2007–2009. En översyn/utvärdering av programmet genomfördes.

Vetenskapsrådet beviljade medel för en workshop för samarbete med forskare i Sydkorea inom ramen för det bilaterala avtalet. Vid Vetenskapsrådet finns sekretariat för de svenska kommittéerna för de internationella programmen ILP (geologi), IGBP (miljö) och WCRP (klimat).

IGFA (International Group of Funding Agencies for Global Change Research) är ett internationellt forum för forskningsfinansierare med forskning om globala klimat- och miljöförändringar på programmet. Vetenskapsrådet deltog i IGFA:s årsmöte i Montréal 1–3 november.

5.6.4 Det svenska forskningsläget i ett internationellt perspektiv

Generaldirektören har initierat en översyn av Vetenskapsrådets omvärldsbevakning. En utredare, Per Molander, har tillsatts för ge förslag till hur myndighetens begränsade resurser på bästa sätt kan användas för en kontinuerlig omvärldsbevakning och sammanställning av resultat på lättillgängligt sätt. Arbetet syftar till att mera långsiktigt få en väl fungerande funktion för omvärldsbevakning. I ett mera kortsiktigt perspektiv har professor Sverker Sörlin engagerats för att göra en omvärldsanalys som skall bilda en del av underlaget för rådets nästa forskningsstrategi.

Allmänt kan sägas att svenska forskare är aktade och kan erhålla höga positioner inom organisationer för forskning. Som exempel kan nämnas att generaldirektör Pär Omling är president för EuroHORCs under åren 2007 och 2008, professor Carl-Henrik Heldin är ledamot i vetenskapliga rådet för det Europeiska forskningsrådet och professor Torsten Åkesson är ordförande i CERN under 2007.

Sverige är trots sin storlek också en väl sedd partner vid internationella forskningsanläggningar och inte minst vid diskussionerna om en kärnfysikanläggning i Darmstadt och en röntgenfielektronlaser i Hamburg har detta framkommit.

Analysen av svensk vetenskaplig publicering (Vetenskapsrådets rapportserie 13:2006) visar att konkurrensen från andra länder har ökat kraftigt och därför bör Vetenskapsrådet bygga upp en bredare bevakning och analys för att ge svensk forskning möjlighet att konkurrera framgångsrikt i framtiden.

5.7 Dyrbar vetenskaplig utrustning och högpresterande datorsystem

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådet skall genom sin fördelning av medel till dyrbar vetenskaplig utrustning skapa förutsättningar för både grundläggande och tillämpad forskning av högsta kvalitet."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa hur stödet till dyrbar vetenskaplig utrustning fördelat sig mellan olika lärosäten och ämnesområden, mellan nationella och internationella anläggningar samt mellan bidrag till inköp av utrustning och till utveckling av utrustning.*
- *Redovisa hur stödet fördelat sig mellan högpresterande datorsystem och övrig dyrbar utrustning.*
- *Redovisa hur rådets verksamhet och samarbetet mellan forskningsfinansierare och forskningsutförande institutioner vidareutvecklats för att uppnå en optimal anskaffning och användning av dyrbar vetenskaplig utrustning.*

5.7.1 Dyrbar vetenskaplig utrustning

Stödet till dyrbar utrustning framgår av tabell 4 (räknas in i Forskningsinfrastruktur), fördelningen på högskolor av tabell 18 och fördelningen mellan ämnesområden av tabell 12. Även bidrag till dyrbar vetenskaplig utrustning vid nationella och internationella forskningsanläggningar ingår i bidragen.

Av de medel som betalats ut till dyrbar vetenskaplig utrustning kan hälften hänföras till konstruktion eller utveckling av utrustning i någon form. Indelningen är dock inte helt enkel och en gråzon existerar där standarddelar sätts samman för att få en ny funktion. Alla investeringar i nationella eller internationella anläggningar har här tagits upp som konstruktion av utrustning eftersom anläggningen som helhet kan sägas vara en egen konstruktion som byggs upp av forskarna.

Tabell 12 Andel lämnade bidrag till dyrbar vetenskaplig utrustning fördelat på ämnesområden (procent)

Ämnesområde	2006	2005
Areella näringar	5	5
Humaniora	1	1
Medicin	12	13
Naturvetenskap	66	59
varav nationella forskningsanläggningar	22	22
varav internationella forskningsanläggningar	20	14
Teknikvetenskap	16	23

Notera att gränserna mellan medicin och naturvetenskap samt mellan teknik och naturvetenskap är flytande. Ämnesindelningen i tabellen bygger på den huvudsakliga forskningen som tänkts bedrivas med hjälp av utrustningen. Utrustning som placerats vid någon av de nationella anläggningarna (MAX-laboratoriet eller Onsala Rymdobservatorium) har här bokförts som naturvetenskap.

5.7.2 Högpresterande datorsystem och övrig dyrbar utrustning, SNIC

Vetenskapsrådet samlade i början av 2003 stödet till högpresterande datorer, storskalig lagring och grid-verksamhet till den virtuella organisationen Swedish National Infrastructure for Computing (SNIC). SNIC är i dag inordnat under kommittén för forskningens infrastrukturer för att behov av datalagring och tunga beräkningar från andra infrastruktursatsningar på ett naturligt sätt skall kunna inlemmas i verksamheten.

SNIC har under sina första verksamhetsår haft en uppskattad samverkan med andra finansierare av högpresterande datorer. SNIC har även samverkat med universiteten som har datorcentra med högpresterande datorer. Vetenskapsrådet står för finansieringen och visst administrativt stöd medan medverkande centra i samverkan själva avgör hur verksamheten praktiskt skall bedrivas. Vetenskapsrådet har tillsammans med motsvarande organ i övriga nordiska länder stött ett nordiskt pilotprojekt inom grid-området och är partner i projektet EGEE (Enabling Grids for European E-science). Genom att förankra arbetet inom SNIC i internationella samarbeten beräknas risken för dubbelarbete minska och en högre effektivitet uppnås. Betydelsen av finansiering på europeisk nivå förväntas öka under de närmaste åren och SNIC är väl positionerat för att Sverige skall kunna ta del av denna ökning.

SNIC genomförde under 2006 en långsiktig planering av investeringar utifrån beskrivna behov och producerade dels ett beskrivande landskapsdokument och de delar i infrastrukturguiden som berör verksamhetsområdet. Redan under 2006 påbörjades implementeringen av planerna men det kommer att ta flera år att fullfölja de ambitiösa planerna.

5.7.3 Samarbete mellan forskningsfinansiärer och forskningsutförande institutioner

Inför beredningen av ansökningar om bidrag till dyrbar vetenskaplig utrustning ges andra statliga forskningsfinansiärer möjlighet att yttra sig. Från och med 2006 har de fri tillgång till samtliga ansökningar i elektronisk form och väljer själv huruvida de vill yttra sig över en ansökan. Under beredningsarbetet görs granskare och beredande organ särskilt uppmärksamma på att både grundläggande och tillämpad forskning skall stödjas genom Vetenskapsrådets fördelning av medel för dyrbar vetenskaplig utrustning och att andra finansiärens yttranden skall tas i beaktande. FAS, Formas och VINNOVA är representerade i kommittén för forskningens infrastrukturer och har därmed insyn i och möjlighet att påverka beslut avseende dyrbar vetenskaplig utrustning. Vetenskapsrådets organisation med beredningsgrupper bestående av aktiva forskare borgar för att besluten bygger på vetenskaplig grund och att de är förankrade i forskningsutförande institutioner.

Swedish Microfabrication Network

Stödet till Swedish Microfabrication Network, μ -Fab, ett nätverk för mikrofabrikationslaboratorier, samfinansierat av Vetenskapsrådet, VINNOVA, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse och Stiftelsen för Strategisk Forskning, har fortsatt under 2006 med 5 000 tkr per finansiär. Vetenskapsrådet är värmyndighet för detta stöd, vilket innebär att administrativt stöd ges till den av finansiärerna utsedda styrelsen. Aktiviteterna har under året varit inriktade mot att öka samarbetet mellan laboratorerna samt att förenkla utnyttjandet av de olika laboratorerna. Aktiviteter mot nya potentiella användare har också genomförts. Under året har en utvärdering av stödet och dess effekter genomförts, se även 6.1.2 Utvärderingar.

5.8 Utfall fördelat per vetenskapsområde

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisningen skall visa totalt utfall för Vetenskapsrådet samt vara fördelat per ämnesråd och för relevanta delområden inom respektive ämnesråd, utbildningsvetenskapliga kommittén och för den forskning som finansieras från anslagspost 5. Återrapporteringen skall där så är möjligt redovisas i form av tidsserier för de tre senaste budgetåren.*

5.8.1 Ansökningar

Antalet ansökningar för 2007 som inkom våren 2006 uppgick till 5 292 tkr (se tabell 13). Detta innebär en kraftig minskning från föregående år.

Tabell 13 Antal ansökningar, beviljade ansökningar och beviljat belopp i den allmänna utlysningen

	2006	UTLYSNINGSÅR 2005	2004
a) Ansökningar utom postdoktorstipendier/ -anställningar och dyrbar utrustning			
Humaniora och samhällsvetenskap*			
Antal ansökningar	1 059	1 390	981
Antal beviljade ansökningar	114	127	118
Beviljat belopp första året (tkr)	71 718	90 383	76 192
Medelbidrag (tkr)	629	712	646
Konstnärlig FoU-verksamhet			
Antal ansökningar	32	25	22
Antal beviljade ansökningar	14	14	11
Beviljat belopp första året (tkr)	5 400	10 476	5 617
Medelbidrag (tkr)	386	748	511

tabellen fortsätter på nästa sida

	UTLYSNINGSÅR		
	2006	2005	2004
Medicin			
Antal ansökningar	1 310	1 473	1 250
Antal beviljade ansökningar	413	390	347
Beviljat belopp första året (tkr)	201 269	171 240	127 907
Medelbidrag (tkr)	487	439	369
Naturvetenskap och teknikvetenskap			
Antal ansökningar	1 941	2 201	2 273
Antal beviljade ansökningar	458	566	505
Beviljat belopp första året (tkr)	293 472	348 862	311 907
Medelbidrag (tkr)	641	617	618
Utbildningsvetenskap			
Antal ansökningar	341	274	315
Antal beviljade ansökningar	63	39	46
Beviljat belopp första året (tkr)	40 690	42 648	43 517
Medelbidrag (tkr)	646	1 094	946
Forskningsinfrastruktur, databaser			
Antal ansökningar	–	32	25
Antal beviljade ansökningar	–	10	13
Beviljat belopp första året (tkr)	–	8 330	9 500
Medelbidrag (tkr)	–	833	731
Forskningsinfrastruktur, planeringsbidrag			
Antal ansökningar	52	44	–
Antal beviljade ansökningar	11	16	–
Beviljat belopp första året (tkr)	2 649	6 386	–
Medelbidrag (tkr)	241	399	–
Summa antal ansökningar	4 735	5 439	4 866
Summa antal beviljade ansökningar	1 073	1 162	1 040
Summa beviljat belopp första året (tkr)	615 198	678 325	574 640
Summa medelbidrag (tkr)	573	584	553
b) Postdoktorstipendier/-anställningar (se tabell 7)			
Antal ansökningar	469	763	236
Antal beviljade ansökningar	99	93	45
c) Forskningsinfrastruktur, dyrbar utrustning**			
Antal ansökningar	88	59	78
Antal beviljade ansökningar	26	11	24
Summa allmänna ansökningsomgången			
Antal ansökningar	5 292	6 261	5 180
Antal beviljade ansökningar	1 198	1 266	1 109

* År 2004 ingår också riktad satsning på demokratiforskning.

** Dyrbar utrustning hade två utlysningar under 2006; en på våren och en på hösten, båda redovisas här.

Förutom den stora utlysningen av medel har Vetenskapsrådet särskilda utlysningar för bidrag till starka forskningsmiljöer, forskarskolor, anställningar som forskare (medicin och naturvetenskap och teknikvetenskap), för resor och konferenser (humaniora och samhällsvetenskap, naturvetenskap och teknikvetenskap samt utbildningsvetenskap), för sabbatstermin utomlands (medicin) och för publicering och tidskrifter (humaniora och samhällsvetenskap) samt bidrag till SIDA-program. Antal ansökningar, beviljade bidrag och beviljat belopp framgår av tabell 14.

Tabell 14 Antal ansökningar, beviljade ansökningar och beviljat belopp i särskilda utlysningar

	2006	UTLYSNINGSÅR 2005	2004
Starka forskningsmiljöer			
Antal ansökningar	106 (Linné)	22 (Berz.)	261
Antal beviljade bidrag	20+4*	10*	–
Forskarskolor			
Antal ansökningar	61	–	–
Antal beviljade bidrag	8	–	–
Humaniora och samhällsvetenskap			
Tidskrifter			
Antal ansökningar	36	39	47
Antal beviljade bidrag	31+7*	28+10*	39
Beviljat belopp (tkr)	3 530	3 863	4 918
Publicering			
Antal ansökningar	78	62	120
Antal beviljade bidrag	31+17*	34+26*	61
Beviljat belopp (tkr)	3 546	4 086	4 495
Konferenser			
Antal ansökningar	103	80	64
Antal beviljade bidrag	45	30	36
Beviljat belopp (tkr)	3 526	2 454	3 842
Medicin			
Sabbatstermin			
Antal ansökningar	8	2	14
Antal beviljade bidrag	8	1	8
Konferenser/Symposier			
Antal ansökningar	23	18	8
Antal beviljade bidrag	12	13	2+2*
Beviljat belopp (tkr)	1 366	787	255
Naturvetenskap och teknikvetenskap			
Resor utomlands			
Antal ansökningar	223	179	150
Antal beviljade bidrag	156	129	93
Beviljat belopp (tkr)	4 216	2 863	2 080
Konferenser			
Antal ansökningar	49	37	40
Antal beviljade bidrag	43	34	28
Beviljat belopp (tkr)	1 944	1 485	1 497
Utbildningsvetenskap			
Konferenser/utlandsvistelse m.m.			
Antal ansökningar	67	79	170
Antal beviljade bidrag	39	54	94
Beviljat belopp (tkr)	1 621	1 696	1 999
Extern finansiering			
Projektbidrag, SIDA-program			
Antal ansökningar	181***	176**	152**
Antal beviljade bidrag	84***	103**	88**

* Från tidigare ansökningsomgång.

** Inklusivt Sydafrika.

*** Inklusivt Sydafrika, MENA och Asien.

5.8.2 Beviljningsgrad

Tabell 15 visar beviljningsgraden i den allmänna utlysningen. Beviljningsgraden för medicin har ökat genom det ökade anslaget för 2007. Beviljningsgraden inom humaniora och samhällsvetenskap är mycket låg (ca 11 procent). Ämnesråden har olika strategi och roll när det gäller finansiering av forskning inom sina områden. Medelbidraget ligger ofta på nivån 650 tkr/år. Inom medicin fortsätter medelbidraget att öka och ligger nu på knappt 500 tkr/år.

Tabell 15 Andel beviljade ansökningar (beviljningsgrad) och andel beviljat belopp i den allmänna utlysningen (procent)

	UTLYSNINGSÅR		
	2006	2005	2004
Humaniora och samhällsvetenskap			
Andel beviljade ansökningar**	10,8	9,1	12,0
Beviljat belopp i procent av ansökt belopp*	67	83	65
Konstnärlig FoU-verksamhet			
Andel beviljade ansökningar	43,8	56,0	50,0
Beviljat belopp i procent av ansökt belopp*	35	58	28
Medicin			
Andel beviljade ansökningar**	31,5	26,5	27,8
Beviljat belopp i procent av ansökt belopp*	21	30	22
Naturvetenskap och teknikvetenskap			
Andel beviljade ansökningar**	23,6	25,7	22,2
Beviljat belopp i procent av ansökt belopp*	49	49	50
Utbildningsvetenskap			
Andel beviljade ansökningar**	18,5	14,2	14,6
Beviljat belopp i procent av ansökt belopp*	73	80	66
Forskningsinfrastruktur, databaser			
Andel beviljade ansökningar	–	31,3	52,0
Beviljat belopp i procent av ansökt belopp*	–	90	78
Summa			
Andel beviljade ansökningar**	22,7	21,3	21,4
Summa allmänna ansökningsomgången			
Andel beviljade ansökningar	22,5	20,2	21,4

* Beviljat belopp (exklusive påslag) dividerat med sökt belopp för de forskare som har beviljats bidrag.

** Exklusive ansökningar om postdoktorsstipendier/-anställningar (se tabell 7) och dyrbar utrustning.

5.8.3 Forskningsstöd till nya bidragsmottagare

Vetenskapsrådet redovisar fördelningen mellan nya bidragsmottagare och tidigare mottagare av forskningsbidrag genom sökning i Vetenskapsrådets projekthanteringssystem VRAPS.

Tabell 16 redovisar antalet personer som under 2006 ansökt och beviljats bidrag (projekt och anställningar) för 2007 och antalet av dessa som inte hade bidrag år 2006. Totalt för Vetenskapsrådet är andelen nya bidragsmottagare 51 procent. Andelen är särskilt hög inom humaniora och samhällsvetenskap och utbildningsvetenskap (drygt 80 procent).

Tabell 16 Andel nya bidragsmottagare i allmänna utlysningen

	2006	UTLYSNINGSÅR 2005	2004
Humaniora och samhällsvetenskap			
Personer som beviljats bidrag	149	141	131
Personer som inte hade bidrag ansökningsåret	128	127	113
Andel nya bidragsmottagare (%)	86	90	86
Medicin			
Personer som beviljats bidrag	416	383	341
Personer som inte hade bidrag ansökningsåret	175	181	115
Andel nya bidragsmottagare (%)	42	47	34
Naturvetenskap och teknikvetenskap			
Personer som beviljats bidrag	493	555	495
Personer som inte hade bidrag ansökningsåret	212	266	160
Andel nya bidragsmottagare (%)	43	48	32
Utbildningsvetenskap			
Personer som beviljats bidrag	64	40	34
Personer som inte hade bidrag ansökningsåret	52	33	22
Andel nya bidragsmottagare (%)	81	83	65
Summa			
Personer som beviljats bidrag	1 122	1 119	1 002
Personer som inte hade bidrag ansökningsåret	567	607	410
Andel nya bidragsmottagare (%)	51	54	41

5.8.4 Forskningsstödet fördelning på bidragsformer

Vetenskapsrådet arbetar med ett antal bidragsformer. I tabell 17 har bidragen till enskilda forskare/forskargrupper indelats i:

- projektbidrag
- bidrag till starka forskningsmiljöer
- högskolebidrag i form av Linnéstöd och stöd till Berzelii Centra och forskarskolor
- högskolebidrag till Linnéstöd och Berzelii Centra och forskarskolor
- bidrag till anställningar
- bidrag till stipendier
- bidrag till utrustning, databaser och försöksdjur
- bidrag till resor och konferenser
- bidrag till publicering och tidskrifter
- övriga bidrag.

Projektbidrag är den vanligaste bidragsformen och den svarar för 65,3 procent av Vetenskapsrådets stöd till forskare eller forskargrupper. Anställningar svarar för 18,5 procent av stödet.

Tabell 17 Lämnade bidrag till forskare/forskargrupper fördelade på bidragsformer (tkr)

	2006	2005	2004
Projektbidrag			
Humaniora och samhällsvetenskap*	199 886	201 853	209 519
Medicin	379 808	358 307	353 249
Naturvetenskap och teknikvetenskap	762 809	742 058	766 012
Utbildningsvetenskap	107 312	102 354	111 372
Forskningsinfrastruktur	9 477	4 800	3 671
Övrig forskning	950	5 725	10 220
Extern finansiering	42 831	65 633	62 891
Summa	1 503 074	1 480 731	1 516 934
Starka forskningsmiljöer			
Humaniora och samhällsvetenskap	8 800	4 400	0
Medicin	13 200	6 600	0
Naturvetenskap och teknikvetenskap	22 000	11 000	0
Övrig forskning	2 500	0	0
Summa	46 500	22 000	0
Högskolebidrag			
Humaniora och samhällsvetenskap	9 213	0	0
Medicin	22 120	0	0
Naturvetenskap och teknikvetenskap	45 150	0	0
Utbildningsvetenskap	2 800	10 650	7 950
Övrig forskning	10 600	0	0
Summa	89 883	10 650	7 950
Anställningar			
Humaniora och samhällsvetenskap	68 880	65 785	62 956
Medicin	136 420	122 956	121 780
Naturvetenskap och teknikvetenskap	206 700	188 703	191 816
Utbildningsvetenskap	12 128	7 428	4 481
Extern finansiering	1 219	3 963	5 563
Summa	425 348	388 835	386 596
Stipendier			
Humaniora och samhällsvetenskap	2 766	2 696	2 801
Medicin	13 831	8 360	10 407
Naturvetenskap och teknikvetenskap	16 180	11 407	9 119
Summa	32 777	22 463	22 327
Utrustning, databaser, försöksdjur			
Medicin	3 205	2 980	3 102
Naturvetenskap och teknikvetenskap	1 794	9 102	7 373
Forskningsinfrastruktur	137 131	117 629	106 539
Summa	142 130	129 711	117 014
Resor och konferenser			
Humaniora och samhällsvetenskap	3 676	2 455	3 949
Medicin	526	587	255
Naturvetenskap och teknikvetenskap	6 329	5 498	4 800
Utbildningsvetenskap	1 771	1 772	1 999
Forskningsinfrastruktur	36	132	186
Övrig forskning	501	239	430
Summa	12 839	10 683	11 619
Publicering, tidskrifter			
Humaniora och samhällsvetenskap	7 076	8 228	7 040
Extern finansiering	0	0	438
Summa	7 076	8 228	7 478

tabellen fortsätter på nästa sida

	2006	2005	2004
Övriga bidrag			
Humaniora och samhällsvetenskap*	7 798	7 672	10 284
Medicin	1 130	400	5 175
Naturvetenskap och teknikvetenskap	190	292	794
Utbildningsvetenskap	4 725	6 409	2 997
Forskningsinfrastruktur	14 708	3 828	481
Övrig forskning	0	750	750
Extern finansiering	13 731	14 565	25 088
Summa	42 281	33 917	45 569
Bidrag till forskare/forskargrupper fördelade på anslagspost/anslag			
Humaniora och samhällsvetenskap*	308 094	293 088	296 549
Medicin	570 240	500 190	493 968
Naturvetenskap och teknikvetenskap	1 061 152	968 060	979 914
Utbildningsvetenskap	128 736	128 613	128 799
Forskningsinfrastruktur	161 352	126 390	110 877
Övrig forskning	14 551	6 714	11 400
Extern finansiering	57 781	84 162	93 980
Summa statsanslag	2 301 907	2 107 217	2 115 487

* Inklusive demokratiforskning.

5.8.5 Forskningsstödet fördelning på mottagare

Fördelningen av Vetenskapsrådets bidrag för 2006 på lärosäten och andra mottagare framgår av tabell 18. Det största bidraget inom medicin gick till Karolinska Institutet, inom naturvetenskap och teknikvetenskap till Lunds universitet, inom humaniora och samhällsvetenskap till Stockholms universitet och inom utbildningsvetenskap till Göteborgs universitet.

Tabell 18 Fördelning av lämnade bidrag till forskare/forskargrupper fördelade på mottagande högskola och vetenskapsområde, inklusive externfinansierade bidrag (tkr)

	2006	2005	2004
Uppsala universitet			
Humaniora och samhällsvetenskap*	51 717	56 110	54 969
Medicin	60 514	54 311	47 675
Naturvetenskap och teknikvetenskap	173 760	175 134	175 151
Utbildningsvetenskap	11 999	11 435	10 704
Forskningsinfrastruktur	31 113	20 487	12 736
Övrig forskning	9 023	4 752	2 590
Summa	338 126	322 229	303 825
Lunds universitet			
Humaniora och samhällsvetenskap*	42 558	41 199	41 220
Medicin	113 103	87 486	91 171
Naturvetenskap och teknikvetenskap	194 354	176 620	176 752
Utbildningsvetenskap	3 304	6 083	5 717
Forskningsinfrastruktur	37 677	26 616	32 829
Övrig forskning	9 862	7 582	8 095
Summa	400 857	345 586	355 784
Göteborgs universitet			
Humaniora och samhällsvetenskap*	46 137	42 710	46 276
Medicin	75 210	70 248	75 355
Naturvetenskap och teknikvetenskap	59 162	61 904	60 709
Utbildningsvetenskap	24 698	19 772	19 252
Forskningsinfrastruktur	7 475	7 693	5 798
Övrig forskning	1 605	2 270	1 453
Summa	214 287	204 597	208 843

tabellen fortsätter på nästa sida

	2006	2005	2004
Stockholms universitet			
Humaniora och samhällsvetenskap*	67 375	59 489	56 195
Medicin	5 600	3 555	3 481
Naturvetenskap och teknikvetenskap	120 531	117 291	116 283
Utbildningsvetenskap	10 612	9 894	10 280
Forskningsinfrastruktur	19 894	17 176	8 381
Övrig forskning	2 055	2 825	1 683
Summa	226 068	210 230	196 303
Umeå universitet			
Humaniora och samhällsvetenskap	18 659	16 318	13 390
Medicin	34 978	32 701	33 258
Naturvetenskap och teknikvetenskap	52 209	54 298	55 941
Utbildningsvetenskap	8 553	9 660	8 681
Forskningsinfrastruktur	5 856	4 487	3 787
Övrig forskning	6 580	3 406	4 032
Summa	126 835	120 870	119 090
Linköpings universitet			
Humaniora och samhällsvetenskap*	10 653	4 855	7 911
Medicin	16 721	17 623	15 452
Naturvetenskap och teknikvetenskap	68 189	64 807	66 841
Utbildningsvetenskap	21 684	25 036	24 551
Forskningsinfrastruktur	2 655	3 561	3 740
Övrig forskning	1 325	1 450	1 867
Summa	121 228	117 332	120 362
Karolinska institutet			
Humaniora och samhällsvetenskap	5 431	3 800	5 428
Medicin	243 104	217 457	214 880
Naturvetenskap och teknikvetenskap	24 782	27 132	26 737
Utbildningsvetenskap	0	2 200	2 200
Forskningsinfrastruktur	17 877	15 058	12 004
Övrig forskning	5 415	4 593	2 512
Summa	296 609	270 240	263 762
Kungliga Tekniska Högskolan			
Humaniora och samhällsvetenskap	8 700	6 605	7 015
Medicin	0	0	208
Naturvetenskap och teknikvetenskap	158 917	142 356	140 106
Utbildningsvetenskap	4 980	6 080	4 071
Forskningsinfrastruktur	8 475	4 820	3 877
Övrig forskning	3 286	2 638	1 811
Summa	184 358	162 500	157 088
Luleå tekniska universitet			
Humaniora och samhällsvetenskap	2 158	1 495	500
Naturvetenskap och teknikvetenskap	9 449	9 266	10 701
Utbildningsvetenskap	416	2 957	3 817
Forskningsinfrastruktur	302	781	1 617
Övrig forskning	200	150	273
Summa	12 525	14 649	16 908
Sveriges lantbruksuniversitet			
Humaniora och samhällsvetenskap	100	429	415
Medicin	3 552	2 505	2 641
Naturvetenskap och teknikvetenskap	29 758	22 186	28 288
Utbildningsvetenskap	338	338	0
Forskningsinfrastruktur	1 352	2 754	2 947
Övrig forskning	995	1 650	1 700
Summa	36 096	29 861	35 991

tabellen fortsätter på nästa sida

	2006	2005	2004
Handelshögskolan/EFI			
Humaniora och samhällsvetenskap	3 440	3 854	3 841
Medicin	992	992	992
Summa	4 432	4 846	4 833
Chalmers Tekniska Högskola			
Humaniora och samhällsvetenskap	1 709	900	67
Naturvetenskap och teknikvetenskap	106 625	104 251	119 643
Utbildningsvetenskap	1 783	770	0
Forskningsinfrastruktur	17 748	13 097	13 419
Övrig forskning	1 775	2 400	1 374
Summa	129 640	121 418	134 502
Övriga universitet och högskolor			
Humaniora och samhällsvetenskap*	22 609	28 630	33 624
Medicin	1 688	2 539	3 995
Naturvetenskap och teknikvetenskap	23 874	23 034	24 546
Utbildningsvetenskap	40 219	34 414	40 267
Forskningsinfrastruktur	3 121	1 734	3 230
Övrig forskning	1 349	650	815
Summa	92 860	91 001	106 477
SUMMA UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR	2 183 919	2 015 359	2 023 768
Övriga mottagare			
Humaniora och samhällsvetenskap	26 898	29 114	28 814
Medicin	24 114	19 372	21 528
Naturvetenskap och teknikvetenskap**	56 357	30 507	32 519
Utbildningsvetenskap	150	0	457
Forskningsinfrastruktur	8 065	9 625	2 598
Övrig forskning	2 405	3 240	5 802
Summa	117 988	91 858	91 718
SUMMA TOTALT	2 301 907	2 107 217	2 115 486

* Inklusive demokratiforskning.

** I beloppet för 2006 ingår stöd till Berzelii Centra med 3 750 tkr vardera till Uppsala universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Stockholms universitet och Karolinska Institutet. Bidragen distribuerades av VINNOVA. Vidare ingår 2 500 tkr i Linnéstöd till Stockholms universitet. Bidraget distribuerades av Formas.

5.8.6 Forskningsstödet fördelning på delområde

Fördelningen av bidrag på ämnesområden framgår av tabellerna 19–23. Utbildningsvetenskap redovisas dock inte uppdelat. I siffrorna för varje ämnesområde ingår bidragen från både respektive ämnesråds anslagspost och anslagspost 5. Det största ämnesområdet inom humaniora och samhällsvetenskap är övrig samhällsvetenskap, inom medicin mikrobiologi och infektioner och inom naturvetenskap och teknikvetenskap ekologi och biodiversitet.

Tabell 19 Lämnade bidrag till forskare/forskargrupper fördelade på ämnesområden inom humaniora och samhällsvetenskap (tkr)

	2006	2005	2004
ÄMNESOMRÅDEN			
Språkvetenskap (inklusive småämnena)	22 375	25 660	36 003
Historiskt-filosofiska området	66 861	71 528	71 403
Beteendevetenskap	27 018	25 054	29 375
Övrig samhällsvetenskap*	134 539	118 775	105 030
Rättsvetenskap	7 784	10 503	7 110
Religionsvetenskap	7 098	7 399	10 652
Konstnärligt område	19 164	19 669	19 351
Arbetsmarknadsforskning	0	0	790
Forskning om offentlig sektor	0	280	88
Kultur och samhälle i Asien	50	17	155
Kriminalvetenskap	0	525	536
Nazism	0	1 928	2 361
Kommunism	0	0	17
HS allmänt (bidrag till högskolor)	11 050	0	0
HS allmänt (stipendier, gästprofessur, litteraturutgivning, teaterhistoria, ERA-net Norface m.m.)	12 156	11 750	13 677
Summa forskningsanslag	308 095	293 088	296 549
SÄRSKILDA PROGRAM OCH REGERINGSUPPDRAG			
SI (professur i Tartu)	50	0	0
Nazism	0	1 473	2 361
Kommunism	0	0	755
NORFA	0	948	0
Summa särskilda program och regeringsuppdrag	50	2 420	3 115

* Inklusive demokratiforskning.

Tabell 20 Lämnade bidrag till forskare/forskargrupper fördelade på ämnesområden/målområden inom medicin (tkr)

	2006	2005	2004
ÄMNESOMRÅDEN			
Andningsorganen	6 279	9 267	8 339
Anestesiologi och intensivvård	4 385	4 812	4 446
Beroendeframkallande medel	3 822	2 755	3 227
Biokemisk struktur och metabolism	19 768	22 318	22 471
Blodets koagulering/blodpropp	6 566	6 116	4 728
Cancer	26 350	12 258	9 245
Cell- och molekylärbiologi	71 337	71 461	64 998
Diabetes	24 110	22 138	19 475
Djurförsök	3 205	0	0
Endokrina organ	17 157	15 214	16 570
Folkhälsovetenskap	12 924	11 904	6 836
Genetik och genetiska sjukdomar	21 667	20 647	17 659
Hjärtat och kärlsystemet	33 278	31 213	31 218
Huden	925	825	1 033
Läkemedel	500	500	800
Matsmältning/njurar	13 065	14 449	14 673
Miljömedicin och toxikologi	3 503	3 508	1 994
Mikrobiologi och infektioner	96 466	82 356	78 865
Nervsystemet	81 471	74 511	66 684
Odontologi	2 725	4 397	6 109
Prenatal- och perinatalforskning	7 352	5 546	5 894
Psykiska sjukdomar	21 444	21 719	21 628

tabellen fortsätter på nästa sida

	2006	2005	2004
Radiologi och bildteknik	2 845	3 415	4 384
Reproduktionsorganen	10 333	8 893	9 451
Rörelseapparaten	19 904	19 281	15 258
Sinnesorgan	10 137	8 736	8 081
Utvecklingsbiologi	12 019	8 017	6 433
Vård	14 484	10 963	6 975
M allmänt	100	2 472	35 995
M allmänt (bidrag till högskolor)	22 120	0	0
Etik i vården	0	500	500
Summa forskningsanslaget	570 240	500 190	493 968
EXTERN FINANSIERING			
Djurskyddsmyndigheten	785	0	0
Grönbergsska fonden	2 550	0	0
Genterapi	0	0	4 902
JDRF/Svenska Diabetesförbundet (Stamceller)	6 000	8 600	11 466
Summa extern finansiering	9 335	8 600	16 368

Tabell 21 Lämnade bidrag till forskare/forskargrupper fördelade på ämnesområden inom naturvetenskap och teknikvetenskap (tkr)

	2006	2005	2004
ÄMNESOMRÅDEN			
Nya områden och tvärvetenskap inkl medicinsk teknik	27 818	30 513	28 118
Processer i mark, luft, vatten	48 952	43 458	43 226
Geologi och geofysik	46 295	38 430	37 249
Bioteknik	44 246	44 023	41 324
Biokemi och biofysik	42 598	43 723	43 052
Organisk, oorganisk och analytisk kemi	44 030	42 287	44 992
Fysikalisk och teoretisk kemi	47 721	46 768	48 625
Kemiteknik	29 954	22 802	27 976
Ekologi och biodiversitet	89 488	82 878	83 505
Organismbiologi	60 399	62 300	61 147
Cell- och molekylärbiologi	55 621	64 571	71 013
Halvledarfysik, elektronik, elektroteknik och fotonik	42 048	41 700	46 471
Subatomär fysik och astrofysik	65 507	62 827	62 166
Atom- och molekylfysik, rymd- och plasmafysik	35 916	32 933	31 175
Kondenserade materiens fysik	56 527	55 955	58 607
Teknisk fysik	42 055	39 236	35 473
Materialvetenskap	37 858	30 012	33 287
Matematik och teknisk matematik	63 658	55 745	52 407
Datavetenskap	38 984	37 971	39 067
Signaler och system	43 808	40 352	42 334
Teknisk mekanik	38 522	33 411	33 412
Funktionsgenomik	0	0	520
NT allmänt (industridoktorander, vissa forskaranställn)	13 997	16 164	14 229
NT allmänt (bidrag till högskolor)	45 150	0	0
Gridteknik	0	0	755
Summa forskningsanslag	1 061 152	968 060	980 129
EXTERN FINANSIERING			
Bränslen	8 185	17 513	23 139
Transport	2 498	4 873	9 111
Elproduktion	3 612	15 640	17 569
Industri	0	0	1 845
Miljöeffekter och systemfrågor	1 778	2 470	2 639
Summa energiforskning	16 072	40 496	54 303
Tage Erlanders fond	0	230	0
Summa extern finansiering	16 072	40 726	54 303

Tabell 22 Lämnade bidrag till forskare/forskargrupper fördelade på ämnesområden inom utbildningsvetenskap (tkr)

	2006	2005	2004
ÄMNESOMRÅDEN			
Utbildningshistoria	15 054	11 738	11 223
Utbildningssystem	11 857	9 504	9 745
Värdefrågor	13 034	7 855	10 899
Individens lärande	14 426	11 961	12 919
Grupprocesser	22 755	21 654	17 261
Didaktik	22 487	33 118	35 642
Professioner	20 116	21 783	20 608
Effektstudier	2 555	2 060	4 615
Utbildningsvetenskap allmänt	6 452	8 940	5 887
Summa forskningsanslag	128 736	128 613	128 799
EXTERN FINANSIERING			
DISTUM	0	100	198
Summa extern finansiering	0	100	198

Tabell 23 Lämnade bidrag till forskare/forskargrupper fördelade på ämnesområden inom forskningsinfrastruktur och övrig forskning (tkr)

	2006	2005	2004
ÄMNESOMRÅDEN			
Forskningsinfrastruktur			
Dyrbar utrustning	103 561	96 760	85 711
Desirée (Stockholms universitet)	4 800	4 800	0
Databaser för longitudinell forskning	21 560	20 869	20 828
Ny infrastruktur (planering)	6 988	0	427
Kärnteknisk forskning	4 750	0	0
Neutronanvändning/Neutronspridning	14 650	0	0
Fusionsteknik	3 427	3 478	3 427
Polarforskning	1 616	302	484
Tekniskt industriellt utbyte	0	181	0
Delsumma	161 352	126 390	110 877
Övrig forskning			
Genusforskning	3 450	5 325	9 520
Tvärvetenskap (bidrag till högskolor)	10 600	0	0
Etik i vården	0	400	400
Internationella malariasekretariatet	0	750	750
Övrigt	501	239	730
Delsumma	14 551	6 714	11 400
Summa forskningsanslag	175 904	133 104	122 277
EXTERN FINANSIERING			
Forskningsinfrastruktur			
Internationellt sekretariat för neuroinformatik	1 000	1 500	0
Övrig forskning			
Sida – Swedish Research Links	31 324	28 771	16 929
Databas – demens	0	2 046	2 067
Summa extern finansiering	32 324	32 317	18 996

5.9 Särskilda forskningsatsningar

5.9.1 Insatser för biologisk mångfald, vård- och omsorgsforskning, kultur och hälsa

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall redovisa omfattning och inriktning av sina insatser inom biologisk mångfald och ekologiskt hållbar utveckling, vård- och omsorgsforskning samt inom kultur och hälsa.*

Vetenskapsrådets behandlade under året 153 ansökningar inom området biologisk mångfald och ekologiskt hållbar utveckling varav 38 om anställning som forskarassistent. Stöd som projektbidrag beviljades 25 ansökningar (14 400 tkr; 16,3 procent). Under året beviljades dessutom stöd till tre internationella projekt med svensk medverkan inom ESF:s Euro-CORES program. Inom ERA-net programmet deltar Vetenskapsrådet tillsammans med 19 andra europeiska forskningsfinansiärer i BioDivERsA. Vetenskapsrådet ansvarar för kommunikationsarbetet inom projektet bland annat genom en hemsida www.eurobiodiversa.org. Vetenskapsrådet har lämnat 18 månaders redovisning för projektet. Inom området biologisk mångfald deltar Sverige i de två internationella organisationerna Diversitas och GBIF (Global Biodiversity Information Facility).

Den särskilda satsningen på vårdvetenskap kommer att upphöra fr.o.m. 2008 då området nu bedöms ha nått en sådan utvecklingsfas att forskarna kan konkurrera inom den ordinarie ansökningsomgången. Redan nu beviljas bidrag utöver de nedan redovisade till ansökningar som behandlas inom beredningsgruppen för folkhälsovetenskap.

Programmet för Kultur och hälsa utlystes utanför ordinarie ansökningsomgång och 9 av de 63 inkomna ansökningarna beviljades bidrag under åren 2006–2008.

Tabell 24 Lämnade bidrag till riktade satsningar enligt forskningspropositionen (tkr)

	2006	2005	2004
Unga forskare (ap. 5)	122 576	111 950	114 244
Biologisk mångfald (ap. 5)	20 490	19 859	20 269
Biologisk mångfald (ap. 3)	30 011	30 019	30 018
Vårdvetenskap (ap. 2)	16 030	19 503	22 189
Kultur och hälsa (ap. 1)	4 992	0	0
Summa	194 099	181 332	186 720

5.9.2 Polarforskning

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall redovisa hur svaret för den vetenskapliga planeringen av svensk polarforskning hanterats samt översiktligt beskriva den planerade polarforskningens inriktning och redovisa de initiativ som tagits för att samla polarforskningsinsatserna inom ramen för det internationella polaråret (IPY).*

Med anledning av det internationella polaråret inrättade Vetenskapsrådet en särskild kommitté i februari 2006. För kommitténs verksamhet har Vetenskapsrådet avsatt 5 000 tkr för vardera 2007 och 2008. Kommittén består av 24 ledamöter varav hälften representerar berörda myndigheter och organisationer och hälften är forskare. Till kommittén är knutet

ett verkställande utskott med arbetsgrupper för logistik, utåtriktad verksamhet, kultur och samhällsvetenskap, övervakning och datasystem samt naturvetenskap. Kommitténs och arbetsgruppernas verksamhet regleras av instruktioner. En nationell plan, en verksamhetsplan och en kommunikationsplan har beslutats.

Kommittén för forskningens infrastrukturer ansvarar för den vetenskapliga planeringen av svensk polarforskning. Flera större konsortier har bedömts utifrån vetenskapliga kriterier. Under 2006 har inga större expeditioner genomförts, däremot har två större expeditioner planerats, vilka skall genomföras med isbrytaren Oden under 2007 och 2008; Lomonosovryggen utanför Grönland: nyckeln till den arktiska oceanens istidshistoria under ledning av Martin Jakobsson vid Stockholms universitet, samt Hav- och molnprocesser under den arktiska sommaren under ledning av Caroline Leck och Michael Tjernström, vid Stockholms universitet.

Vetenskapsrådet har under året initierat en utredning om arbetsprocesserna kring stödet för den svenska polarforskningen.

En utställning utarbetas av Teknikens hus i Luleå – Polarforskning det är coolt. Utställningen kommer att invigas på House of Sweden i Washington i april 2007. Föreläsningsserier och webb-baserat informationsmaterial har hittills också getts stöd. Internationella polaråret kommer att invigas den 1 mars 2007 på Ishotellet i Jukkasjärvi.

5.10 Forskning inom utbildningsvetenskap

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall särskilt redovisa inriktningen av den forskning som finansieras av utbildningsvetenskapliga kommittén.*

Projekten inom utbildningsvetenskap redovisas i åtta områden: utbildningshistoria, utbildningssystem, värdefrågor, individens lärande, grupprocesser, didaktik, professioner och effektstudier. Årets beviljade projekt ger liksom tidigare år en relativt jämn fördelning, och liksom föregående år har lägst antal inkomna ansökningar varit inriktade mot effektstudier. Riktade planeringsbidrag har utlysts och en konferens kommer att genomföras i februari 2007 i syfte att stimulera forskning byggd på användning av existerande databaser med internationella prov.

Den förskjutning som kunde noteras under föregående år, att didaktisk forskning kommit mer i paritet med andra områden kan ses även i år. En förklaring är att forskning inom didaktik, som före 2001 var eftersatt, till del nu kommit i balans med övriga delar av utbildningsvetenskap. Under 2001 dominerade projekt riktade mot didaktiska frågor. Därefter följde forskning rörande individens lärande och värdefrågor. Även om dessa inriktningar fortfarande dominerar har en viss utjämning skett i förhållande till andra forskningsfält.

Kravet på samverkan mellan forskare vid olika lärosäten, som gäller för stöd till utbildningsvetenskaplig forskning, har stimulerat till flera olika typer av samarbete, mellan institutioner och fakulteter inom ett lärosäte och mellan institutioner vid skilda lärosäten. Det samarbete som har redovisats har många gånger varit disciplinöverskridande, och nästan samtliga fakultetsområden finns representerade bland huvudsökande och medsökande. I år har samverkanskravet skärpts så att den sökande särskilt skall motivera om inte samverkan ingår i projektet. I de flesta projekten har även doktorander deltagit, i enlighet med kommitténs uppdrag att åstadkomma kapacitetsuppbyggnad inom fältet. Doktorandstödet innebär dock att de seniora forskarnas utrymme blir mindre, vilket noterats i de två internationella utvärderingar som gjorts av avrapporterade projekt, inriktade på forskning inom ämnesdidaktik (matematik, naturvetenskap och svenska) 2005, och inom värdegrund, demokrati och genus 2006.

Utvärderarna pekar också på att internationella forskningskontakter och publicering inom båda dessa områden synes vara lägre än förväntat. Kommittén har uppmärksammat detta och initierat en genomgång av publiceringsstrategier inom fältet samt beslutat att stimulera till internationell publicering genom bidrag till språkgranskning. Med satsningen på större projekt som innesluter doktorander, liksom med finansiering av forskarskolorna har tematiseringar inom utbildningsvetenskap åstadkommit. Under de år utbildningsvetenskapliga kommittén verkat har forskningsområdet etablerats och dess mångvetenskapliga karaktär förstärkts. Utbildningsvetenskap är nu i Sverige, liksom i en rad länder ett etablerat forskningsfält.

5.11 Administrativa kostnader

I tabell 25 redovisas kostnader för utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier som belastat anslaget 26:1.

Tabell 25 Administrativa kostnader på forskningsanslaget, verksamhetsgren forskningsstöd (tkr)

	2006	2005	2004
Utvärderingar			
Humaniora och samhällsvetenskap	243	0	0
Medicin	0	4	0
Naturvetenskap och teknikvetenskap	789	712	1 001
Utbildningsvetenskap	684	130	0
Forskningsinfrastruktur	500	199	0
Övrig forskningsfinansiering	354	166	310
Summa utvärderingar	2 570	1 211	1 311
Beredningsarbete			
Humaniora och samhällsvetenskap	2 871	3 064	2 058
Medicin	3 973	3 565	3 887
Naturvetenskap och teknikvetenskap	7 638	8 671	9 126
Utbildningsvetenskap	714	674	695
Forskningsinfrastruktur	1 113	813	177
Övrig forskningsfinansiering	3 810	892	1 869
Summa beredningsarbete	20 118	17 680	17 812
Konferenser och seminarier			
Humaniora och samhällsvetenskap	36	215	225
Medicin	14	222	470
Naturvetenskap och teknikvetenskap	0	95	257
Utbildningsvetenskap	210	367	373
Forskningsinfrastruktur	293	7	0
Övrig forskningsfinansiering	86	215	234
Summa konferenser och seminarier	640	1 121	1 559
Övriga resor			
Humaniora och samhällsvetenskap	787	773	778
Medicin	1 082	886	750
Naturvetenskap och teknikvetenskap	554	663	2 011
Utbildningsvetenskap	297	296	221
Forskningsinfrastruktur	2 445	2 057	490
Övrig forskningsfinansiering	2 144	832	900
Summa övriga resor	7 308	5 508	5 150
	2006	2005	2004

tabellen fortsätter på nästa sida

fortsättning på tabell 25

Övriga administrativa kostnader

Humaniora och samhällsvetenskap	3 085	3 360	2 226
Medicin	4 410	3 535	2 763
Naturvetenskap och teknikvetenskap	2 279	2 431	3 556
Utbildningsvetenskap	2 292	2 200	2 175
Forskningsinfrastruktur	4 521	3 012	141
Övrig forskningsfinansiering	4 965	2 359	5 021
Summa övriga administrativa kostnader	21 552	16 897	15 882

Summa administrativa kostnader

Humaniora och samhällsvetenskap*	7 022	7 412	5 287
Medicin	9 479	8 213	7 870
Naturvetenskap och teknikvetenskap	11 260	12 572	15 951
Utbildningsvetenskap	4 196	3 667	3 464
Forskningsinfrastruktur	8 873	6 088	808
Övrig forskningsfinansiering	11 359	4 464	8 334
Summa administrativa kostnader	52 188	42 417	41 714

* Exklusive forskaranställningar förvaltade av Vetenskapsrådet.

6 VERKSAMHETSGREN STRATEGI OCH ANALYS

6.1 Analyser och utvärderingar

Tabell 26 Kostnader för verksamhetsgren strategi och analys (tkr)

	2006	2005	2004
Summa	19 737	20 596	32 023

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådet skall genomföra analyser och utvärderingar av hög kvalitet i frågor som rör svensk forskning och forskningspolitik samt utnyttja dessa för att utveckla sin verksamhet."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa vilka analyser och utvärderingar som initierats eller genomförts, de viktigaste slutsatserna av dessa, vilka åtgärder de föranlett samt planerade utvärderingar och analyser.*

Förutom nedanstående analyser och utvärderingar har ett antal interna analyser, beslutsunderlag och promemorior, samt mindre analysunderlag för exempelvis utbildningsdepartementets räkning, producerats inom Vetenskapsrådet. Vidare samverkar rådet löpande med andra aktörer kring analys och utvärdering med syfte att utbyta erfarenheter, diskutera aktuella frågor samt öka jämförbarheten. En del analyser har även utförts i samband med de uppdrag regeringen givit Vetenskapsrådet, se avsnitt 10.

6.1.1 Analyser

Rådets fördelning av forskningsstöd har studerats både allmänt och med avseende på andel kvinnor och män bland beviljade bidrag/anställningar. Rapporten Vetenskapsrådet och jämställdheten (Vetenskapsrådets rapportserie 17:2006), en omfattande analys av jämställdheten i fördelningen av forskningsstöd avseende ansökningar inkomna under åren 2003–2005, överlämnades i samband med ett regeringsuppdrag 1 november 2006. Se vidare under 10. Uppdrag. Motsvarande analyser kommer att utföras för kommande års ansökningar.

tabellen fortsätter på nästa sida

Vetenskapsrådet har under år 2006 fortsatt att i samarbete med SCB och Högskoleverket revidera forskningsfinansieringsstatistiken för högskolesektorn. En ny metod för korriger- ing av forskarutbildningens utbildningsmoment har införts, baserat på ett förslag från Vetenskapsrådet. En myndighetsgemensam rapport som sammanfattar revideringsarbetet kommer att färdigställas under våren 2007. Rapporten skall då även inkludera de uppgifter för år 2005 som SCB kommer att publicera i februari 2007.

Kostnaderna för forskarutbildningen har analyserats. En analysrapport med titeln "Forskarutbildningen i Sverige – variation i volym, effektivitet och kostnader sedan tidigt 1990-tal" publicerades år 2006 och finns tillgänglig på rådets webbplats.

Rådet gör en systematisk genomgång av de reformer inom forskning och forskarutbildning som genomförs. Rapporten "Forskning och forskarutbildning, Reformerna 1990–2005" publicerades 2006. Den utgjorde en uppdatering och utvidgning av en tidigare publicerad rapport.

Sedan 2003 har rådet en publikationsdatabas innehållande cirka 24 miljoner publikationer (t.ex. originalartiklar och översiktsartiklar). Databasen är inköpt från Thomson Scientific i samarbete med VINNOVA. Databasen kompletteras årligen med ca 1,2 miljoner nya publikationer. Under 2006 har databasen förbättrats och vidareutvecklats genom att bland annat alla svenska universitets- och högskoleadresser i databasen har getts en fakultetstillhörighet. Vidare har citeringsstatistiken kompletterats med en summering av citeringar, där självcitats tagits bort. Användningen av databasen har effektiviserats genom att en kraftfull dator skaffats som enbart används för databasarbete. Tekniskt underhåll och vidareutveckling av databasen har tagit uppskattningsvis ca 3–4 arbetsmånader under året. Under året har en större översikt över svensk vetenskaplig publicering gjorts (Vetenskapsrådets rapportserie 13:2006). Bibliometrisk statistik från databasen har dessutom används i flera andra rapporter från Vetenskapsrådet. Bibliometriska analyser har också utförts åt andra organisationer bl.a. Cancerfonden och Södertörns högskola.

Vetenskapsrådet har sedan våren 2001 använt ett webbaserat ansökningssystem. Som ett underlag för vidareutveckling av systemet ombads även 2006 var tionde sökande, cirka 535 forskare, besvara en webbenkät. Omkring 56 procent, eller 300 forskare, svarade. Ett övergripande omdöme är att forskarna är mer positivt inställda till Vetenskapsrådets webbaserade ansökningssystem 2006 än tidigare år. I år har färre forskare haft tekniska problem och det har tagit kortare tid för forskarna att registrera sin ansökan. Merparten av forskarna anser att Vetenskapsrådets ansökningssystem är likvärdigt eller bättre än andra liknande finansiärers system.

För att undersöka hur stödet till bedömare upplevs har rådet också skickat en enkät till medlemmarna i Vetenskapsrådets beredningsgrupper för att ta reda på deras åsikter om det webbaserade systemet för granskning. Dessa undersökningar kommer att användas i utvecklingen av respektive system och rutiner.

Rådet har kartlagt och analyserat tillgången till forskningsinfrastruktur för svenska forskare på lång sikt. Rekommendationer om åtgärder för att säkra tillgången har tagits fram av kommittén för forskningens infrastrukturer samtidigt som behovet av ytterligare utredningar analyserats (Vetenskapsrådets rapportserie 18:2006). En uppdatering av denna vägvisare till infrastrukturen påbörjades under hösten 2006 och beräknas vara färdig till juni 2007.

6.1.2 Utvärderingar

International Evaluation of Swedish Research in Biomedical Engineering, (Vetenskapsrådets rapportserie 8:2006).

Utvärderingen utfördes av en grupp bestående av sex experter från Nederländerna, Storbritannien och USA. Utvärderingen var ett samarbete mellan Vetenskapsrådet, Stiftelsen för Strategisk Forskning och VINNOVA. Totalt utvärderades 61 forskare/forskar- grupper och deras forskningsprojekt inom området medicinsk teknik med finansiering under perioden 1997–2005 från Vetenskapsrådet (eller någon av dess föregångare), SSF eller VINNOVA.

Utvärderingsgruppen noterar att medicinsk teknik inte är detsamma 2006 som 1997 och att detta måste återspeglas i kommande utlysningar inom fältet. Vidare poängterar man att området är ett traditionellt starkt område i Sverige men med ökande konkurrens från bl.a. nya forskningsnationer i Asien måste man se över hela kedjan av stöd till forskningen. Särskilt pekar man på behovet av att ha en tydlig karriärgång som säkrar tillgången till framtida akademiskt ledarskap.

Gruppen gav också tydliga rekommendationer om områden där satsningar på svensk forskning kan förväntas ge bäst utdelning givet den bakgrund man sett i utvärderingsmaterialet. Som ett resultat av utvärderingen utökades planerna på ett program från 30 000 till 75 000 tkr över fem år.

International Evaluation of Didactics (Vetenskapsrådets rapportserie 10:2006).

Utvärderingen genomfördes av en grupp bestående av tre experter från respektive Finland, Norge och Tyskland. Totalt utvärderades 28 forskare och deras projekt inom områdena didaktik med inriktning på svenska, matematik och naturvetenskap och med finansiering från Vetenskapsrådet under perioden 2001 – 2005. Expertgruppen konstaterar i sin rapport att många intressanta forskningsprojekt i didaktik har kommit till stånd med stor relevans för lärare och lärarutbildare. De lyfter fram forskarskolor som ett viktigt sätt att bygga upp kunskap inom det didaktiska området och anser att fler seniora forskare borde knytas till dem.

Gruppen ser ett behov av fler projekt kring flexibelt lärande och multimodalitet. En kritisk synpunkt som kommer fram i rapporten är att flera forskningsfrågor är för vagt utformade och mångsidiga för att kunna ge tydliga resultat. En annan viktig iakttagelse är att de internationella inslagen är få och behöver ökas.

En ytterligare utvärdering under rubriken Democratic Values, Gender and Citizenship in Educational Research har genomförts under 2006. Resultatet kommer att redovisas i en rapport i början av 2007.

Swedish Microfabrication Network, μ -fab (Vetenskapsrådets rapportserie 18:2006).

Under år 2006 genomfördes en utvärdering av bidraget till nätverket Swedish Microfabrication Network, μ -fab, och dess effekter (VR 18:2006). Bidraget är samfinansierat av Vetenskapsrådet, VINNOVA, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse och Stiftelsen för Strategisk Forskning under perioden 2004–2007. Utvärderingen, som genomfördes med internationell och nationell expertis inom relevanta områden, kom fram till följande slutsatser:

- stödet har börjat få de avsedda effekterna, nämligen samarbete och specialisering mellan laboratorierna
- utnyttjandet av laboratorierna från externa användare behöver långsiktigt ökas

Expertgruppens rekommendationer var att fortsätta stödet under ytterligare en period där inriktningen borde vara att fortsätta och fördjupa samarbetet samt att ge ännu högre prioritet till att attrahera nya användare. Utvärderingens resultat kommer att användas i diskussionerna om en fortsättning av bidraget ytterligare en period. Diskussioner med övriga finansiärer pågår.

An international evaluation of the MAX IV technical concept (Vetenskapsrådets rapportserie 5:2006).

MAX-lab vid Lunds universitet inkom 2005 med en ansökan till Vetenskapsrådet om bidrag till att utarbeta en detaljerad plan för att bygga en ny synkrotronljusanläggning benämnd MAX IV. Med anledning av denna ansökan beslöt kommittén för forskningens infrastrukturer att både förslaget på den tekniska konstruktionen av MAX IV liksom de vetenskapliga motiven för MAX IV skulle utvärderas. För att utvärdera det tekniska konceptet anlätades en grupp av tre internationella experter som besökte MAX-lab under två

dagar i november 2005. Gruppens slutsats var att den tekniska konstruktionen var genomförbar och innovativ.

Scientific evaluation of the MAX IV proposal (Vetenskapsrådets rapportserie 20:2006).

(Bakgrund, se föregående stycke) För att utvärdera de vetenskapliga motiven för att bygga MAX IV, anlätades en internationell expertgrupp bestående av 6 personer. Gruppen beaktade "2005 MAX IV Conceptual Design Report" samt de presentationer som hölls vid en hearing i Lund. Expertgruppen var enig i sin slutsats att de vetenskapliga motiven för MAX IV är mycket starka och anläggningen har potentialen att bli en världsledande och unik forskningsfacilitet. Expertgruppen rekommenderade Vetenskapsrådet att MAX IV borde finansieras så snart som möjligt till den föreslagna nivån.

6.2 Samverkan med andra aktörer

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådet skall genom egna initiativ och genom samverkan med andra finansiärer och utförare av forskning bidra till en god samordning av forskningsresurserna samt en ökad förmåga till förnyelse, kraftsamling och profilering inom det svenska forskningssystemet."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa och kommentera sina insatser i förhållande till målet. För rådets samverkan med andra aktörer skall framgå i vilka former samverkan bedrivits, vilka aktiviteter som genomförts, vilka särskilda initiativ rådet har tagit för att utvidga och fördjupa samverkan samt en bedömning av hur arbetet bidragit till förnyelse, kraftsamling och profilering av forskningen. Rådet skall särskilt redovisa hur rådet arbetat tillsammans med universitet och högskolor för att samordna resurser och profilera forskning och forskarutbildning inom s.k. småämnena.*

Den samverkan som Vetenskapsrådet har med olika finansiärer och med SUHF spänner över en hel del områden och sker i olika former.

Cheferna för Vetenskapsrådet, FAS, Formas och VINNOVA möts regelbundet för övergripande diskussioner, samordning och informationsutbyte. Mellan myndigheterna finns samverkansgrupper av tillfällig eller mer permanent karaktär, beroende på uppdraget. Ett exempel på en grupp av mer långsiktig karaktär är samverkansgruppen för analys- och utvärderingsfrågor. Ett uppdrag i Vetenskapsrådets regleringsbrev för 2006 att lämna förslag om genusforskning och jämställdhet bereddes i arbetsgruppen för jämställdhetsstrategier (se vidare under 10 Uppdrag). Samordning av forskningsfinansiering var en viktig fråga under året; den behandlas närmare under 9.1. Nordforsks verksamhet var ett återkommande diskussionsämne och avstämning skedde av möjligheterna till svensk medfinansiering av olika Nordforsk-initiativ. Den verksamhet som bedrivs i Sverige med anknytning till Unescos vetenskapliga program diskuterades även (se vidare under 10 Uppdrag).

Cheferna för den vidare kretsen av forskningsfinansiärer, dvs. såväl statliga myndigheter som stiftelser, har fortsatt att mötas regelbundet för att diskutera frågor av gemensamt intresse. Under 2006 låg fokus i hög på Europeiska forskningsrådet, som startar sin verksamhet 2007. Infrastrukturfrågor stod även på dagordningen, varvid man diskuterade balansen mellan insatser för olika forskningsfält och kostnaderna för svenskt deltagande i de infrastrukturerna som planeras på europeisk nivå.

Frågan om satsningar med tvärvetenskapligt angreppssätt inom design har diskuterats i bägge dessa grupper utan att det lett till någon gemensam satsning, se även 9.4 Strategiska satsningar med tvärvetenskapligt angreppssätt inom design.

Vetenskapsrådet samverkade under 2006 med SUHF framför allt genom möten mellan SUHF:s presidium och Vetenskapsrådets generaldirektör och biträdande generaldirektör. Frågor som berördes var relaterade till kommande arbete med nya forskningsstrategier och pågående utredningar av bl.a. befattningsstrukturer i högskolan. Villkoren för Linnéstödet och tidplaner för utlysningen av Linnéstöd 2007 förankrades även vid dessa möten.

Informationsutbyte kring internationella ärenden sker i en samrådsgrupp bestående av ledamöter från Energimyndigheten, FAS, Formas, Naturvårdsverket, Rymdstyrelsen, SIDA, Vetenskapsrådet och VINNOVA (inklusive Europaprogrammen). Under 2006 intog EU-frågor, både vad gäller de olika finansieringsinstrumenten och framväxandet av det nya ramprogrammet en central ställning. Tid ägnades också åt informationsutbyte kring olika organisationers allmänna profil i internationella frågor och deras aktuella initiativ.

Forskningsforum anordnade under 2006 ett seminarium med titeln "Räcker forskarna till? Framtida efterfrågan på forskarutbildad personal".

Åtterrporteringskravet avseende s.k. småämnen hänför sig till forskningsstöd som avslutades 2004. Vetenskapsrådets ämnesråd för humaniora-samhällsvetenskap genomförde under perioden 2002–2004 en satsning på så kallade småspråk, (dvs. språk som har relativt få studenter inom den svenska högskolan och en smal forskningsbas i Sverige) i samverkan med fem universitet. Under perioden stödde Vetenskapsrådet satsningen med cirka 24 680 tkr, vilka fördelade sig enligt följande.

Universitet	Språk	Summa tkr
Göteborg	Afrikanska språk	3 200
Lund	Slaviska språk	4 780
Stockholm	Östersjöfinska etc.	4 500
Umeå	Samiska	5 900
Uppsala	Klassiska språk, Turkiska & Hindi etc.	6 300
Summa		24 680

Satsningen skedde i samverkan med de nämnda universiteten. Universiteten och Vetenskapsrådet samrådde om hur satsningen kunde skapa långsiktiga förutsättningar att mobilisera resurser och bedriva högklassig forskning inom områdena ifråga. Processen innebar att tidigare fragmenterade resurser samlades till större och mer slagkraftiga forskningsmiljöer. I flera fall innebar det att flera små institutioner för olika småspråk vid samma universitet slogs samman för att skapa större institutioner som omfattade flera likartade språk. Vetenskapsrådets finansiella satsning var avsedd som ett omstrukturerings- och startbidrag under en begränsad tidsperiod, medan universiteten tog ansvaret för att långsiktigt driva vidare de nyskapade forsknings- och undervisningsmiljöerna.

6.3 Forskningsetiska frågor

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Forskningsetiska frågor skall ges fortsatt hög uppmärksamhet och den forskning som finansieras skall uppfylla vedertagna forskningsetiska normer."*

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa och kommentera sitt arbete med forskningsetiska frågor.*

Enligt instruktionen skall Vetenskapsrådet "... ta initiativ till att etiska frågor uppmärksammas vid forskning och förmedla information om forskningsetiska frågor".

Att de etiska aspekterna tillgodoses i forskningen har stor betydelse dels för förtroendet för forskningen, dels för dess kvalitet. De senare årens ökande antal "forskarlarm" och debatter om forskningsfusk visar tydligt att forskningen och de etiska frågorna har fått en allt mer framträdande position i samhället och i samhällsdebatten. Huvudansvaret för beredning av övergripande forskningsetiska frågor samt för att sprida information och skapa en större medvetenhet om dess betydelse både i forskarsamhället och i samhället i övrigt ligger på Vetenskapsrådets etikkommitté. Utöver denna huvuduppgift bistår etikkommittén styrelsen och andra organ inom rådet med förslag till remissvar med mera, där övergripande etiska bedömningar och analyser ingår, samt stödjer Vetenskapsrådet i det inre arbetet kring jäv och andra etikfrågor. Dessutom har utbildningsinsatser om forskningsetiska frågor gjorts på etikprövningsnämndernas utbildningsdagar.

Etikommittén, liksom den expertgrupp för utredning av misstankar om oredlighet i forskning som Vetenskapsrådet inrättade år 2002, ligger organisatoriskt under styrelsen. Sedan oktober 2006 ligger CODEX som är en webbplats med länkar till forskningsetiska regler och riktlinjer under etikkommittén. Utöver ovanstående arbetar Vetenskapsrådet, dess etikkommitté, expertgrupp för utredning av misstankar om oredlighet i forskningen samt redaktionsrådet för CODEX med etikfrågor på flera sätt:

- Utarbetar riktlinjer och policydokument inom områdena forskareetik och forskningsetik.
- Informerar och för dialog med omvärlden om aktuella etikfrågor inom forskningen.
- Följer den nationella och den internationella utvecklingen inom etikområdet.
- Utreder misstankar om oredlighet i forskningen.

Utformning av riktlinjer och policydokument

Etikommittén har under den senare delen av året arbetat med att revidera Riktlinjer för god medicinsk forskning och Forskningsetiska principer inom human-samhällsvetenskaplig forskning som utarbetats tidigare. Etikommittén har också tagit initiativ till att utarbeta helt nya etiska riktlinjer för naturvetenskaplig och teknisk forskning. Dessa riktlinjer kommer att färdigställas under år 2007. Under året har förslag till riktlinjer för hantering av integritetskänsligt material utarbetats och en debatt har anordnats. Den tidigare publicerade rapporten Vad är god forskningssed, synpunkter, riktlinjer och exempel har under året översatts till engelska. Båda versionerna är mycket efterfrågade.

Information och dialog

Etikommittén har under året arbetat med att förbereda en konferens om kommersialisering av forskningsresultat. Denna kommer att genomföras under år 2007. Etikommitténs ordförande och ledamöter deltar mycket aktivt i debatten på etikområdet både inom och utom landet, skriver debattartiklar samt publicerar sig i rapporter och annan litteratur. Vetenskapsrådet har huvudansvaret för webbplatsen CODEX som innehåller en stor mängd forskningsetiska regeldokument och andra forskningsetiska resurser. I nuläget innehåller CODEX över 1500 olika länkar. Webbplatsen syftar till att ge tillgång till, och kännedom om de riktlinjer, etiska koder och lagar som reglerar och ställer etiska krav på forskningsprocessen. Webbplatsen används både av internationella och svenska forskare, liksom av skolelever, studenter, journalister och andra intresserade. Under året har fokus legat på att öka nyhetsvärdet och att optimera informationshanteringen så att aktuella nyheter finns införda på CODEX så snart som möjligt. Antalet besökare på CODEX ligger på mellan 1 600–2 000 per vecka. CODEX drivs av Centrum för Bioetik vid Karolinska Institutet och Uppsala universitet med ekonomiskt stöd från Vetenskapsrådet.

Den nationella och den internationella utvecklingen inom etikområdet

Etikkommittén har ett stort nationellt och internationellt nätverk inom etikområdet. Flera ledamöter är dessutom ledamöter i andra etiska råd och kommittéer i Sverige. Ordföranden är även ordförande i European Group on Ethics, den grupp som ger EU-kommissionen råd i etiska frågor som aktualiserats av ny teknik. Sammantaget har etikkommittén mycket goda förutsättningar att följa den nationella och internationella utvecklingen på etikområdet. För CODEX, som nu ligger under etikkommittén, kommer informationen att ytterligare förbättras.

Utredning av misstankar om oredlighet i forskningen

År 2002 inrättade Vetenskapsrådet en särskild expertgrupp för utredning av misstankar om oredlighet i forskningen. Enligt de riktlinjer som styrelsen fastställt för expertgruppen skall den kunna biträda en offentlig arbetsgivare med en utredning av misstankar om oredlighet. Vetenskapsrådet tar däremot inte emot anmälningar direkt från enskilda personer eller privata företag. De första anmälningarna inkom inte förrän under år 2004 och hittills har ett tiotal ärenden utretts. Under år 2006 har fyra ärenden färdigställts och två nya påbörjats. Fyra av de sex ärendena rör plagiat. Den nya paragrafen i högskoleförordningen som infördes i september 2006 (1993:100 16 §) reglerar visserligen en högskolas skyldighet att utreda misstankar om oredlighet i forskningen men ger ingen vägledning om hur oredlighet skall definieras. Vetenskapsrådet har under året arbetat tillsammans med SUHF på att förtydliga uttrycket oredlighet i forskningen. Ett förslag kommer att presenteras under år 2007.

Redan år 1999 föreslog Kommittén om forskningsetik att en central instans för prövning av frågor rörande oredlighet i forskningen skulle inrättas. Kommitténs förslag avslogs av remissinstanserna med hänvisning till att forskningsfusk är sällsynt. De ärenden som expertgruppen behandlat har dock visat att utredningar av detta slag inte är så sällsynta och dessutom kan vara komplicerade och dyrbara att utreda. Senare års debatt har också visat att trovärdigheten kan bli ifrågasatt om högskolorna själva skall utreda frågan eller om Vetenskapsrådets expertgrupp gör utredningen. Vetenskapsrådet har därför under året haft överläggningar med SUHF om hur en central fristående instans skulle kunna vara utformad för att öka förtroendet för forskningen i samhället. Ett förslag kommer att presenteras under år 2007.

7. VERKSAMHETSGREN FORSKNINGSinFORMATION

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Vetenskapsrådet skall föra ut information om forskning och forskningsresultat till utförare och användare av forskning samt till en intresserad allmänhet".*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa vilka insatser som genomförts för att sprida information om forskning och forsknings-etiska frågor, insatsernas omfattning och inriktning samt kostnaderna för insatserna.*
 - *Redovisa vilka särskilda insatser som genomförts för att stimulera till debatt om, och popularisering av forskning.*
 - *Redovisa hur rådets insatser samordnats med och kompletterat andra aktörers insatser.*
 - *Redovisa hur Vetenskapsrådets internetbaserade informationssystem utvecklats med avseende på kostnader, tillgång till information i systemet, antal anslutna organisationer och antal besökare.*
-

Tabell 27 Kostnader för verksamhetsgren forskningsinformation (tkr)

	2006	2005	2004
Summa	64 970	44 385	41 417

Forskningskommunikation är en av Vetenskapsrådets verksamhetsgrenar. Enligt sin instruktion har Vetenskapsrådet att nationellt ansvara för övergripande information om forskning och forskningsresultat. Under 2006 har Vetenskapsrådet utökat sin verksamhet med två större externfinansierade uppdrag, värdskap för Linnéjubileet 2007 och värdskap för European Union Contest for Young Scientists 2006, se tabell 27 och 28. Vetenskapsrådets nationella uppdrag kompletterar den roll universitet och högskolor, andra forskningsfinansiärer och inte minst forskarna själva har för att kommunicera sin forskning. Det är forskarna som är källan för all forskningskommunikation. Den övergripande strategi Vetenskapsrådets valt för sitt arbete är att, i samspel med övriga aktörer, skapa och stödja en bra infrastruktur för god populärvetenskap och verka för erfarenhetsutbyte inom om-

rådet såväl nationellt som internationellt. Målet är en ökad dialog som främjar demokrati och tillväxt. Även EU har i Lissabonstrategin framhållit dialogen mellan medborgarna och forskarsamhället som avgörande för en god samhällsutveckling. Detta betonas ytterligare genom den ökade betydelse programmet Science in Society får inom FP7. Vetenskapsrådet redovisade i sin forskningsstrategi för 2005–2008 hur rådet avsåg att arbeta med uppdraget forskningskommunikation och betonade att arbetet är långsiktigt och resurskrävande.

En sammantagen bedömning av de insatser som Vetenskapsrådet gjort inom forskningsinformation under år 2006 är att insatsernas kontinuitet, omfattning och bredd gemensamt verkar för att forskning blir diskuterad och att forskningsresultat når ut till allt fler människor och att förutsättningarna för dialog därmed ökar. Vetenskapsrådets roll som katalysator och samarbetet med andra aktörer har utvecklats med framgång. Det gäller såväl nationellt som internationellt. Att Vetenskapsrådet valt strategin samverkan innebär samtidigt att rådet inte annat än i undantagsfall valt att utlysa medel för forskningskommunikation. En strategi som behöver utvärderas inför kommande satsningar.

Forskning.se, som Vetenskapsrådet är värmyndighet för, har under året fått ytterligare ägare och pilotprojektet med att utveckla en nationell söktjänst för forskningskommunikation har drivits med framgång, inte minst när det gäller service för skolans personal. Internationellt har Sverige, genom organisationen Unga forskare i samarbete med Vetenskapsrådet och KVA, varit värd för den europeiska tävlingen European Contest for Young Scientists och Vetenskapsrådet har också fått värdskapet för den internationella konferensen PSCT (Public Communication of Science and Technology) 2010.

Samarbetet inom forskning.se har inneburit ökade förutsättningarna för att utveckla forskningsinformation via Internet och därmed tillgodose människors behov av kunskap inom viktiga områden. Infact-produktionen Planeten är ett exempel där ett samarbete mellan forskningsfinansiärerna och andra aktörer, i detta fall SvT och Charon Film AB givit gott resultat. Åttiotusen besök har webbplatsen haft sedan den öppnades i november 2006. Forskning.se visar hur ny teknik kan utnyttjas för att knyta information om forskning till aktuella frågor. Projektet Planeten är också ett gott exempel på hur samverkan mellan flera kanaler kan öka genomslagskraften.

Högskoleverket visade i sin utvärdering av Högskolans samverkansuppdrag (rapporten Högskolan samverkar 2004:38) att den demokratiska aspekten av samverkansuppgiften, forskningskommunikation för folkbildning, har en svag ställning i högskolan och att yttre incitament för forskare att arbeta med denna uppgift är obefintliga. Detta gäller inte bara i Sverige. EU kräver i samband med ansökan om forskningsstöd bl.a. att en strategi för hur forskningens skall kommuniceras ingår i ansökan. Detsamma gäller flera svenska forskningsfinansiärer. Vetenskapsrådet har i samband med utlysningen av Linnéstöd och stöd till Berzelii Centra en kommunikationsstrategi som ett första steg. Här återstår dock mycket att göra såväl vad gäller uppföljning som stöd till forskarna. En viktig uppgift är att kontinuerligt följa samhällets attityder till forskare och forskning. Människors uppfattningar och eventuella oro måste tas på allvar om en verklig dialog skall uppstå. Vetenskapsrådet har valt att samarbeta med den oberoende föreningen Vetenskap och Allmänhet i mätningar av allmänhetens och specifika gruppers syn på forskare och forskningens betydelse för samhällsutvecklingen.

Frågor som internationellt sett prioriteras i forskningsinformationen är hur man skall öka ungdomars intresse för och engagemang i forskningen och hur en ökad dialog mellan forskare och politiker kan förbättra underlaget för politiska beslut. Vetenskapsrådet har under 2006 aktivt arbetat med dessa frågor. Förberedelserna inför Linnéjubileet 2007 tar sikte på den unga publiken och projektet Mötesplats folkvalda – forskare har utarbetats i samarbete med riksdagen.

Återrapporteringskrav – Vetenskapsrådets prioriteringar

Vetenskapsrådet skall ”informera om forskning och forskningsresultat till såväl utförare och användare av forskning samt till en intresserad allmänhet”. Det innebär mycket skiftande målgrupper. Under 2006 har Vetenskapsrådet prioriterat forskarna och breda grupper som allmänhet och skola. Vetenskapsrådet har också inlett ett arbete för att förbättra dialogen mellan forskare och politiker.

Journalister och medier är i kommunikationsarbetet viktiga kanaler för att nå ut. Nedan redovisar Vetenskapsrådet de aktiviteter som genomförts under respektive återrapporteringskrav. Det bör noteras att en aktivitet kan uppfylla flera syften och hänföras till flera återrapporteringskrav.

Kostnaderna för forskningsinformation har i tabell 28 fördelats på de fyra återrapporteringskraven.

Tabell 28 Kostnader för forskningsinformation (tkr)

FORSKNINGSANSLAGET	2006	2005	2004
Information om forskning och forskningsetiska frågor			
HS – Tvärsnitt			
administrativa kostnader	1 437	1 330	1 222
M – Forskning & Medicin			
administrativa kostnader	1 372	1 072	1 131
NT – Tentakel			
administrativa kostnader	668	771	17
Skolforum			
administrativa kostnader	88	591	231
lämnade bidrag	3	160	0
Forska			
administrativa kostnader	766	771	815
Nya biologin i skolan			
administrativa kostnader	49	0	0
lämnade bidrag	200	0	0
Ämnesbaserad forskningsinformation			
administrativa kostnader	1 467	752	1 497
lämnade bidrag	30	80	423
Utvärderingar			
administrativa kostnader	84	0	0
Temabok			
administrativa kostnader	0	0	864
Personalkostnader			
administrativa kostnader	2 767	2 613	0
Delsumma	8 931	8 139	6 200
Debatt om och popularisering av forskning			
Pocketerad populärvetenskap/Källa			
administrerade kostnader	396	282	39
Vetenskapsfestival			
administrativa kostnader	85	211	162
lämnade bidrag	500	525	500
Forskartorget/Bok & Bibliotek			
administrativa kostnader	315	805	1 927
Övriga projekt (Teknikvet. för barn, Designåret, Fysikåret, Vise)			
administrativa kostnader	4	608	396
lämnade bidrag	0	500	0
Personalkostnader			
administrativa kostnader	1 259	553	0
Delsumma	2 559	3 484	3 024

tabellen fortsätter på nästa sida

fortsättning på tabell 28

FORSKNINGSANSLAGET	2006	2005	2004
Samordning med andra aktörers insatser			
Vetenskapslandet			
administrativa kostnader	15	3	9
lämnade bidrag	1 230	1 230	950
EU Contest			
administrativa kostnader	263	0	0
Se Hjärnan			
administrativa kostnader	63	769	1 539
lämnade bidrag	70	308	0
Kunskapspriset			
administrativa kostnader	0	0	108
lämnade bidrag	400	400	0
Linnéåret			
administrativa kostnader	1 120	78	0
lämnade bidrag	0	1 750	350
Vetenskap & allmänhet			
administrativa kostnader	0	50	50
lämnade bidrag	300	315	350
Forskning & Framsteg			
lämnade bidrag	1 489	1 478	1 474
Internationella projekt			
administrativa kostnader	651	240	279
lämnade bidrag	520	210	35
Övriga projekt			
administrativa kostnader	371	13	515
lämnade bidrag	0	98	477
Personalkostnader			
administrativa kostnader	1 783	675	0
Delsumma	8 276	7 617	6 136
Internetbaserade informationssystem			
Forskarservice			
administrativa kostnader	498	641	0
Forskning.se			
administrativa kostnader	2 815	2 326	1 172
Expertsvar			
administrativa kostnader	419	1 277	514
lämnade bidrag	0	88	81
Expertsvar för beslutsfattare			
administrativa kostnader	326	196	0
Övriga projekt**			
administrativa kostnader	103	0	1 141
lämnade bidrag	330	0	0
Personalkostnader			
administrativa kostnader	1 346	0	0
Delsumma	5 837	4 529	2 907
Myndighetsinformation och media*			
administrativa kostnader	0	0	5 162
Delsumma	0	0	5 162
Summa forskningsanslaget			
administrativa kostnader	25 603	23 769	23 430
lämnade bidrag	20 531	16 628	18 791
	5 072	7 142	4 640
Summa förvaltningsanslaget			
	17 301	15 887	17 987
Forskningsinformation***	0	6 207	12 815
Myndighetsinformation, redaktion	17 301	9 680	5 172

tabellen fortsätter på nästa sida

fortsättning på tabell 28

FORSKNINGSANSLAGET	2006	2005	2004
Externa medel			
Forskning.se			
administrativa kostnader	1 090	888	0
Särskilda projekt (Klimat, Östersjön)			
administrativa kostnader	1 535	548	0
EU Contest			
administrativa kostnader	5 114	366	0
VINNOVA-stipendium			
administrativa kostnader	102	0	0
lämnade bidrag	142	0	0
Linnéjubiléet			
administrativa kostnader	14 082	2 927	0
Summa extern finansiering	22 066	4 729	0
administrativa kostnader	21 924	4 729	0
lämnade bidrag	142	0	0
Total finansiering	64 970	44 385	41 417

* Fr.o.m. 2005 ingår myndighetsinformation och media i förvaltningsanslaget.

** Fr.o.m. 2005 ingår bidraget till Codex i verksamhetsgrenen strategi och analys.

*** Fr.o.m. 2006 ingår inte forskningsinformation i förvaltningsanslaget.

7.1 Information om forskning och forskningsetiska frågor

Under denna rubrik redovisar Vetenskapsrådet de aktiviteter där utförarna av forskning, dvs. forskarna, är främsta målgrupp. Forskarna är en nyckelgrupp i Vetenskapsrådets arbete.

Engagerade forskare och en god kommunikation mellan olika grupper är en förutsättning för att Vetenskapsrådet skall kunna fullgöra sin uppgift. En omfattande del av rådets insatser riktar sig direkt till denna målgrupp. Det gäller till exempel Vetenskapsrådets tidskrifter, publikationer och annan ämnesspecifik information. Under detta återrapporteringskrav återfinns även skolsatsningar och media. Skolan är en prioriterad målgrupp och Vetenskapsrådet har under året, i samarbete med Nationellt resurscentrum för biologi och Göteborgs universitet, arbetat för att få till stånd en långsiktig satsning på kompetensutveckling av lärare inom den nya biologin.

Genom våra tidskrifter, såväl tryckta som elektroniska, har vi möjlighet att föra en dialog med forskarna kring forskningspolitiska frågor och inte minst frågor kring etik kan diskuteras och debatteras. Här får också viktiga forskningsresultat som kan ha betydelse för annan forskning möjlighet att lyftas fram. Inom myndigheten pågår en diskussion om effektivisering och samverkan mellan samtliga publiceringskanaler i syfte att sprida information och kommunikation till forskarna tvärfackligt. Inom skolområdet har Vetenskapsrådet samverkat med andra aktörer t.ex de regionala utvecklingscentra, resurscentra, lärarnas fackliga organisationer och Myndighetens för skolutveckling. Syftet är att genom uthålliga insatser bidra till förändring.

Tidskrifter

Vetenskapsrådet ger ut tre tryckta tidskrifter; Tvärsnitt, Forskning & Medicin och Forska, samt nättidskriften Tentakel. Elektroniska nyhetsbrev utges också från respektive ämnesområde.

Forska skall synliggöra Vetenskapsrådets roll, skapa debatt i forskningsrelaterade ämnen och visa var myndigheten står när det gäller forskningspolitik, forskningsfinansiering och forskningsinformation. Tidningen når cirka 6 000 prenumeranter och riktar sig till forskare som får bidrag från Vetenskapsrådet, till ledamöter i Vetenskapsrådets styrelse, ämnesråd, kommittéer och beredningsgrupper samt till andra som berörs av Vetenskapsrådets verksamhet, exempelvis nyckelpersoner vid andra forskningsfinansiärer samt politiker. Under 2006 gavs sex nummer ut.

Forskning & Medicin startade som ett samarbetsprojekt mellan Vetenskapsrådets ämnesråd för medicin och de sex medicinska fakulteterna i landet 2002. Syftet är att sprida information om medicinsk forskningsfinansiering, att stimulera till debatt och öka kunskapsspridningen nationellt och fakultetsövergripande. Tidningen utkommer med fyra nummer per år.

Tidskriften Tvärsnitt ges ut med fyra nummer om året. Huvudsyftet är att sprida forskningsinformation inom humaniora och samhällsvetenskap mellan utförare av forskning från olika discipliner, samt till allmänheten, media och beslutsfattare. Ett underliggande syfte har varit att skapa större förutsättningar för tvärvetenskapliga initiativ inom humaniora och samhällsvetenskap. Tvärsnitt distribueras till individuellt betalande prenumeranter i pappersform, men också via en egen webbplats. Material ur tidigare årgångar håller på att digitaliseras för ökad tillgänglighet i första hand för forskarsamhället.

Vetenskapsrådet fortsatte under 2006 utgivningen och utvecklingen av nättidningen Tentakel. Tidningens primära målgrupp är forskare inom naturvetenskap och teknikvetenskap. Tidningen skall fungera som en kontaktkanal inom forskarsamhället och locka till debatt inom aktuella områden. Innehållet består av forskningspolitik, forskningspengar och forskningsresultat. I Tentakel finns möjlighet till att göra direkta kommentarer och även se multimediafiler, till exempel filmer som producerats av forskare. Under året 2006 har antalet läsare ökat.

Publikationer

I Vetenskapsrådets rapportserie publiceras analyser, utvärderingar och dokumentation av den verksamhet som Vetenskapsrådet stödjer. Under 2006 producerades 20 rapporter. Publikationerna säljs genom Vetenskapsrådets internetbokhandel, via Seeligs bokdatabas och på mässor. Många av rapporterna behandlar ämnesdidaktik och andra frågor inom det utbildningsvetenskapliga området, några innehåller utvärderingar av svenska forskares projekt inom det naturvetenskapliga området. Bland andra ämnen märks genusvetenskap, tvärvetenskap, vårdvetenskap och forskningens infrastrukturer. Konstnärlig forskning är den tredje utgåvan i en årlig serie böcker om forskning och utvecklingsarbete inom det konstnärliga området. Boken innehåller även en dvd-skiva med sekvenser från dansteateroperan "Tusen år hos Gud – en sekund på jorden".

Under 2006 startar Vetenskapsrådets en ny serie som vänder sig till en bred allmänhet och kommer att ta upp vardagsnära frågeställningar, Pocketerad populärvetenskap, se avsnitt 6.2.

Under året har 17 faktablad om internationella organisationer och program som Vetenskapsrådet på olika sätt är engagerat i utkommit samt ett antal faktablad inom medicin och naturvetenskap. Syftet är att sprida information om vilken forskning Vetenskapsrådet stödjer men också att informera om områden som utvärderas eller på annat sätt uppmärksammas under året. Målgruppen är forskarsamhället, andra organisationer/myndigheter med forskningsfinansiering som uppgift, nationellt och internationellt och en forskarintresserad allmänhet.

Mediearbetet under 2006

Vetenskapsrådets mest besökta evenemang under året var den pressfrukost som hölls med anledning av att forskningsprogrammen "Sveriges förhållande till nazismen, Nazi-Tyskland och Förintelsen" samt "Kommunistiska regimer" avrapporterades. Ungefär lika många pressmeddelanden skickades ut som under tidigare år (ett femtiotal) men antalet pressklipp har ökat. En förklaring till ökningen kan vara det nya stödet, Linnéstödet, som presenterades under sommaren. Att två svenskar fick ta emot ett prestigefyllt europeiskt pris, EURIY-award bidrog också till ökningen av klipp. Stamcellsforskning fortsätter att ha ett högt ett medialt intresse och under 2006 diskuterades det inom EU. I Sverige väckte det en hel del intresse med regeringens uppdrag till Vetenskapsrådet för utredning av vilka förutsättningar som gäller för forskningsstöd inom stamcellsområdet – framför allt inriktat på USA och EU – och hur förändringar i dessa förutsättningar påverkar svenska forskares möjlighet att erhålla finansiering.

I samband med besluten om den årliga stora ansökningsomgången anordnade Vetenskapsrådet ett seminarium där journalister, forskare, forskningsfinansiärer och andra myndigheter och intresseorganisationer var inbjudna. Det var andra gången som den typen av tvärvetenskapligt seminarium hölls och idén är att presentera besluten om projektbidrag och andra stöd genom att presentera några av de projekt som fått bidrag utifrån ett gemensamt tema. Temat för 2006 var "Forskning för framtiden – miljö och hälsa i ett globalt perspektiv". Seminariet samlade många representanter från samtliga grupper avslutades med en paneldebatt om hur forskningsresultaten skall användas och hur ansvaret för miljöfrågorna fördelar sig mellan politiker, media och forskarna.

Teknikvetenskap

Framlyftandet av området teknikvetenskap fortsatte under 2006. Vetenskapsrådets industridoktorandprogram marknadsfördes med ett gott resultat. Ett seminarium om nanovetenskap, "Nanoteknikens möjligheter och risker" genomfördes tillsammans med IVA, Svensk Förening för Toxikologi, Föreningen Vetenskap & Allmänhet och VINNOVA. I samband med en utvärdering av medicinsk teknik producerades ett populärvetenskapligt faktablad.

Informationsinsatser kommittén för forskningens infrastrukturer

Huvuddelen av informationsinsatserna inom infrastrukturuområdet har under 2006 handlat om den första svenska vägvisaren för forskningsinfrastruktur – "Vetenskapsrådets guide till infrastrukturen". Rapporten och sammanfattning av slutsatserna på svenska och engelska lanserades i oktober. Under våren besökte representanter från kommittén för forskningens infrastrukturer ledningsgrupperna vid de större universiteten för att presentera det pågående arbetet med infrastrukturguiden och ta del av universitetens önskemål och tankar inom området. En webbdiskussion och ett antal öppna möten och hearings har också gett resultat i form av många värdefulla synpunkter från forskarsamhället inför uppdateringen av infrastrukturguiden. Under året har också en utveckling av avdelningen "forskarservice" påbörjats på Vetenskapsrådets webbplats så att det går att hitta kortfattad information om de forskningsanläggningar och samarbeten som Sverige deltar i. Målet är att svenska forskare och företag lättare skall hitta information om tjänster och pågående upphandlingar vid internationella anläggningar.

Skolan – ett prioriterat område

I sin forskningsstrategi har Vetenskapsrådet prioriterat skolans elever och lärare när det gäller forskningskommunikation. Att nå den växande generationen och möta barns nyfikenhet med spännande kunskap från forskning är avgörande för vår framtid. Rekryteringsaspekten är viktig men än viktigare är den demokratiska aspekten. Alla medborgare berörs av forskningen och dess resultat. I skolan finns en unik möjlighet att skapa ett livslångt engagemang. Samtidigt är skolan ett område som många vill komma in i. Vetenskapsrådet har valt att koncentrera sina satsningar och samarbeta med aktörer med samma mål. Syftet är att genom uthålliga insatser bidra till förändring.

Den nya biologin i skolan syftar till att stödja lärarkårens arbete med att utveckla undervisningen kring den nya biologin i skolans olika stadier. Vetenskapsrådet tillhandahåller inom projektet boken "Genteknik, kloning och stamceller" (tryckkostnaden) samt webbresursen Nya biologin. Denna har under året kompletterats med en avdelning med forskningsinformation och annat material för lärare. Där finns bland annat presentationer av svensk forskning som lätt skulle kunna föras in i skolans verksamhet, beskrivningar av viktiga nya upptäckter på en nivå som är anpassade efter skolkursernas stoff och ämneslärnarnas förkunskaper samt genomarbetade övningar kring etik och bioinformatik. Den tidigare satsningen på fortbildningsträffar för lärare runt om i landet har fortsatt. Genom ett nära samarbete med Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik och nättidskriften Bioscience Explained vid Göteborgs universitet, utnyttjas etablerade kanaler mot lärarkåren. Vetenskapsrådet var 2006 en av arrangörerna av det så kallade Kunskapstorget vid Skolforum 2007.

Barn ser på framtiden

Projektet Barn ser på framtiden är ett samarbete mellan IVA och Vetenskapsrådet som påbörjades 2003 och fortfarande pågår. Under 2006 har ett samarbete med NTA (Natur och Teknik för alla) inletts. Det pedagogiska innehållet/materialet som tagits fram i projektet Barn ser på framtiden håller på att integreras i NTA:s skolmaterial och därmed nå ut till många kommuner och skolor.

Dessutom har den återkommande tävlingen i projektet (vartannat år) startat under oktober 2006. Tävlingen avslutas 31 januari 2007. Denna gång har både mellanstadieklasser och enskilda barn 10–12 år inbjudits att vara med och tävla. IVA och Vetenskapsrådet har haft ett nära samarbete med landets Science centers som bjudit in skolklasser att producera sina tävlingsbidrag på plats för att sedan kunna ställas ut lokalt. En utställning som hör till projektet har under året turnerat på några av landets Science centers. Projektet presenterades för lärare på Skolforum i början av november.

Den levande frågelådan

Den levande frågelådan genomförs varje år och är ett samarbete mellan Vetenskapsrådet och Uppsala universitet, Stockholms universitet, Linköpings universitet, Göteborgs universitet, Lunds universitet och Umeå universitet. Syftet är att bejaka nyfikenheten och inspirera till naturvetenskap genom personliga förebilder och intressanta fakta. Universiteten ordnar så kallade levande frågelådor på respektive ort med forskare som svarar på frågor från inbjudna sjätteklassare. Under 2006 har Vetenskapsrådet tillsammans med universiteten genomfört en utvärdering av verksamheten i form av fokusgruppsintervjuer med lärare. Resultatet av fokusgrupperna har lett till att ytterligare material planeras att ta fram. Vetenskapsrådet genomförde också en levande frågelåda på temat astronomi på Bok & Bibliotek i Göteborg.

Östersjön

Vetenskapsrådet har tillsammans med Forskningsrådet Formas förstärkt marknadsföringen av sajten Östersjön på forskning.se. Marknadsföringen har bestått av ett utskick till biologilärare av broschyr och en animerad kortfilm.

Biologisk mångfald

Vetenskapsrådet har fortsatt samarbetet tillsammans med Forskningsrådet Formas kring informationsverksamhet om biologisk mångfald. Gruppen startade sitt samarbete i samband med att regeringen tillsatte öronmärkta forskningspengar 2001. Under 2006 har framtagandet av en broschyr om forskning inom biologisk mångfald påbörjats.

7.2 Debatt om och popularisering av forskning

Under denna rubrik har Vetenskapsrådet valt att presentera projekt vars främsta syfte är dialog. Det är naturligtvis inte möjligt att dra en skarp gräns mellan att informera om forskning och att skapa dialog. En bra dialog förutsätter kunskap. Vetenskapsrådets roll är att underlätta dialogen mellan forskarna och andra grupper i samhället genom att göra det enklare att producera och hitta god populärvetenskap och lyfta fram kontroversiella frågor till diskussion. Konkret innebär det att i samarbete med lärosäten och andra aktörer skapa en bra infrastruktur och arenor för forskningskommunikation. Ett exempel är forskning.se som redovisas under internetbaserade informationssystem. Som nämnts ovan återstår mycket att göra när det gäller att skapa incitament för forskare att arbeta med forskningskommunikation. En del i det arbetet är utbildning, en annan uppmuntran.

Populärare vetenskap på Bok & Bibliotek 2006

För fjärde året i rad arrangerade Vetenskapsrådet Populärare vetenskap på Bokmässan i Göteborg. Huvudsamarbetspartners var även i år UR och Nationalencyklopedin. Därtill var ett fyrtiotal samarbetspartners från universitet, högskolor, stiftelser, akademier, forsk-

ningsråd och förlag involverade i projektet och bidrog till att evenemanget blev en stor succé. Syftet att medverka på Bokmässan är att på ett lättfattligt sätt förklara forskningens frontlinjer inom en rad ämnesområden. Över 8 000 personer besökte de cirka 70 populärvetenskapliga aktiviteterna på Forskartorget samt seminarier.

Vetenskapsfestivalen

Vetenskapsrådet är en av huvudmännen bakom den Internationella Vetenskapsfestivalen i Göteborg. Festivalen är en nationell experimentscen för att pröva och utvärdera olika former av forskningskommunikation och samtidigt en brygga till motsvarande europeiska initiativ. Vetenskapsfestivalen bidrar genom sitt medlemskap i EUSEA (European Science Events Association) till erfarenhetsutbyte och samarbete inom Europa. 2006 års festival, den tionde i ordningen, hade "Idrott och hälsa" som tema. Vetenskapsrådet medverkade bland annat genom att tillsammans med Vetenskapsfestivalen, Stiftelsen för strategisk forskning, Vetenskap & Allmänhet och Formas bjuda in till en diskussion med rubriken "Vem bryr sig om forskningen? Tillgänglighet, tillämpning och tilltro." Vetenskapsrådet erbjöd också en kurs för forskare i forskningskommunikation – "The Elevator Talk Workshop" och arrangerade seminariet "Hur är det möjligt?" om relationen fysisk aktivitet och mental förmåga.

Pocketerad populärvetenskap

Under 2006 lanserades den första boken i Pocketerad populärvetenskap – en nyutveckling av Källa-serien. Första boken heter Den hemliga koden – aktuell forskning om läsning och tar upp aktuella forskningsresultat om problemet att läsförmågan bland svenska barn sjunker, olika former av läs- och skrivsvårigheter och om hur man övar upp och lär ut, läsförmåga. Pop ger en lättillgänglig och samlad bild av var forskningen står i en aktuell samhällsfråga. I böckerna får läsaren möta forskare från skilda områden som berättar utifrån sina forskningsperspektiv. Pop-böckerna ger läsaren en chans att bilda sig en egen uppfattning om angelägna samhällsfrågor. Planen är att producera två böcker varje år. Nästa bok kommer ut våren 2007 och handlar om psykisk sjuk och våldsbrott – bl.a. konsekvenser av medias rapportering om de så kallade vansinnesdåden och utveckling av psykiatrisk vård. På forskning.se ges mer information i koppling till böckerna, med fördjupning och samlad information för ökad bredd.

Polarforskning

Vetenskapsrådet har deltagit i planeringen för informationsinsatser under det kommande internationella polaråret, IPY 2007–2008, tillsammans med bland andra svenska IPY-kommittén och Polarforskningssekretariatet.

7.3 Samordning med andra aktörers insatser

Som tidigare nämnts är samverkan en övergripande strategi för Vetenskapsrådets arbete med forskningskommunikation. Många aktiviteter skulle kunna rymmas under denna rubrik. Här har vi valt att presentera aktiviteter där Vetenskapsrådet tar en aktiv roll som värmyndighet eller samarbetar där andra organisationer har huvudansvaret.

Som Vetenskapsrådet tidigare redovisat utlyser rådet endast i undantagsfall medel för forskningsinformation. När det sker handlar det om riktade utlysningar i samband med speciella aktiviteter. Under 2006 fanns till exempel medel att söka för programverksamhet i anslutning till vandringsutställningen Se Hjärnan! Vetenskapsrådet utlyste även stöd för ansökan om EU-bidrag inom programmet Science and Society. Detta redovisas under respektive projekt.

Euroscience Open Forum 2006

Den 15–19 juli hölls det andra Euroscience Open Forum, i München, Tyskland. Vetenskapsrådet som tillsammans med FAS, Formas och VINNOVA stöttade tillkomsten av det första

ESOF2004, i Stockholm, gav också stöd till ESOF2006. Dessutom hade råden gemensamt en monter där varje råd hade seminarier vid lunchtid. ESOF2006 samlade cirka 1 500 forskare, journalister och andra intresserade av att diskutera forskningen, dess frågeställningar och innehåll. Nästa ESOF hålls den 18–22 juli 2008 i Barcelona, Spanien (www.esof2008.org).

ForskarFredag 2006

Fredagen den 22 september 2006 utlystes som Researchers' night av EU-kommissionen och fick i Sverige namnet ForskarFredag. Runt om i landet erbjöds aktiviteter för att visa forskning som spännande och vardagsnära. Målgruppen var allmänheten, inte minst barn och unga. Evenemangen innehöll experiment, workshops, prova-på-aktiviteter, vetenskapsshower, utställningar, science cafés och andra möjligheter att möta forskare. De nio orter som deltog var Göteborg, Kalmar, Kristianstad, Lund, Skellefteå, Stockholm, Trollhättan, Umeå och Örebro. Till ForskarFredag utvecklade Vetenskapsrådet en interaktiv webbplats, ForskarFredag Live. Där sändes två utfrågningar med forskare från fem högskolor, var och en framför var sin webbkamera. Alla hade på så sätt möjlighet att ställa frågor och få svar i direktsändningarna den 22 september. Förutom att sändningarna kunde följas från webbplatsen, visades de på storbildskärm på Bok&Biblioteksmässan samt på Stadsbiblioteket i Örebro och Kulturhuset i Stockholm. De svenska evenemangen samordnas av föreningen Vetenskap & Allmänhet. Arrangemangen stöds ekonomiskt av EU-kommissionen, Stiftelsen för Strategisk Forskning, Vetenskapsrådet och VINNOVA, samt lokalt av fler finansiärer och medarrangörer.

Se hjärnan!

Vandringsutställningen Se Hjärnan! är ett samarbete med Riksutställningar och KK-stiftelsen. Utställningen invigdes år 2005 i Göteborg och har sedan dess besökt Malmö, Kalmar, Kristianstad, Norrköping, Umeå och Uppsala. Utställning avslutar sin turné i Sverige under år 2007 på Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm. Vetenskapsrådet har stött en bred programverksamhet på respektive ort, som med några av Sveriges främsta forskare har dragit stora åhörarskaror på alla orter. Vetenskapsrådet har även på forskning.se producerat en webbplats om hjärnan. Syftet med projektet har varit att sprida kunskap om var svensk forskning står i dag inom neurovetenskap. Målgruppen har varit den breda allmänheten med intresse för forskning och framtidsfrågor.

Vetenskapslandet 2006

Hösten 2004 startade UR och SVT den digitala tv-kanalen Kunskapskanalen. En programserie som har sänts varje vecka sedan dess i Kunskapskanalen är Vetenskapslandet. Ett halvtimmes vetenskapsmagasin med reportage om forskning vid landets universitet och högskolor. I samarbete med UR, FAS, Formas, VINNOVA, KK-stiftelsen, Myndigheten för nätuniversitetet och Universitets-TV i Göteborg inledde Vetenskapsrådet 2004 ett treårigt projekt med syfte att dels utveckla programserien, och samtidigt bidra till lärosätenas kompetensutveckling inom området. Under 2006 har 35 program producerats. Totalt har 88 program sänts sedan starten 2004. Det har arrangerats två nätverksträffar samt två kurser i tv-produktion under året. I februari hölls en konferens där alla intresserade – ett hundratal – fick diskutera projektets framtid. Den stora frågan under året har varit hur en fortsättning av projektet kan se ut. Styrgruppen har beslutat om att förlänga projekttiden med ytterligare tre år. Under hösten har en utvärdering av Vetenskapslandet slutförts.

Science and Society

Vetenskapsrådet medverkar på olika sätt i EU:s Science and Society-program, med expertis, med att medverka i olika EU-evenemang (ESOF2006 och värdskap i EU Contest for Young Scientists) och genom olika insatser. Ett exempel är insatser (informationsdagar, planeringsbidrag) för att stimulera ett ökat svenskt deltagande i EU:s Science and Society-program. En uppföljning har genomförts av de planeringsbidrag Vetenskapsrådet utlyst och fördelat till dem som önskade medverka som koordinator eller samarbetspartner i EU:s

ansökningar. Bidragen har haft mycket positiva effekter och alla lett till att ansökningar har sänts till EU. Minst ett projekt är beviljat. Inför sjunde ramprogrammet (FP7) har rådet diskuterat hur formerna kan utvecklas i FP7.

Linnéåret 2007

Vetenskapsrådet har fått regeringens uppdrag att samordna 300-årsfirandet av Carl von Linnés födelse. En delegation har inrättats för att styra projektet och ett kansli för att samordna de svenska insatserna har inrättats vid Kungl. Vetenskapsakademien. Linné 2007 ger ett unikt tillfälle att lyfta fram svensk forskning och stimulera intresset för högre utbildning och vetenskap. Många aktörer runt om i landet har planerat många skiftande och spännande aktiviteter. Vetenskapsrådet samordnar området vetenskap och forskning och att medverka med både egna projekt samt i flertalet nationella samarbetsprojekt.

Forskning och Framsteg

Som delägare i Forskning och Framsteg stödjer Vetenskapsrådet tidskriften Forskning och Framsteg. Rådet är representerat i styrelsen och biträdande generaldirektör Gunnel Gustafsson är för närvarande ordförande.

Vetenskap och allmänhet (VA)

Vetenskapsrådet är aktiv medlem i föreningen Vetenskap och Allmänhet (VA) och har under året gett stöd till ett antal opinionsundersökningar. Rådet ingår i VA:s referensgrupp för opinionsundersökningar.

European Union Contest for Young Scientists – 2006

Sverige var värd för EU Contest for Young Scientists final den 23–28 september 2006. Tävligen är en europeisk final av ett antal nationella tävlingar. Den äger rum varje år i, samarbete med ett värdland, och samlade i år 121 gymnasieungdomar från 33 länder i Europa. Under tävlingsveckan visade ungdomarna sina nyskapande projektarbeten inom naturvetenskap och teknik. Ett omfattande program av företagsbesök, forskarmöten, kultur och underhållning i en härlig blandning uppskattades mycket av de deltagande ungdomarna, deras nationella eskorter, kommissionen och juryn med 15 framstående europeiska forskare. Arrangörer i Sverige var Förbundet Unga Forskare i samarbete med Kungl. Vetenskapsakademien och Vetenskapsrådet. Kansliet för EU Contest fanns inom Vetenskapsrådet.

7.4 Internetbaserade informationssystem

Internet är en mycket viktig kanal och ett kraftfullt verktyg i arbetet med forskningskommunikation. Störst blir effekten om det kan kombineras med andra kanaler. Det är den strategi Vetenskapsrådet har valt, vilket såväl projekten Den nya biologin som Se Hjärnan!, Vetenskapslandet och Planeten är exempel på. Internet är ännu en ny kanal med stora utvecklingsmöjligheter. Vetenskapsrådet är värmyndighet för forskning.se som ägs av FAS, Formas, VINNOVA, KK-stiftelsen, MISTRA, Naturvårdsverket, Vårdalstiftelsen och Vetenskapsrådet i samverkan. Under året har Energimyndigheten och Riksbankens Jubileumsfond tillkommit som nya ägare. Det breda samarbetet har gjort det möjligt för forskning.se att befinna sig i absoluta fronten såväl tekniskt som innehållsmässigt. Den internationella uppmärksamhet som forskning.se rönt för sina kunskapsöversikter är ett gott bevis för detta.

Forskning.se

Forskning.se skall underlätta kommunikation mellan olika aktörer i samhället. Antalet förfrågningar till forskning.se om samarbete ökar ständigt. Antalet unika besökare under november var 140 000 stycken (35 000 november 2004). De tre mest populära tjänsterna är nyheter, sökning och kunskapsöversikter. Inom informationsstruktur och sökning (IS-pro-

jektet) hämtas nu data från tio forskningsfinansiärer och sex lärosäten. Relevant data från sökningen lyfts fram på Skolsidor för lärare – en ny skraddarsydd tjänst för lärare, i samarbete med utbildningsvetenskapliga kommittén. Förutom söktjänsten innehåller sidorna information om forskningssystemet inom utbildning samt en tematisk frågelåda. Inom IS-projektet har vi även fått fram en fungerande prototyp som klarar av att automatiskt gradera texter efter svårighetsgrad. Fyra nya teman har hittills lanserats under året; Pandemi, Östersjön, Planeten och Läsning. Produktionen av Planeten har producerats i nära samarbete med SVT och deras satsning på TV-serie och film med samma namn. Med anledning av den uppmärksamhet ämnet hade i media ökade antalet besökare till forskning.se kraftigt och december nåddes det högsta antalet besökare någonsin, 256 000 besökare.

Forskarservice

Vetenskapsrådet lanserade i början av april 2006 en engelsk version av vr.se, med syfte att förbättra informationen till utländska forskare och en engelskspråkig allmänhet. Under 2006 har Vetenskapsrådet prioriterat servicen till forskare bland annat genom att underlätta ansökningsprocessen. Detta arbete har lett till förbättringar i både tekniska system och anvisningstexter. Vr.se har under året haft speciellt fokus på tillgänglighetsarbete och målgruppsanpassning. I slutet av år 2006 lanserades för första gången webbvideo från en av Vetenskapsrådets konferenser. För att säkerställa utvecklingen av tillgänglighet och användarvänlighet har Vetenskapsrådet under år 2006 aktivt deltagit i nätverket för 24-timmarswebben. Vetenskapsrådet har även tagit initiativ till att göra en gemensam kvalitets- och statistikundersökning tillsammans med webbnätverket för forskningsråden Vetenskapsrådet, FAS, Formas och VINNOVA. Målet är att ge forskarna högre kvalitet och service, på respektive webbplats. För samma ändamål har Vetenskapsrådet startat en referensgrupp som består av ett tiotal forskare och universitetsanställda. Under året hade vr.se cirka 400 000 besökare med tydliga toppar kring stora ansökningsomgången på våren och bidragsbesluten i november.

Expert svar

Medietjänsten Expert svar har nu över 5 000 användare och hanterade cirka 1 900 journalistfrågor, som vardera i snitt fick två eller tre hänvisningar till forskare som kan det aktuella ämnet. Ca 1 400 pressmeddelanden publicerades på webbplatsen www.expertsvar.se. Genom samarbetet med forskning.se exponeras dessa också för allmänheten. Via samarbetsavtal med AlphaGalileo i London, IDW i Tyskland och EurekAlert i USA har svenska forskningsnyheter totalt fått cirka en halv miljon nya "läsningar" (hits och e-post) världen över. Främst är målgruppen journalister, men nya kategorier som presumtiva studenter och företagare nås via Study in Sweden Mobility Portal och Cordis. Expert svarssamarbetet omfattar alla svenska universitet, merparten av högskolorna, forskningsinstituterna och forskningsfinansiärerna.

Mötesplatsen – broar mellan folkvalda och forskare

Under 2006 har Vetenskapsrådet arbetat med att stärka kontakterna mellan politiker och forskare börjat hitta sina former. En projektplan är framtagen, en referensgrupp håller på att tillsättas och projektet går i dag under arbetsnamnet Mötesplatsen. I första hand är det kommunikationen mellan forskare och riksdagsledamöter som genom en rad olika aktiviteter skall stärkas. Ett samarbete med riksdagens utredningstjänst har inletts för att utreda hur ett expert svar för riksdagsledamöter kan anpassas efter de behov som finns. Kontakter med några av riksdagens utskott har etablerats under året i syfte att bygga upp ett långsiktigt förtroende. Mötesplatsen kommer bland annat att genomföra interna möten på riksdagen som ett första steg. Även öppna seminarier och debatter, utbytesprogram och studiebesök diskuteras.

8 VERKSAMHETSOMRÅDE FORSKNINGSFRÄMJANDE INSATSER

Mål enligt regleringsbrevet

- *"Tillhandahålla hög kapacitet för datakommunikation, goda logistiska och operativa förutsättningar för polarforskning samt informations- och analysverksamhet som effektivt bidrar till Sveriges utbyte av EU:s forskningssamarbete."*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Redovisa en samlad bedömning av hur rådets verksamhet bidragit till den del av målet som avser kapacitet för datakommunikation.*
-

SUNET är en verksamhetsgren inom Vetenskapsrådet med en egen styrelse. SUNET:s handläggning och ekonomiadministration sköts av Vetenskapsrådets personal. SUNET:s styrelse har under 2006 genomfört den beslutade upphandlingen av ett nytt nät, OptoSunet, som inte bara ersätter dagens generella datakommunikationsnät utan också ger möjlighet att tillgodose vissa forskningsområdets behov av dedicerade förbindelser via egna våglängder. Det nya nätet kommer att tas i bruk under det första kvartalet 2007.

Den planerade utvärderingen av SUNET skulle ha sammanfallit med den kritiska period då SUNET färdigställer ett nytt nät med helt ny topologi, ny utrustning och ny organisation av driften och kommittén för forskningens infrastrukturer har i detta läge valt att senarelägga utvärderingen till andra delen av 2007. OptoSunet ger nya möjligheter framförallt åt forskningen och SUNET har därigenom kommit att uppmärksammas alltmer inom Vetenskapsrådet som en viktig infrastruktur. Det är därför naturligt att verksamhetsgrenen "Universitetsdatanät" i regleringsbrevet 2007 sammanförts med verksamhetsgrenen "Forskningsanläggningar och utrustning" i ett och samma verksamhetsområde (Forskningens infrastruktur).

8.1 Verksamhetsgren Universitetsdatanät

Mål enligt regleringsbrevet

- "Svenska universitet och högskolor skall genom universitetsdatanätet SUNET ges tillgång till datakommunikation av hög kapacitet och erbjudas tjänster inom datakommunikation som svarar mot deras efterfrågan."

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- Redovisa hur SUNET utvecklas med avseende på kapacitet, kostnader, driftsäkerhet samt samverkan med andra nationella datanät och med lärosätenas interna datanät. Redovisningen skall relatera SUNET till den internationella utvecklingen inom området.

Tabell 29 Kostnader för verksamhetsgren Universitetsdatanät (tkr)

	2006	2005	2004
Summa	151 269	156 243	165 940

SUNET finansieras med statliga anslag och med avgifter från de anslutna universiteten och högskolorna. Avgiften står i proportion till högskoleenheternas intäkter under föregående år. "Externa" organisationer betalar en avgift som är proportionell mot anslutningens kapacitet, samtidigt som avgiften också påverkas av organisationens storlek räknat i antal anställda. Anslaget till SUNET över statsbudgeten uppgick 2006 till 39 805 tkr, (drygt 25 procent av SUNET:s budget). SUNET har år 2006 fakturerat universitet och högskolor 110 000 tkr, och dessutom får SUNET inkomster i form av avgifter från s.k. externa organisationer (ESA, akademier, vissa myndigheter m.fl. organisationer som högskolorna har samarbete med).

Kostnader

Kostnaderna för nationella nät har varit väsentligt högre än normalt under år 2006 beroende på att SUNET under året haft två nät att finansiera, dels nätet för den löpande driften och dels ett nytt nät under uppbyggnad. Kostnaderna för avskrivningar har däremot varit väsentligt lägre än tidigare år beroende på att utrustningen i det äldre nätet nu till största delen är helt avskriven. Övriga kostnader uppvisar inga anmärkningsvärda avvikelser jämfört med föregående år och totalt sett har SUNET kunnat genomföra verksamheten under 2006 till en lägre kostnad än under 2005.

Kapacitet

Kapaciteten i det färdigbyggda nätet har under 2006 varit oförändrad: SUNET förhyr ryggradsförbindelser om 10 Gbit/s och accessförbindelser med kapaciteten 2,5 Gbit/s av Telia-Sonera. I Stockholm hyr SUNET accessförbindelser av AB Stokab. Det nya nät som SUNET bygger upp ger helt andra möjligheter att vid behov öka kapaciteten i nätet till en obetydlig kostnad på de sträckor där trafikutnyttjandet närmar sig kapacitetstaket. En del av nätet är dessutom dimensionerat för att kunna användas med kapaciteten 40 Gbit/s. Under de närmaste åren kommer dock SUNET att fortsätta med 10 Gbit/s i basnätet, samtidigt som de flesta högskolor ansluts med kapaciteten 10 Gbit/s och några, som har små trafikbehov, med 1 Gbit/s. Nytt är att SUNET dessutom erbjuder sig att förse högskolor, forskningsanläggningar, virtuella organisationer och forskargrupper som så önskar med dedicerade förbindelser vid sidan av basnätet. Sådana förbindelser kan ha varierande kapacitet upp

till maximalt 40 Gbit/s. Punkt till punkt-förbindelser av detta slag kan etableras inom Sverige men också internationellt i samarbete med NORDUnet och andra forskningsnät. NORDUnet går ungefär samtidigt med SUNET över till samma sätt att bygga nät med tillgång till egen utrustning för våglängdsmultiplexering och optisk fiber som hyrs på mycket lång tid.

SUNET:s och NORDUnets nya nät är bland de modernaste i världen och utnyttjar den absolut senaste teknik som finns tillgänglig och som samtidigt är beprövad. SUNETs nya nät beräknas därmed med vissa kompletteringar kunna tillgodose behovet inom forskning och högre utbildning under den närmaste 10-årsperioden.

Kapacitetsutnyttjande

Närmare information om kapacitetsutnyttjandet i det nät som använts under 2006 kan erhållas via webbplatsen <http://basun.sunet.se/aktuellt/trafikstat.html>. Rensat från säsongsvariationer uppvisar trafiken under 2006 en stadig men inte explosiv tillväxt. Under november 2006 nådde totaltrafiken i SUNET sin hittills högsta topp (över 2,5 Tbyte). Variationerna mellan de olika högskolorna är fortfarande mycket stor och de mest trafikintensiva har över 10 gånger mer trafik än de med den lägsta trafiken.

Driftsäkerhet

Genom att GigaSunet har en ringformad struktur både vad gäller ryggradsförbindelserna och accessförbindelserna och genom att såväl ryggradsrouterna som accessrouterna vid högskolorna är dubblerade, har nätet en extremt hög tillgänglighet. Trafiken till eller från ett universitet eller en högskola störs inte av att en enstaka förbindelse eller en enstaka router är ur funktion. Trots att ryggradsnätet typiskt varje kvartal drabbas av 4-5 avbrott p.g.a. avgrävda kablar eller andra fel så är det därför ytterst sällsynt att en högskola av den anledningen blir utan fungerande datakommunikation. Även accessnäten har dubblerade förbindelser och klarar avbrott, och den utrustning SUNET använder har visat sig mycket pålitlig samtidigt som även den är dubblerad. Driften av GigaSunet under 2006 kännetecknas av uppdelningen i tre nivåer. Nivå 1 har skötts av Telia MNS och omfattar dygnet runt-bevakning och felanmälan. Nivå 2 har uppdragits åt KTHNOC och omfattar avancerad felsökning, routing, konfigurering och rådgivning. Nivå 3 tar hand om ledningsfrågor, nätdesign och uppföljningsstudier. I samband med att SUNET under det första kvartalet 2007 tar ett nytt nät i bruk kommer driften att organiseras något annorlunda. Samma organisation (NORDUnet AS) kommer att ansvara både för nivå 1- och nivå 2-drift, och en större del av utrustningen i det nya nätet kommer att placeras centralt i Stockholm. Några siffror över driftsäkerheten i det nya nätet finns ännu inte, men ambitionen är att nätet skall visa sig vara minst lika driftsäkert som det tidigare nätet.

Samverkan med andra nationella datanät

SUNET är anslutet till alla de stora nationella knutpunkterna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall och är dessutom anslutet till en del lokala/regionala knutpunkter. Så kallad "direktpeering", det vill säga direkta förbindelser för utbyte av trafik, används till en del större operatörer för att minska belastningen på knutpunkterna. SUNET har samtrafik utan trafikavgifter med alla operatörer som önskar samtrafik och som uppfyller de tekniska krav som ställs i SUNET:s peeringpolicy. SUNET:s tekniska referensgrupp har under året publicerat en ny rapport om den tekniska utvecklingen vad gäller campus-nät.

Den internationella utvecklingen inom datakommunikation

Det material som organisationen TERENA regelbundet tar fram om europeiska forskningsnät visar att dagens SUNET väl kan jämföras med de mest avancerade näten i andra länder och dessutom förefaller mycket kostnadseffektivt. Bara SURFNET (Holland), de nordiska länderna, Luxemburg, Tjeckien och Slovakien, Ungern och Slovenien ansluter merparten

av sina högskolor med mer än 1 Gbit/s. Samtidigt kan konstateras att relativt många länder under 2005 skaffat sig 10 Gbit/s i sina ryggradsnät. Antalet länder som i likhet med Sverige har eller planerar att använda en stor andel svart fiber i sina nät ökar också starkt. Trenden att forskningsnät i hela världen långtidshyr eller skaffar sig oinskränkt användarrätt till fiberpar under lång tid fortsätter.

Tabell 30 SUNET:s administrativa kostnader (tkr)

	2006	2005	2004
Drift av nationella nät	95 157	66 522	78 982
Internationella förbindelser	25 144	25 378	21 168
Tjänster utöver grundläggande kommunikationstjänster	6 557	5 875	9 962
Utveckling, testverksamhet, utredning och utbildning	4 528	3 780	3 238
Administration och samordning	3 471	4 065	3 303
Finansiella kostnader och avskrivningar	12 450	46 589	47 681
Summa SUNETs anslag och externa medel	147 308	152 208	164 334

9 ÖVRIGA ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

9.1 Utbildning av ledamöter i etikprövningsnämnder

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådets skall redovisa hur ansvaret för utbildning av ledamöter och ersättare i Centrala etikprövningsnämnder och de regionala etikprövningsnämnderna hanterats.*
-

Vetenskapsrådet genomförde under 2006 inga utbildningar för ledamöter och ersättare i etikprövningsnämnderna. Skälen härtill var dels att de förändringar som utredaren av etikprövningslagstiftningen föreslog inte kom att genomföras under året och ännu ej är beslutade om, dels att många ledamöter och ersättare skulle bytas ut från och med 2007.

För 2007 har Vetenskapsrådet planerat och nyligen startat en ny utbildningsomgång om tre tillfällen i Stockholm under januari och februari för alla ledamöter och ersättare i etikprövningsnämnderna (cirka 600 personer). Input till det utbildningsåtagande som Vetenskapsrådet har kommer dels från den informella referensgrupp som rådet bildade samt från den praxisbildning som Centrala etikprövningsnämnden gör, vilken rådet snabbt får tillgång till genom sitt samarbete med Centrala etikprövningsnämndens kansli.

9.2 Försöksdjursvetenskap

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall svara för bevakning av försöksdjursvetenskap och för fortsatt utveckling inom området, inklusive alternativa metoder till djurförsök.*
-

Vid Vetenskapsrådet finns sedan den 1 juli 2001 en nämnd för försöksdjursvetenskap. Den övertog de uppgifter som Medicinska forskningsrådets nämnd för försöksdjursvetenskap tidigare haft. En översyn av nämndens verksamhet genomfördes under 2003. Enligt nämndens instruktion är ansvaret för nämndens verksamhet delegerat till ämnesrådet för medicin.

Nämnden är en nationell expertgrupp för forskning om försöksdjur samt skall vara forskarsamhällets policyorgan i försöksdjursfrågor. Nämndens ledamöter representerar forskning med djurexperimentell inriktning och utses så att bred kompetens inom nämnden uppnås. Bland nämndens uppgifter ingår att följa utvecklingen inom försöksdjursområdet nationellt och internationellt och föreslå initiativ inom detsamma, att verka för utökad och förbättrad information, samt att bereda ansökningar om bidrag till kvalitetshöjande åtgärder i samband med försöksdjursverksamhet, t.ex. för s.k. hälsoinventeringar av försöksdjur. Beslut om bidrag fattas av ämnesrådet för medicin.

Samarbetet med Djurskyddsmyndigheten har under 2006 ytterligare intensifierats. Inte minst gäller detta medverkan i det omfattande förändringsarbete som pågår av gällande bestämmelser för användningen av försöksdjur. Vetenskapsrådet är vidare representerat i Djurskyddsmyndighetens vetenskapliga råd som har till uppgift att granska ansökningar om forskningsbidrag till alternativa metoder till djurförsök. Under året har också den anställning som forskarassistent i försöksdjursvetenskap, som gemensamt inrättats och samfinansieras av Vetenskapsrådet och Djurskyddsmyndigheten kunnat tillsättas.

Samarbete har också inletts med handikappförbundens samarbetsorgan (HSO). Bland annat har ett utbildningsseminarium om betydelsen av försöksdjur för forskningen för människors hälsa genomförts för HSO:s medlemmar i samarbete mellan Vetenskapsrådet, HSO och Karolinska Institutet. Detta seminarium kommer att få regionala efterföljare runt om i landet med början 2007.

Försöksdjursverksamheten omfattar också internationell bevakning och medverkan i den världsomspännande paraplyorganisationen International Council for Laboratory Animal Science (ICLAS). En viktig del av försöksdjursverksamheten är rådgivning och information till personal vid högskolor, myndigheter, lärare och elever, beslutsfattare och massmedia. Den hemsida om försöksdjursfrågor, www.djurforsok.info, som sedan några år drivits av de medicinska fakulteterna i samarbete med en extern part, kommer att i början av 2007 ersättas av en ny hemsida. Denna skall utformas och drivas av berörda fakulteter tillsammans med Vetenskapsrådet, som också skall stå för värdskapet.

Tabell 31 Ansökningar och bidrag till försöksdjursverksamhet

	2006	2005	2004
Kvalitetshöjande åtgärder			
Antal ansökningar	–	8	16
Antal beviljade ansökningar	–	2	8
Hälsoinventeringsprogram			
Antal ansökningar	7	7	7
Antal beviljade ansökningar	7	7	7
Forskarassistent i försöksdjursvetenskap			
Antal ansökningar	10	–	–
Antal beviljade ansökningar	1	–	–
Vidareutbildning för försöksdjurspersonal			
Antal ansökningar	10	6	8
Antal beviljade ansökningar	1	1	1
Summa antal ansökningar	27	21	31
Summa beviljade ansökningar	9	10	16

9.3 Samordna finansiering med FAS, Formas och VINNOVA

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall i samarbete med FAS, Formas och VINNOVA och eventuellt andra forskningsfinansiärer samordna finansieringen av forskningsområden och forskningsprojekt av gemensamt intresse. Vetenskapsrådet skall redovisa hur och i vilken omfattning sådant samarbete har skett.*
-

Den finansieringssamverkan som Vetenskapsrådet har med olika finansiärer spänner över en hel del områden och sker i olika former. Ett exempel, Swedish Microfabrication Network, har tidigare getts i avsnitt 5.7.3.

En arbetsgrupp som tillsatts av cheferna för Vetenskapsrådet, FAS, Formas och VINNOVA lade 2005 fram en rapport med förslag till nya områden där samordnad finansiering skulle vara lämplig. Detta ledde under 2006 till samordnad finansiering inom tre områden, nämligen funktionshinder och handikapp, medicinsk teknik samt klimatforskning. När det gäller medicinsk teknik medverkade även Stiftelsen för strategisk forskning i satsningen.

Under 2006 beviljade Vetenskapsrådet och Formas Linnéstöd för första gången efter en gemensam beredning. Stödformen har sitt ursprung i den forskningspolitiska propositionen "Forskning för ett bättre liv" (prop. 2004/05:80). Vidare beviljade Vetenskapsrådet och VINNOVA gemensamt stöd till Berzelii Centra som också var en följd av en särskild satsning i propositionen. Rådet och VINNOVA har gemensamt tillsatt en programstyrelse för uppföljningen av dessa stöd. De under 2006 utbetalade medlen redovisas i tabell 17 under rubriken högskolebidrag.

I juni 2006 slöts ett avtal om programmet Lärande och minne mellan Riksbankens Jubileumsfond, KAW och Vetenskapsrådets Utbildningsvetenskapliga kommitté. Programmet omfattar högst 72 500 tkr under en femårsperiod. I beredningen ingick både internationell bedömning och intervjuer.

FAS, Formas, Vetenskapsrådet och VINNOVA har även tillsatt en grupp under ledning av VINNOVA:s vice GD, Lena Gustafsson för att inventera behov av ytterligare gemensamma satsningar.

9.4 Strategiska satsningar med tvärvetenskaplig angreppssätt inom design

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall samverka med VINNOVA, FAS, Formas och andra forskningsfinansiärer och utförare kring strategiska satsningar som främjar forskning och utveckling med ett tvärvetenskapligt angreppssätt inom design. Vetenskapsrådet skall redovisa vilka insatser som har gjorts och med vilka aktörer som rådet har samverkat.*
-

Vetenskapsrådet har diskuterat strategiska satsningar som främjar forskning och utveckling med ett tvärvetenskapligt angreppssätt inom design med de andra finansiärerna, se 6.2 Samverkan med andra aktörer. Samverkan har inte lett till gemensamma program medan däremot forskarskolan i design har getts en mycket bred utlysning som även kan inkludera t.ex. industridesign.

9.5 Svensk medverkan i internationella forskningsanläggningar

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall redovisa användningen av de medel som utnyttjats för att främja industriella och tekniska fördelar av svensk medverkan i internationella forskningsanläggningar.*

Det industriella och tekniska samarbetet har under året inriktat sig mot att särskilt intressera svensk industri för de stora projekten kring ESO, vilka i flera fall ligger i en aktiv fas, dvs. projekterings- och byggfas. Vidare har ett seminarium organiserats på CERN, med temat utveckling av magneter och tillhörande teknologier, där svenska företag deltog.

9.6 Medel för att tillhandahålla neutronstrålning för forskning och för kärnteknisk forskning

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall översiktligt redovisa användningen av de medel som utbetalats i syfte att tillhandahålla neutronstrålning för forskning och för kärnteknisk forskning.*

Vetenskapsrådet har verkat för att tillhandahålla medel för neutronstrålning genom ett interimistiskt avtal med Institut Laue-Langevin (ILL) som ingicks 2005 med syfte att bli fullvärdig medlem från och med 2007 samt genom att delta i uppbyggnad av instrumentering vid ledande neutronkällor för att fylla behoven efter stängningen av Studsviksreaktorn. ILL är en världsledande neutronkälla i Grenoble. Medlemsavgiften i ILL har varit 9 200 tkr under 2006. Svenska forskare använder drygt 1,5 procent av den tillgängliga stråltiden vilket i värde motsvarar cirka dubbelt den betalda avgiften.

Bidrag till uppbyggnaden av instrumentering för neutronspridning och planering av ny kärnteknik har finansierats efter en öppen utlysning av bidrag och bedömning av en internationellt sammansatt expertgrupp. Sammanlagt beviljades bidrag för 19 400 tkr för utveckling av instrument vid neutronkällor och för planering av ny kärnteknik. Studsvik AB har tidigare år avsatt 8 000 tkr av det totala statsanslaget på 39 000 tkr per år till kärnteknisk forskning. Vetenskapsrådets avsikt är, sedan anslaget inte längre är bundet till Studsvik, att trappa ned detta stöd till Studsviks kärntekniska forskning och i stället konkurransutsätta medlen. Under 2006 avsattes 7 000 tkr för Studsviks forskning inom kärnteknik.

Konsortiet ESS-S (European Spallation Source – Scandinavia) erhöll 3000 tkr för planering- och utvecklingsarbete. Vetenskapsrådet har finansierat en konferens om ESS och resor i samband med koordinering och för förhandlingar om avtal för internationella neutronkällor.

Tabell 32 Medel för neutronstrålning för forskning och kärnteknisk forskning (tkr)

Bidrag ny kärnteknik och neutronspridning	19 400
Deltagande i ILL	9 200
Bidrag till Studsvik	7 000
ESS-S	3 000
ESS konferens, koordinering och avtalsförhandlingar	400
Totalt	39 000

10 UPPDRAG

Slutredovisning av program om nazism och kommunism

- *Vetenskapsrådet skall inkomma med en slutredovisning av den forskning som bedrivits inom ramen för programmet Sveriges förhållande till nazismen, Nazityskland och förintelsen (U2000/1687/F) samt av den forskning som bedrivits inom ramen för programmet om kommunistiska regimer (uppdrag i regleringsbrevet år 2000 för Humanistisk- samhällsvetenskapliga forskningsrådet) senast den 1 april 2006.*
-

De båda programmen avrapporterades första april och rönt ett stort medialt intresse.

Det är rådets bedömning att forskningsprogrammet Sveriges förhållande till nazismen, Nazityskland och förintelsen kunnat genomföras med oväntad framgång. Det har lockat forskare från skilda ämnen till att samarbeta kring gemensamma problem- och frågeställningar som inte bara är av stor vetenskaplig relevans, utan där resultaten också påtagligt fördjupar och utökar den gängse bilden av förhållandet till och synen på nazismen och dess offer. Publiceringen i form av monografier och artiklar i antologier är betydande och kan förväntas utökas ytterligare under de kommande två åren. Forskningsresultaten, som de hittills kunnat överblickas, har betydande nyhetsvärde och visar upp delar av en svensk förflutenhet vad gäller Sveriges förhållande till nazismen, Nazi-Tyskland och Förintelsen, som hittills inte uppmärksammats i offentligheten.

Forskningsprogrammet om "Kommunistiska regimer" har inneburit att ny och värdefull kunskap om kommunistiska regimers förbrytelser mot de mänskliga rättigheterna har tagits fram. Kunskapen väntar till stor del på att kunna publiceras som monografier eller artiklar i antologier och tidskrifter. Den nya kunskapen om kommunistiska regimer är viktig, även om den rör internationella förhållanden mer än svenska, för medborgarnas förståelse och diskussion av demokratins villkor och betydelsen av en öppen samhällsordning byggd på bestämda och universella mänskliga rättigheter.

Longitudinell kohortstudie

- *Vetenskapsrådet skall studera förutsättningarna och formerna för en longitudinell kohortstudie av människor under deras livstid. I studien skall ingå en uppskattning av kostnaderna för en sådan studie samt undersöka möjligheterna för samfinansiering med andra aktörer. Studien skall särskilt belysa de etiska aspekterna, bl.a. frågor om personlig integritet. Studien skall rapporteras senast den 1 maj 2006.*
-

Regeringen beslutade om ett senare datum och uppdraget redovisades den 1 november 2006 i form av en rapport, författad av professor Robert Eriksson, tillsammans med kompletterande synpunkter på rapportens innehåll avseende bl.a. omfattning, genomförande, kostnader samt etiska problem i förhållande till lagstiftningen.

Vetenskapsrådet framhåller i sin redovisning att kostnaderna för studien är så omfattande att den inte kan komma till stånd inom nuvarande forskningsfinansiering. En studie av detta slag förutsätter att ett antal frågor övervägs, att en noggrann och detaljerad planering äger rum och att en pilotundersökning genomförs. Detta arbete bör uppdras åt en vetenskaplig kommitté sammansatt av erfarna och aktiva forskare från skilda discipliner. Genomförandet av studien innebär avsevärda etiska problem; problem som har en vidare bäring för registerforskningen och som bör uppmärksammas i särskild ordning.

Unescos vetenskapliga program

- *Vetenskapsrådet skall ansvara för kontakterna med Unescos vetenskapliga program och främja kopplingen till svensk forskning inom dessa program. Vetenskapsrådet skall rapportera hur arbetet fortlöper senast den 1 december 2006.*
-

Svenska kommittén för Unescos vetenskapliga program vid Vetenskapsrådet har under 2006 fortsatt att utveckla samarbetet mellan forskare och myndigheter inom ramen för Unescos fem vetenskapliga program. Under detta tredje år har kommittén fördjupat arbetet såväl internationellt, nordiskt som nationellt.

Genom sina ledamöter i Unescokommittén är Sverige representerad i två av Unescos mellanstatliga församlingar för de kommande två åren. Professor Thomas Elmquist är utsedd till ordförande i den globala MAB-organisationen, som är Unescos ekologiska program och professor Aleksandra Ålund ingår i den europeiska-nordamerikanska regionala församlingen inom MOST-programmet, som är Unescos samhällsvetenskapliga program. För det oceanografiska programmet IOC och för det hydrologiska programmet IHP deltar professor Katarina Abrahamsson och professor Georgia Destouni tillsvidare som observatörer.

Under året har Unescokommittén deltagit i det internationella samarbetet genom olika världskonferensen såsom International Forum on the Social Science-Policy Nexus i Buenos Aires, Urban Life i Göteborg samt vid den andra världskonferensen om Geoparker i Belfast.

På nordisk nivå ordnade den svenska Unescokommittén en konferens för att fördjupa samarbetet med de nordiska kollegorna. Det nordiska samarbetet har resulterat i en pågående global utvärdering av Unescos vetenskapsprogram. Detta initiativ följdes upp vid den nordiska konferensen, då man även diskuterade Unescos kommande budget och strategidokument samt FN:s millenniemål om Sustainable Development.

Det nationella samarbetet har genom den gemensamma kommittén för de fem olika programmen utvecklats till ett tvärvetenskapligt forum. Därtill har de olika programkommittéerna bidrag med ett betydande arbete för att identifiera centrala forskningsfrågor, utarbeta forskningsramar och verksamhetsplaner, utveckla förslag till forskningscentra inom vattenresursförvaltning respektive inom integrationsproblematik. Programkommittéerna

och deras ledamöter har bidragit vid UNESCO-konferenser med föredrag och artiklar, medverkat till att vetenskapliga workshops arrangerats, att forskarnätverk utvecklats och att inbjudningar riktats till en intresserad allmänhet.

Forskningsprogram om demokrati och offentlig förvaltning

- *Vetenskapsrådet skall ansvara för ett femårigt program om strategisk grundforskning i demokrati och offentlig förvaltning, omfattande 10 miljoner kronor per år. Programmet skall utlysas 2006 och rapporteras vartannat år i samband med årsredovisningen till regeringen (Justitiedepartementet). Rapporten skall innehålla en redovisning om programmets utveckling och resultatspridning. Den första rapporten skall lämnas i samband med årsredovisningen för 2006.*

En första utlysning inom ramen för programmet har skett under våren 2006, i samband med den allmänna utlysningen av projektbidrag. Totalt inkom 67 ansökningar, 42 stycken (62,7 procent) med manlig och 25 med kvinnlig huvudsökande (37,3 procent). Sex projekt beviljades ettåriga bidrag inom ramen för den särskilda satsningen. Ytterligare två projekt beviljades stöd ur det allmänna forskningsstödet inom humaniora och samhällsvetenskap. Ansökningarna har beretts av de ordinarie beredningsgrupperna inom humaniora och samhällsvetenskap. Under 2007 planeras en ny utlysning, om fyraåriga projektbidrag, vilken skall ske separat från den allmänna utlysningen och där ansökningarna kommer att beredas av en särskilt tillsatt panel.

Jämställdhet

- *I anslutning till mål 4 för verksamhetsgrenen Forskningsstöd uppdras Vetenskapsrådet att intensifiera jämställdhetsarbetet. I uppdraget ingår att ta fram och årligen revidera en strategi för det inre och yttre jämställdhetsarbetet. I strategin skall ingå planering och genomförande av utbildning för beredningsorganisationen, chefer och handläggande personal i såväl genus- som jämställdhetsperspektiv. Myndigheten skall redovisa arbetet med jämställdhetsstrategin inklusive bakgrundsanalys, till regeringen (Utbildnings- och kulturdepartementet) senast den 1 november 2006.*
- *Vetenskapsrådet skall vidare analysera och efter samråd med de övriga forskningsråden och Vinnova lämna förslag till på vilket sätt t.ex. genusforskningen och annan kunskap kan öka jämställdheten för högskolans forskande personal samt inom forskningsråd och Vinnova. Uppdraget skall rapporteras senast den 1 nov 2006.*

Vetenskapsrådet överlämnade den 1 november till regeringen en jämställdhetsstrategi som antagits av styrelsen den 3 oktober och som avser rådets verksamhet som forskningsfinansier. Strategins mål har angivits i inledningen till detta avsnitt i årsredovisningen. Vidare överlämnades en analys som utgjort underlag för strategin, rapporten "Vetenskapsrådet och jämställdheten" (Vetenskapsrådets rapportserie 17:2006). I rapporten presenteras utfallet av drygt 17 000 ansökningar som inkommit under 2003–2005. Därutöver insändes Vetenskapsrådets jämställdhetsplan för perioden 2006–2007 som avser arbetet med att åstadkomma jämställdhet i rådet som myndighet.

Som följd av regeringsuppdraget har Vetenskapsrådet genomfört utbildning i genus- och jämställdhetsperspektiv, riktad till samtliga ämnesråds beredningsgrupper. Den del av utbildningen som avsåg genusperspektiv hölls av särskilda experter på genusforskning och den del som avsåg jämställdhetsperspektiv hölls av personal vid Vetenskapsrådets analysenhet. Motsvarande utbildning gavs även till Vetenskapsrådets hela personal.

Vetenskapsrådet överlämnade i november 2006 en rapport "Genusforskning och kunskap för ökad jämställdhet i högskolan" till regeringen. Rapporten inleddes med en diskussion om förhållandet mellan genusforskning och jämställdhet i högskolan med en kort historisk tillbakablick. Jämställdheten inom högskolan i nuläget beskrevs kortfattat i syfte ge en bakgrund till uppdraget. Rapporten avslutades med några förslag till hur genusforskningen kan bidra till ökad jämställdhet i högskolan.

Samverkan har skett med FAS, Formas och VINNOVA i den arbetsgrupp för jämställdhetsstrategier som tillsattes av myndighetscheferna, se 6.2 Samverkan med andra aktörer.

11 ORGANISATIONSSTYRNING

Mål enligt regleringsbrevet

- *Myndigheten skall verka för en långsiktig och god personalförsörjning med för verksamheten ändamålsenlig kompetens.*

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet

- *Vetenskapsrådet skall redovisa insatserna för att främja etnisk och kulturell mångfald och ökad hälsa, samt för att åstadkomma en ändamålsenlig könsfördelning och rörlighet bland personalen. Redovisningen görs för grupper av anställda inom kompetenskategorierna ledning-, kärn- och stödkompetens.*
 - *Vetenskapsrådet skall redovisa mål och måluppfyllelse för kompetensförsörjningen i förhållande till verksamhetens mål och resultat.*
-

11.1 Vetenskapsrådets organisation

Under 2006 har det elektroniska ansöknings- och beredningssystemet vidareutvecklats. Det skedde i projektform och med stöd av extern konsult. Projektmålen var att ta fram en basfunktionalitet för externa användare (sökande och granskare) med fokus på kvalitet för hela VRAPS-konceptet, att utifrån en genomarbetad prioriteringslista kvalitetssäkra nuvarande funktioner/lösningar för i första hand ansökningsmodulen, och i andra hand beredningsmodulen, att framtagen funktionalitet skulle vara testad och godkänd i god tid före ansökningstillfället våren 2006. I projektet skulle med externt stöd införas en ny metod för projektstyrning. Projektet avslutades med lyckat resultat i juni 2006. En mer sammanhållen och tidseffektiv beredningsprocess har åstadkommit.

Under första halvåret infördes mobil telefoni på hela kansliet, vilket avsevärt ökat tillgängligheten.

För att bättre kunna följa upp hur arbetstiden fördelar sig mellan olika verksamheter har tidredovisning, efter viss försöksverksamhet, införts på hela myndigheten under 2006.

I samband med de ändringar som gjordes i instruktionen för Vetenskapsrådet under hösten 2006 ändrades också tillsättningsordning för anställning av huvudsekreterare vid ämnesråden. De anställs numera av GD i samråd med ämnesråden.

Den under 2005 igångsatta kommittén för forskningens infrastrukturer bemannades vid sin start enbart genom omfördelning av arbetsuppgifter bland befintlig personal inom

kansliet. Verksamheten har ökat kraftigt. P.g.a. det ansträngda läget på förvaltningsanslaget har resursförstärkningar hittills inte kunnat göras.

En översyn av avdelningen för forskningspolitiska frågor inleddes under året och har hittills resulterat i att de mer operativa arbetsuppgifter som legat på avdelningen, bl.a. handläggning av ämnesövergripande programstöd som Linnéstödet och Swedish Research Links stödet (SIDA-uppdrag) har flyttats till en ny enhet inom administrativa avdelningen för samordning av handläggningen av forskningsstödet. Till administrativa avdelningen fördes också handläggaren för etik- och oredlighetsfrågor. Internationella enheten flyttades genom samma beslut till GD:s sekretariat.

I slutet av året slöts kontrakt om nya lokaler med inflyttning i januari 2008. Skälet till flytten var främst att minska hyreskostnaden men också att få mer ändamålsenliga lokaler vad gäller intern samverkan. Inför flytten till de nya lokalerna beslutade GD i slutet av året att en översyn av kansliets arbetsformer skall ske under 2007, främst vad gäller ansöknings- och beredningsarbetet. Syftet är att öka effektiviseringen och harmoniseringen av verksamheten.

11.2 Kompetensförsörjning

Vetenskapsrådet har inte några egentliga rekryteringsproblem trots att det i många fall rör sig om specialistkompetens inom våra kärnkompetensområden (se nedan). I samband med den översyn av kansliets arbetsformer som nämnts ovan kommer även en översyn av de framtida kompetenskraven att ske.

Ett steg i denna riktning togs redan under 2006. I samband med lönerevisionen 2006/07 beslöts efter förhandlingar med de fackliga organisationerna om införandet av en ny befattningskategori, forskningshandläggare. Befattningen är avsedd som ett karriärsteg för erfarna forskningsadministratörer som därmed kan avlasta gruppen forskningssekreterare vissa arbetsuppgifter för att möjliggöra ökat resursutrymme för verksamhetsområdet forskningspolitiska frågor. Den nya ordningen har prövats för första gången inom HS-området under ansökningsomgången 2006 med lovande resultat.

11.3 Personal

Definitioner

Ledningskompetens omfattar vid Vetenskapsrådet i detta sammanhang generaldirektör, biträdande generaldirektör, huvudsekreterare för en ämnesgrupp, avdelningschefer, gruppchefer och funktionsansvariga.

Kärnkompetens har vid Vetenskapsrådet definierats som de personalkategorier som självständigt handlägger uppgifter inom verksamhetsområdena forskningsfinansiering, forskningspolitik och forskningsinformation.

Stödkompetens har vid Vetenskapsrådet definierats dels som tekniska och administrativa befattningar såsom systemutvecklare, systemtekniker, forskningsadministratör, personaladministratör, ekonomer, ekonomihandläggare, arkivarie, huvudregistrator, myndighetsinformatör m.m., och dels som servicefunktioner som vaktmästare och telefonist/receptionist.

Åldersstruktur

Åldersstrukturen inom gruppen *ledningskompetens* visar på en övervikt för medelålders och äldre arbetstagare (46–65 år), vilket belyser den normala karriärstegen. Huvudsekreterare t.ex. rekryteras bland de seniora lärarna och forskarna, dvs. professorerna.

I gruppen *kärnkompetens* är det övervikt för medelålders och äldre män och för yngre kvinnor. 58 procent av kvinnorna är 45 år eller yngre. Bland männen är det endast 23 procent yngre.

Åldersstrukturen i gruppen *stödkompetens* är jämn, för män och för kvinnor. 51 procent av kvinnorna är 45 år eller yngre medan motsvarande siffra för männen är 72 procent.

Antal anställda

Vid årets slut var antalet anställda 149 fördelat på 51 män och 98 kvinnor.

Jämställdhet

Ett av de övergripande målen för Vetenskapsrådets jämställdhetsarbete är en jämn könsfördelning av kvinnor och män på alla nivåer. Jämställdhetsaspekter skall beaktas vid beslut om arbetsorganisation, arbetsmiljö, lönesättning, rekrytering, utbildning och annan personalutveckling.

I kategorin *ledningskompetens* är andelen män 59 procent.

I kategorin *kärnkompetens* är andelen kvinnor 67 procent.

I kategorin *stödkompetens* är andelen kvinnor 74 procent.

Vid nyrekrytering söker rådet särskilt kvinnor till befattningar som systemutvecklare/systemsupport och vid rekrytering till ekonomihandläggare, forskningsadministratör och inom informationsområdet söker rådet särskilt män.

Personalrörlighet

Personalrörligheten under perioden 2003–2006 framgår av tabell 33. Antalet nyanställda (fast anställda) ökade med 21 stycken under år 2006. Under året slutade åtta personer.

Tabell 33 Personalrörligheten

	2006	2005	2004
Nyanställda	21	15	11
Avslutade anställningar	8	8	14

Etnisk och kulturell mångfald

Vetenskapsrådet eftersträvar såväl etnisk som kulturell mångfald bland sina anställda. Verksamheten i sig har många kontaktpunkter med andra såväl nationella som internationella organ inom verksamhetsområdet och vi ser etnisk och kulturell mångfald som en tillgång. Av integritetsskäl görs ingen kartläggning i detta sammanhang.

Kompetensutveckling/Kompetensväxling (Trygghetspengarna)

Ett led i Vetenskapsrådets satsning på kompetensförsörjning är det omställningsarbete som sker vid sidan av kompetensutvecklande insatser för befintlig personal. Det är fråga om ett långsiktigt åtagande över flera år och avser kompetensväxling. Under perioden 2001–2005 har 1 621 tkr avsatts till kompetensutveckling. Av dessa har hittills 1 362 tkr använts, varav 247 tkr under 2006.

11.4 Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron under 2006 jämfört med 2005 har minskat från 3,7 procent till 2,7 procent i förhållande till den sammanlagda arbetstiden.

Tabell 34 Sjukfrånvaro (procent)

SJUKFRÅNVARO	2006	2005	2004
Totalt	2,7	3,7	4,2
Därav andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	43,6	47,9	59,9
Kvinnor	3,4	4,5	5,3
Män	1,4	2,2	2,1
Anställda –29 år	0,8	–	6,2
Anställda 30–49 år	1,6	2,4	2,6
Anställda 50 år–	4,2	5,1	5,5

12 FINANSIELL REDOVISNING

12.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter inklusive SUNET

Belopp i tkr	2006	2005	2004	2003	2002
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	185 000	85 000	145 000	144 000	145 000
Utnyttjad	52 373	22 445	66 212	98 763	143 663
Inklusive finansiell leasing	0	0	0	0	94
Kontokredit Riksgälden					
Beviljad	14 670	14 474	13 894	13 414	12 600
Utnyttjad	0	0	0	0	11 555
Räntekontot					
Ränteintäkter	1 627	912	1 147	1 467	2 250
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Intäkter av avgifter och andra ersättningar					
SUNET beräknat belopp i regleringsbrevet	143 700	124 650	185 100	136 000	114 000
Utfall SUNET	102 783	116 092	119 214	136 184	100 980
Utfall totalt	112 608	123 497	128 843	141 276	105 485
Anslagskredit					
Beviljad i regleringsbrevet					
Anslag 46:1 Allmänna val	150	0	250	250	0
Anslag 26:1 Forskning och forskningsinformation	138 175	0	124 904	121 691	103 488
Anslag 26:2 Vetenskapsrådet, förvaltning	3 201	0	2 990	2 866	2 647
Anslag 26:8 SUNET	1 990	0	1 963	966	1 900
Utnyttjad Anslag 26:1 Forskning och forskningsinformation	0	0	18 764	13 611	6 615
Utnyttjad Anslag 26:2 Vetenskapsrådet, förvaltning	432	0	0	14	947
Anslagssparande					
Anslagssparande Anslag 26:1, 26:2	3 717	2 472	-18 539	-9 676	-586
-därav intecknade åtaganden Anslag 26:1 Forskning och forskningsinformation	4 149	1 521			
Bemyndiganden					
Åtaganden					
Anslag 26:1 Forskning och forskningsinformation	5 417 342	4 982 532	4 628 386	4 488 287	2 457 355
Anslag 46:1 Mångvetenskaplig demokratiforskning	6 250				
Tilldelade bemyndiganden					
Anslag 26:1 Forskning och forskningsinformation	5 700 000	5 100 000	4 926 500	4 685 000	2 794 000
Anslag 46:1 Mångvetenskaplig demokratiforskning	7 000				
Personal					
Antal årsarbetskrafter	141	131*	128*	122	119
Medelantal anställda	147	137*	133*	129	126
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 489	2 173*	2 430*	2 432	2 430
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-4 552	7 849	-7 287	6 983	-27 847
Balanserad kapitalförändring	19 157	10 562	18 198	10 654	39 170
Utgående myndighetskapital	19 256	23 807	15 959	23 246	16 263

* Siffrorna är korrigerade och innehåller personal vid centrala etikprövningsnämnden.

12.2 Resultaträkning inklusive SUNET

Belopp i tkr	Not	2006	2005
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		226 134	210 937
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	111 354	123 497
Intäkter av bidrag		26 200	10 576
Finansiella intäkter	2	1 183	712
Summa verksamhetens intäkter		364 871	345 722
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-124 959	-118 855
Kostnader för lokaler		-24 042	-19 194
Övriga driftkostnader	4	-201 970	-146 551
Finansiella kostnader	5	-544	-1 706
Avskrivningar och nedskrivningar		-17 478	-50 822
Summa verksamhetens kostnader		-368 993	-337 128
Verksamhetsutfall		-4 122	8 594
Resultat från andelar i intresseföretag		-430	-745
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		2 687 622	2 444 375
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		55 706	79 160
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		32 759	37 760
Finansiella intäkter		471	202
Lämnade bidrag		-2 776 558	-2 561 497
Summa transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	19	-4 552	7 849

12.3 Balansräkning inklusive SUNET

Belopp i tkr	Not	2006-12-31	2005-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	6	3 205	4 701
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	7	1 361	776
Summa immateriella anläggningstillgångar		4 566	5 477
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	8	614	1 154
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	9	47 710	17 269
Summa materiella anläggningstillgångar		48 324	18 423
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterbolag och intresseföretag	10	4 221	4 652
Summa finansiella anläggningstillgångar		4 221	4 652
Fordringar			
Kundfordringar		846	198
Fordringar hos andra myndigheter	11	19 534	3 579
Övriga fordringar	12	3 099	2 799
Summa fordringar		23 479	6 576
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	13	25 998	30 164
Upplupna bidragsintäkter	14	8 603	10 336
Summa periodavgränsningsposter		34 601	40 500
Avräkning med statsverket	15	34 174	21 191
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden	16	35 555	41 685
Summa kassa och bank		35 555	41 685
SUMMA TILLGÅNGAR		184 920	138 504
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital		4 457	4 457
Resultatandelar i dotterbolag och intresseföretag	17	194	939
Balanserad kapitalförändring	18	19 157	10 562
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	19	-4 552	7 849
Summa myndighetskapital		19 256	23 807
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	816	1 888
Summa avsättningar		816	1 888
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	21	52 373	22 445
Skulder till andra myndigheter	22	16 827	14 928
Leverantörsskulder	23	31 180	17 902
Övriga skulder	24	5 908	4 503
Summa skulder m.m.		106 288	59 778
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	25	7 207	6 351
Oförbrukade bidrag	26	47 473	43 729
Övriga förutbetalda intäkter	27	3 880	2 951
Summa periodavgränsningsposter		58 560	53 031
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		184 920	138 504
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

12.4 Resultaträkning exklusive SUNET

Belopp i tkr	Not	2006	2005
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		187 201	173 147
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	8 571	7 405
Intäkter av bidrag		26 200	9 874
Finansiella intäkter	2	355	113
Summa verksamhetens intäkter		222 327	190 539
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-124 146	-118 046
Kostnader för lokaler		-23 726	-18 922
Övriga driftkostnader	4	-68 241	-42 013
Finansiella kostnader	5	-225	-262
Avskrivningar och nedskrivningar		-5 347	-5 677
Summa verksamhetens kostnader		-221 685	-184 920
Verksamhetsutfall		642	5 619
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		2 686 750	2 442 756
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		55 706	79 160
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		32 759	37 760
Finansiella intäkter		471	202
Lämnade bidrag		-2 775 686	-2 559 878
Summa transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	19	642	5 619

12.5 Balansräkning exklusive SUNET

Belopp i tkr	Not	2006-12-31	2005-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	6	3 205	4 701
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	7	1 342	776
Summa immateriella anläggningstillgångar		4 547	5 477
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	8	614	1 154
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	9	1 766	3 619
Summa materiella anläggningstillgångar		2 380	4 773
Fordringar			
Kundfordringar		846	185
Fordringar hos andra myndigheter	11	4 025	2 500
Övriga fordringar	12	3 099	2 799
Summa fordringar		7 970	5 484
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	13	3 044	2 971
Upplupna bidragsintäkter	14	8 603	10 336
Summa periodavgränsningsposter		11 647	13 307
Avräkning med statsverket	15	34 174	21 191
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden	16	26 498	30 273
Summa kassa och bank		26 498	30 273
SUMMA TILLGÅNGAR		87 216	80 505
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	18	-6 604	-12 224
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	19	642	5 619
Summa myndighetskapital		-5 962	-6 605
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	816	1 888
Summa avsättningar		816	1 888
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	21	6 207	9 679
Skulder till andra myndigheter	22	15 536	11 422
Leverantörsskulder	23	10 197	9 524
Övriga skulder	24	5 891	4 486
Summa skulder m.m.		37 831	35 111
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	25	7 058	6 235
Oförbrukade bidrag	26	47 473	43 729
Övriga förutbetalda intäkter	27	0	147
Summa periodavgränsningsposter		54 531	50 111
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		87 216	80 505
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

12.6 Resultaträkning SUNET

Belopp i tkr	Not	2006	2005
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		38 933	37 790
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	102 783	116 092
Intäkter av bidrag		0	702
Finansiella intäkter	2	828	599
Summa verksamhetens intäkter		142 544	155 183
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-813	-809
Kostnader för lokaler		-316	-272
Övriga driftkostnader	4	-133 729	-104 538
Finansiella kostnader	5	-319	-1 444
Avskrivningar och nedskrivningar		-12 131	-45 145
Summa verksamhetens kostnader		-147 308	-152 208
Verksamhetsutfall		-4 764	2 975
Resultat från andelar i intresseföretag		-430	-745
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		872	1 619
Lämnade bidrag		-872	-1 619
Summa transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	19	-5 194	2 230

12.7 Balansräkning SUNET

Belopp i tkr	Not	2006-12-31	2005-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	7	19	0
Summa immateriella anläggningstillgångar		19	0
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	9	45 944	13 650
Summa materiella anläggningstillgångar		45 944	13 650
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterbolag och intresseföretag	10	4 221	4 652
Summa finansiella anläggningstillgångar		4 221	4 652
Fordringar			
Kundfordringar		0	13
Fordringar hos andra myndigheter	11	15 509	1 079
Summa fordringar		15 509	1 092
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	13	22 954	27 193
Summa periodavgränsningsposter		22 954	27 193
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden	16	9 057	11 412
Summa kassa och bank		9 057	11 412
SUMMA TILLGÅNGAR		97 704	57 999
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital		4 457	4 457
Resultatandelar i dotterbolag och intresseföretag	17	194	939
Balanserad kapitalförändring	18	25 761	22 786
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	19	-5 194	2 230
Summa myndighetskapital		25 218	30 412
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	21	46 166	12 766
Skulder till andra myndigheter	22	1 291	3 506
Leverantörsskulder	23	20 983	8 378
Övriga skulder	24	17	17
Summa skulder m.m.		68 457	24 667
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	25	149	116
Övriga förutbetalda intäkter	27	3 880	2 804
Summa periodavgränsningsposter		4 029	2 920
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		97 704	57 999
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

12.8 Anslagsredovisning inklusive SUNET

Redovisning mot anslag		Belopp i tkr				
Anslag		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp 2006	Utgifter 2006-01-01-2006-12-31	Utgående överföringsbelopp 2006-12-31
01:46:01:002	Utgiftsområde 01 Rikets styrelse Mångvetenskaplig demokratiforskning (ram)	0	5 000		5 000	5 000
0						
16:26:01001	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning Humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (ram)	44	253 904	253 948	252 989	959
16:26:01002	Medicinvetenskaplig forskning (ram)	285	486 386	486 671	486 105	566
16:26:01003	Natur- och teknikvetenskaplig forskning (ram)	162	851 129	851 291	850 605	686
16:26:01004	Utbildningsvetenskaplig forskning (ram)	994	128 259	129 253	128 265	988
16:26:01005	Övrig forskningsfinansiering och forskningsinfrastruktur (ram)	36	1 043 820	1 043 856	1 042 906	950
16:26:01	Forskning och forskningsinformation	1 521	2 763 498	2 765 019	2 760 870	4 149
16:26:02001	Vetenskapsrådet: Förvaltning (ram)	951	106 698	107 649	108 081	-432
16:26:08001	SUNET (ram)		39 805	39 805	39 805	0
Totalt		2 472	2 915 001	2 917 473	2 913 756	3 717

Villkor för anslag 26:1		Belopp i tkr			
		Villkor	Minst	Utgifter	Saldo
16:26:01003	Natur- och teknikvetenskaplig forskning <i>Grundforskning om arters naturliga beteende och livsbetingelser</i>		30 000	30 387	-387
16:26:01005	Övrig forskningsfinansiering m.m. <i>Tillhandahållande av neutronstrålning för forskning, kärnteknisk forskning Genusforskning Grundforskning om miljö och hållbar utveckling</i>	39 000		38 928	72
			10 000	10 116	-116
			10 000	10 003	-3

Finansiella villkor Anslagskredit beviljat enligt regleringsbrevet		Belopp i tkr
01:4601002	Utgiftsområde 01 Rikets styrelse Mångvetenskaplig demokratiforskning (ram)	150
	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	
16:26:01001	Humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (ram)	12 695
16:26:01002	Medicinvetenskaplig forskning (ram)	24 319
16:26:01003	Natur- och teknikvetenskaplig forskning (ram)	42 556
16:26:01004	Utbildningsvetenskaplig forskning (ram)	6 400
16:26:01005	Övrig forskningsfinansiering och forskningsinfrastruktur (ram)	52 205
16:26:01	Forskning och forskningsinformation	138 175
16:2602001	Vetenskapsrådet: Förvaltning (ram)	3 201
16:2608001	SUNET (ram)	1 990

Redovisning mot inkomsttitel:

Vetenskapsrådet redovisar inte mot inkomsttitel.

12.9 Redovisning mot bemyndiganden (belopp i tkr) exklusive SUNET

Anslag		Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden per 2006-12-31	Utestående åtagandenas fördelning per år				2011	
					2007	2008	2009	2010		
01:46:01002	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse Mångvetenskaplig demokratiforskning (ram)	7 000	11 250	6 250	4 250	2 000				
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning										
16:26:01001	Humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (ram)	478 000	465 901	467 807	231 436	152 551	82 707	1 113		
16:26:01002	Medicinvetenskaplig forskning (ram)	1 212 000	1 001 350	1 160 407	538 633	374 497	212 682	33 820	775	
16:26:01003	Natur- och teknikvetenskaplig forskning (ram)	1 765 000	1 756 041	1 769 489	868 785	581 693	292 701	25 277	1 032	
16:26:01004	Utbildningsvetenskaplig forskning (ram)	255 000	246 185	249 997	117 096	84 861	42 020	6 020		
16:26:01005	Övrig forskningsfinansiering och forskningsinfrastruktur (ram)	1 990 000	1 513 055	1 769 643	954 817	503 660	199 747	93 675	17 744	
	Summa totalt	5 700 000	4 982 532	5 417 342	2 710 767	1 697 262	829 857	159 905	19 551	

Villkor enligt regleringsbrev:

"Vetenskapsrådet får inom ramen för den totala bemyndiganderam som gäller för anslaget 26:1 omfördela bemyndiganderamar mellan anslagsposterna under anslaget."

Anslag	Utestående åtaganden per 2006-12-31	Belopp i tkr			
		2006-12-31	Åtaganden som har ökat med utnyttjandet av anslagskrediten	Åtaganden som har minskats med anslagssparandet vid årets slut	Utestående åtaganden per 2006-12-31
01:46:01002	"Utgiftsområde 1 Rikets styrelse Mångvetenskaplig demokratiforskning (ram)"	6 250			6 250
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning					
16:26:01001	Humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (ram)	468 766		959	467 807
16:26:01002	Medicinvetenskaplig forskning (ram)	1 160 973		566	1 160 407
16:26:01003	Natur- och teknikvetenskaplig forskning (ram)	1 770 175		686	1 769 489
16:26:01004	Utbildningsvetenskaplig forskning (ram)	250 985		988	249 997
16:26:01005	Övrig forskningsfinansiering och forskningsinfrastruktur (ram)	1 770 592		950	1 769 643
	Summa totalt	5 421 491		4 149	5 417 342

12.10 Finansieringsanalys inklusive SUNET

Belopp i tkr	Not	2006	2005
Drift			
Kostnader	28	-352 579	-286 783
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		226 134	210 937
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	29	111 354	123 497
Intäkter av bidrag		26 200	10 576
Övriga intäkter		1 183	712
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		364 871	345 722
Ökning (-) av kortfristiga fordringar	30	-11 003	-758
Ökning (+) av kortfristiga skulder	31	21 365	13 345
Kassaflöde från drift		22 654	71 526
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar		-45 056	-5 049
Investeringar i immateriella tillgångar		-1 420	-2 603
Summa investeringsutgifter		-46 476	-7 652
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgälden		47 201	6 615
Amorteringar		-17 273	-50 382
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		29 928	-43 767
Förändring kortfristiga skulder avseende investeringar		747	-1 057
Kassaflöde till investeringar		-15 801	-52 476
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag		-2 776 558	-2 561 497
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-2 776 558	-2 561 497
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		2 687 622	2 444 375
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		55 706	79 160
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		32 759	37 760
Finansiella intäkter		471	202
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		2 776 558	2 561 497
KASSAFLÖDE FRÅN TRANSFERERINGSVERKSAMHET		0	0
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		6 853	19 050
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		62 876	43 826
Minskning (-) av tillgodohavande hos Riksgälden		-6 130	11 449
Ökning (+) av avräkning med statsverket		12 983	7 601
Summa förändring av likvida medel		6 853	19 050
Likvida medel vid årets slut		69 729	62 876

12.11 Tilläggsupplysningar inklusive SUNET

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen upprättas i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605), Förordningen om myndigheters bokföring (2000:606) och god redovisningssed.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag eller där fordrings- eller skuldbeloppet ej är känt vid brytdagen, redovisas beloppen som periodiseringsposter. Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Periodiseringsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 10 tkr.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med anskaffningskostnad på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på 3 år eller längre bokförs som anläggningstillgångar. För förbättringsutgifter på annans fastighet har Vetenskapsrådet fastställt det väsentliga beloppet till lägst 20 tkr och den ekonomiska livslängden uppgår till lägst 5 år.

Utgifter avseende utveckling av programvaror som är av väsentligt värde för Vetenskapsrådets verksamhet under kommande år redovisas som immateriell tillgång. Vetenskapsrådet aktiverar även standardprogramvaror om den ekonomiska livslängden är 3 år eller mer. För immateriella anläggningstillgångar har Vetenskapsrådet fastställt det väsentliga beloppet till lägst 20 tkr. Fr.om. 2006 har livslängden för SUNETs nya optiska transmissionsutrustning fastställts till 8 år. Livslängden för de nya routrarna är beräknad till 6 år. SUNETs tillgångar som servrar, patchkablar av standardtyp, mediakonverterare, etc. behåller tidigare avskrivningstid på 4 år.

Avskrivningen bokförs linjärt över den ekonomiska livslängden. Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar, egenutvecklade dataprogram, webbplatser och intranät	5 år
Rättigheter, köpta IT-system och program	3 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år
SUNET Investeringar Gigasunet	4 år
SUNET Investeringar Fibernät, transmissionsutrustning	8 år
SUNET Investeringar Routerutrustning	6 år
Persondatorer med tillbehör	3 år
Kontorsinventarier	5 år

Bärbara datorer

Inköp av bärbara datorer kostnadsförs direkt.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i procent	2006-01-01--2006-12-31	2005-01-01--2005-12-31
Totalt	2,7%	3,7%
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	43,6%	47,9%
Kvinnor	3,4%	4,5%
Män	1,4%	2,2%
Anställda – 29 år	0,8%	–
Anställda 30–49 år	1,6%	2,4%
Anställda 50 år –	4,2%	5,1%

SUNET

Den beslutade upphandlingen av nytt nät, OptoSunet, påverkar Sunets utfall i både resultaträkning och balansräkning. Kommentarer har gjorts i anslutning till vissa noter.

Uppgifter om styrelsen och ledande befattningshavare enligt 7 kapitel 2 § Förordning om Årsredovisning och budgetunderlag.

I beloppet ingår skattepliktiga ersättningar och förmåner som utbetalats under räkenskapsåret till styrelseledamöter och ledande befattningshavare som utsetts av regeringen.

Vetenskapsrådets styrelse

Belopp i tkr

Utsetta av regeringen:	2006	2005
Bengt Westerberg, ordförande	80	80
Övriga förmåner	0	1
Pär Omling, generaldirektör för Vetenskapsrådet	1 069	972
Övriga förmåner	74	54
Susanne Ackum t.o.m. 2005-06-30	0	19
Lena Andersson fr.o.m 2006-04-01	29	0
Jane Cederqvist	39	39
Arne Wittlöv	39	39
Utsetta genom elektorval bland landets forskare:		
Astrid Gräslund	35	35
Elisabet Haggård	45	45
Övriga förmåner	0	1
Carl-Henrik Heldin	35	35
Lisbeth Larsson	42	46
Övriga förmåner	1	1
Lennart Ljung	35	36
Torsten Persson	35	38
Karin Prellner	35	35
Övriga förmåner	1	1
Sune Svanberg	35	35

Ledamöter och ersättare i ämnesråden som utsetts av regeringen

Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap:

	2006	2005
Per Thullberg, ordförande	35	35
Gunilla Bandolin, ordinarie	29	26
Margitta Edgren, ordinarie	20	28
Mats Svegfors, ordinarie	20	25
Övriga förmåner	0	1

	2006	2005
Ämnesrådet för medicin:		
Ann-Marie Begler, ordföranden, fr.o.m. 2005-02-10	35	32
Övriga förmåner	1	0
Birgitta Böhlin, ordförande, t.o.m. 2005-02-10	0	3
Kerstin Alberius, ordinarie	20	20
Björn Beermann, ordinarie	22	25
Tomas Keisu, ordinarie	20	20
Övriga förmåner	1	0
Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap:		
Jan Martinsson, ordförande	35	35
Lennart Alfredsson, ordinarie	30	31
Birgit Erngren Wohlin, ordinarie	79	56
Övriga förmåner	0	1
Stina Gestrelus, ordinarie	35	31
Övriga förmåner	0	1

Utöver redovisade skattepliktiga ersättningar och andra förmåner har Vetenskapsrådet inga överenskomna framtida åtaganden.

Uppdrag som styrelse- och rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag redovisas i förekommande fall.

Vetenskapsrådets styrelse

UTSEDDA AV REGERINGEN:

2006	2005
Bengt Westerberg, ordförande	Bengt Westerberg, ordförande
Finansinspektionen	Finansinspektionen
Svenska Institutet	Svenska Institutet
Sveriges författarfond	Sveriges författarfond
Riksbanksfullmäktige	Riksbanksfullmäktige
Cirkör AB	Cirkör AB
SPI Service AB	SPI Service AB
Pär Omling, generaldirektör för Vetenskapsrådet	Pär Omling, generaldirektör för Vetenskapsrådet
Susanne Ackum t.o.m. 2005-06-30	
Jane Cederqvist	Jane Cederqvist
Arne Wittlöv	Arne Wittlöv
Volvo Construction Equipment N.V.	Volvo Construction Equipment N.V.
AB Volvo Penta	AB Volvo Penta
Volvo Technology Transfer AB	Volvo Technology Transfer AB
Göteborgs universitet	Göteborgs universitet
BNT Invest AB	BNT Invest AB

UTSEDDA GENOM ELEKTORSVAL BLAND LANDETS FORSKARE:

2006	2005
Astrid Gräslund	Astrid Gräslund Nobelkommittén för kemi, Kungliga Vetenskapsakademien Stiftelsen för Strategisk forskning, ledarskapsprogrammet Stiftelsen Wenner-Grenska Samfundet Wenner-Gren Stiftelserna Magn. Bergvalls Stiftelse (MBS)
Elisabet Haggård Styrelsen för institutionen för mikrobiologi, genteknik och Toxikologi vid Stockholms universitet Styrelsen för Stockholms universitet Holding AB Styrelsen för Sven & Lilly Lawskis fond	Elisabet Haggård Centrala Etikprövningsnämnden Styrelsen för Stockholms universitet Holding AB Styrelsen för Sven & Lilly Lawskis fond Styrelsen för PlasEx AB
Carl-Henrik Heldin Scientific Council	Carl-Henrik Heldin European Research Council
Lisbeth Larsson Styrelsen för Svenska Institutet Styrelsen för sekretariatet för genusforskning	Lisbeth Larsson Fakultetsnämnden vid Göteborgs universitet Styrelsen för Advanced Cultural Studies Institute of Sweden (ACSIS) Styrelsen för Svenska Institutet
Lennart Ljung Linköpings universitets styrelse Kungl. Vetenskapsakademiens akademinämd (KVA) Styrelsen för forskarskolorna för CPDC, IMIE och ECSEL Ljung Toolbox AB	Lennart Ljung Linköpings universitets styrelse Kungl. Vetenskapsakademiens akademinämd (KVA) Styrelsen för forskarskolorna för CPDC, IMIE och ECSEL Ljung Toolbox AB
Torsten Persson Kungliga Vetenskapsakademien, akademiska nämnden (t.o.m. september 2006)	Torsten Persson Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) t.o.m. 2005-06-30 Kungliga Vetenskapsakademien, akademiska nämnden
Karin Prellner Vårdalinstitutet Svenska Läkaresällskapet Acta Oto-Laryngologica Svensk ÖNH-förening för Otorhinolaryngologi Huvud- och halskirurgi KP-kunskapsförmedling	Karin Prellner Vårdalinstitutet Svenska Läkaresällskapet
Sune Svanberg Lunds Lasercentrum Nobelkommittén för fysik, KVA Gas Optics AB Spectra Cure AB Ledarskapsprogrammet, SSF Gas PorOx AB	Sune Svanberg Lunds Lasercentrum Nobelkommittén för fysik, KVA Gas Optics AB Spectra Cure AB Ledarskapsprogrammet, SSF Gas PorOx AB

Ledamöter och ersättare i ämnesområden som utsetts av regeringen

Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap:

2006	2005
Per Thullberg, ordförande Statens Skolverk	Per Thullberg, ordförande Statens Skolverk
Gunilla Bandolin, ordinarie Chora AB Skissernas Museum, Lund	Gunilla Bandolin, ordinarie Chora AB Skissernas Museum, Lund
Margitta Edgren, ordinarie Datainspektionen	Margitta Edgren, ordinarie Datainspektionen
Mats Svegfors, ordinarie Svenska ESF-rådet Strukturfondsdelegationen för Mål 2 Norra Riksdagens arvodesnämnd Europainstitutet i Västmanland Länsarbetsnämnden i Västmanlands län Kyrkans Press AB Tidnings AB Sändaren Berling Media AB	Mats Svegfors, ordinarie Svenska ESF-rådet Strukturfondsdelegationen för Mål 2 Norra Riksdagens arvodesnämnd Europainstitutet i Västmanland Länsarbetsnämnden i Västmanlands län Kyrkans Press AB

Ämnesrådet för medicin:

2006	2005
Ann-Marie Begler, ordförande Utvecklingsrådet Kustbevakningen Hälsa i Staten Tullverket E-nämnden	Ann-Marie Begler, ordförande, fr.o.m. 2005-02-10 Utvecklingsrådet Kustbevakningen Hälsa i Staten Tullverket E-nämnden
	Birgitta Böhlin, ordförande, t.o.m. 2005-02-10 Styrelsen för Sveriges provnings- och forskningsinstitut AB ALMEGA AB Svenskt Näringsliv
Kerstin Alberius, ordinarie ALMEGA AB Föreningen vårdföretagarna Famna - riksförbundet för vård och omsorg utan vinstsyfte Diakonistyrelsen Samariterhemmet Stiftelsen Bökebacksgården	Kerstin Alberius, ordinarie ALMEGA AB
Björn Beermann, ordinarie Statens beredning för medicinsk utvärderings vetenskapliga råd	Björn Beermann, ordinarie Statens beredning för medicinsk utvärderings vetenskapliga råd
Tomas Keisu, ordinarie	Tomas Keisu, ordinarie

Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap:

2006	2005
Jan Martinsson, ordförande Stiftelsen Swedish Institute for Composites, Luleå tekniska universitet Sweco Theorells Ingenjörsvetenskapsakademien	Jan Martinsson, ordförande Stiftelsen Swedish Institute for Composites, Luleå tekniska universitet
Lennart Alfredsson, ordinarie	Lennart Alfredsson, ordinarie
Birgit Erngren Wohlin, ordinarie SWECO AB STFI - Packforsk AB Forskarskattenämnden	Birgit Erngren Wohlin, ordinarie SWECO AB
Stina Gestrelus, ordinarie Lunds tekniska högskola BioGaia AB Ideon Center AB Nordisk Innovations Center (NICE) NordForsk Clavis Phama ASA (fr.o.m. juni 2006)	Stina Gestrelus, ordinarie Lunds tekniska högskola BioGaia AB Ideon Center AB Nordisk Innovations Center (NICE) NordForsk

12.12 Noter inklusive SUNET

Belopp i tkr

NOT 1 INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2006	2005
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		
Intäkter av uthyrning av lokaler	351	282
Intäkter av utbildning och konferenser	57	149
Intäkter av konsultuppdrag	2 739	2 050
Intäkter av övriga avgifter enligt 4§ Avgiftsförordningen	1 886	1 490
Intäkter av avgifter enligt 15§ Avgiftsförordningen	6	3
SUNET Intäkter av avgifter och andra ersättningar	102 783	116 092
Övriga intäkter	3 532	3 431
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	111 354	123 497

Kommentar: Lägre avgiftsuttag från universitetet och högskolor för SUNET beroende på lägre avskrivningskostnader för 2006

NOT 2 FINANSIELLA INTÄKTER	2006	2005
Ränta på räntekontot hos Riksgälden	328	111
SUNET ränta på räntekontot hos Riksgälden	828	599
Övriga ränteintäkter	27	2
Summa finansiella intäkter	1 183	712

NOT 3 KOSTNADER FÖR PERSONAL	2006	2005
Förändring avsättning för pensioner	-1 320	-1 024
Lönekostnader, exklusive avgifter	82 072	79 762
SUNET lönekostnader, exklusive avgifter	556	552
Övriga personalkostnader	43 394	43 231
Återföring periodisering SPV Avtalsförsäkringar	0	-3 923
SUNET övriga personalkostnader	257	257
Summa kostnader för personal	124 959	118 855

Belopp i tkr

NOT 4 ÖVRIGA DRIFTSKOSTNADER	2006	2005
Planeringskostnader inför Linnéjubileet 2007	13 896	2 862
Kostnader för EU-Contest	4 186	176
Kostnader för polarforskning	953	39
Kostnader för Linnéstöd, Berzelii Centra	1 113	19
Kostnader för forskning.se	1 443	787
Konsultkostnader för lokalprojektet, införande av ny projektstyrningsmetod och organisationsutveckling	4 651	488
Kostnader för stamcellsforskning	712	0
Kostnader för Riksutställning "Kaos von Linné"	1 000	0
Kostnader för Spring Mobil "ny telefoni"	791	0
Kostnader för Riksarkivet, gamla databaser	451	0
Övriga driftskostnader Vetenskapsrådet inklusive periodiseringar	39 045	37 642
SUNET Övriga driftskostnader, inklusive periodiseringar	133 729	104 538

Kommentar: Ökningen för SUNET beror bl.a. på ökade kostnader för det nya nätet, OptoSunet

Summa övriga driftskostnader 201 970 146 551

NOT 5 FINANSIELLA KOSTNADER	2006	2005
Ränta på lån i Riksgälden	193	201
SUNET ränta på lån i Riksgälden	296	1 954
Övriga finansiella kostnader	32	61
SUNET övriga finansiella kostnader	0	0
SUNET Övriga finansiella kostnader (periodisering)	23	-510
Summa finansiella kostnader	544	1 706

Belopp i tkr

NOT 6 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR, BALANSERADE UTGIFTER FÖR UTVECKLING	2006	2005
Ingående anskaffningsvärde	8 722	8 584
Årets anskaffningar	303	2 199
Årets uttrangeringar	0	-2 061
Utgående anskaffningsvärde	9 025	8 722

Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 021	-3 199
Årets avskrivningar	-1 799	-1 719
Årets uttrangeringar		897
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 820	-4 021

Bokfört restvärde totalt 3 205 4 701

SUNET har inte någon andel av posten immateriella tillgångar, Balanserade utgifter för forskning och utveckling.

För egen utvecklade dataprogram aktiveras enligt 5 kap. 2 § FÅB (2000:605) 303 1 918

NOT 7 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR, RÄTTIGHETER OCH ANDRA IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2006	2005
Ingående anskaffningsvärde	2 156	1 752
SUNET ingående anskaffningsvärde	0	0
Årets anskaffningar	1 094	404
SUNET Årets anskaffningar	23	0
Utgående anskaffningsvärde	3 273	2 156

Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 380	-830
Årets avskrivningar	-528	-550
SUNET årets avskrivningar	-4	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 912	-1 380

SUNET bokfört restvärde 19 0
Bokfört restvärde totalt 1 361 776

Belopp i tkr

NOT 8 FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ ANNANS FASTIGHET	2006	2005
Ingående anskaffningsvärde	3 510	3 307
Årets anskaffningar	0	203
Årets utrangeringar	-91	0
Utgående anskaffningsvärde	3 419	3 510
Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 356	-1 689
Årets avskrivningar	-540	-667
Årets utrangeringar	91	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 805	-2 356
Bokfört restvärde totalt	614	1 154

SUNET har inte någon andel av posten förbättringsutgifter på annans fastighet.

NOT 9 MASKINER, INVENTARIER, INSTALLATIONER M.M.	2006	2005
Ingående anskaffningsvärde	14 957	15 530
SUNET ingående anskaffningsvärde	204 136	200 822
Årets anskaffningar	634	1 532
SUNET Årets anskaffningar	* 44 422	3 314
Årets utrangeringar	-670	-2 105
Utgående anskaffningsvärde	263 479	219 093
Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 338	-10 684
SUNET ingående ackumulerade avskrivningar	-190 486	-145 341
Årets avskrivningar	-2 480	-2 754
Årets utrangeringar	663	2 100
SUNET årets avskrivningar	-12 127	-45 145
Utgående ackumulerade avskrivningar	-215 768	-201 824
SUNET bokfört restvärde	45 944	13 650
Bokfört restvärde totalt	47 710	17 269

Kommentar: *Investeringar i det nya nätet OptoSunet 2006.

AVYTTRING ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2006	2005
Reaförlust maskiner och inventarier	8	260

NOT 10 ANDELAR I DOTTERBOLAG OCH INTRESSEFÖRETAG	2006	2005
SUNETs 3 800 aktier i NORDUnet A/S, nominellt värde DKK 3 800 000	4 652	5 396
Förlustandel 2005		-745
Förlustandel 2006	-430	
Summa finansiella anläggningstillgångar	4 221	4 652

NOT 11 FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2006	2005
Mervärdesskattefordran	2 546	2 087
SUNET mervärdesskattefordran	* 15 509	1 079
Övriga fordringar hos andra myndigheter	1 479	413
Summa fordringar hos andra myndigheter	19 534	3 579

Kommentar: * Högre mervärdesskattefordringar 2006 beroende på investeringar i det nya nätet OptoSunet.

NOT 12 ÖVRIGA FORDRINGAR	2006	2005
Fordringar Forskarskolan (NGSSC), projektmedel faktura dec 2005/2004	0	2 400
Övriga fordringar (rättning betalväg)	3 099	399
Summa övriga fordringar	3 099	2 799

Belopp i tkr

NOT 13 FÖRUTBETALDA KOSTNADER	2006	2005
Förutbetalda hyror	1 863	1 849
SUNET förutbetalda hyror	13	13
Övriga förutbetalda kostnader	1 181	1 109
SUNET övriga förutbetalda kostnader	22 941	27 193
Summa förutbetalda kostnader	25 998	30 164

NOT 14 UPPLUPNA BIDRAGSINTÄKTER	2006	2005
<i>Extern finansier</i>		
ERA Net Norface	33	456
Diabetes Stamceller	2 927	3 451
Vinnova Mikrofabrikationslab	840	0
Formas Östersjön	272	0
EU Fusion	2 865	3 911
Euroscience, EU Bidrag	741	741
EU Contest	820	0
STINT Postdoc	0	1 581
Övriga	105	196
Summa upplupna bidragsintäkter	8 603	10 336
I summan upplupna bidragsintäkter ingår medel till transfereringar	6 632	9 132
I summan upplupna bidragsintäkter ingår medel till drift	1 971	1 204

NOT 15 AVRÄKNING MED STATSVERKET	2006	2005
Ingående balans	21 191	13 590
Avräknat mot statsbudgeten:		
Anslag	2 873 952	2 615 903
SUNET anslag	39 805	39 409
Avräknat mot statsverkets checkräkning:		
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-106 698	-104 458
SUNET anslagsmedel som tillförts räntekonto	-39 805	-39 409
Uppbördsmedel m.m.	140 288	170 231
Transfereringar m.m.	-2 894 559	-2 674 075
Utgående balans	34 174	21 191

NOT 16 BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDEN	2006	2005
Anslagsmedel	0	7 438
SUNET anslagsmedel	5 177	8 608
SUNET uppdragsverksamhet	3 880	2 804
Bidragsmedel extern finansiering	26 498	22 835
Summa behållning på räntekonto	35 555	41 685
SUNET summa behållning på räntekonto	9 057	11 412
Varav kortsiktigt likviditetsbehov	24 500	19 900
Varav SUNET kortsiktigt likviditetsbehov	6 782	10 800
Summa kortfristigt likviditetsbehov	31 282	30 700
Ekonomiska villkor		
Beviljad kredit på räntekontot	14 670	14 474
Kommentar: Ökade externa bidragsintäkter 2006 för Linnéjubileet	7 184	6 205
Ökade externa bidragsintäkter 2006 för EU Contest for Young Scientists	3 095	408

NOT 17 RESULTAT I DOTTERBOLAG OCH INTRESSEFÖRETAG	2006	2005
SUNET ingående balans	939	591
SUNET överfört från årets kapitalförändring	-745	349
Utgående balans	194	939

Belopp i tkr

NOT 18 BALANSERAD KAPITALFÖRÄNDRING	2006	2005
Balanserad kapitalförändring	-6 604	-12 224
Varav periodiseringsdifferenser	-6 604	-12 224
SUNET balanserad kapitalförändring	25 761	22 786
Varav SUNET periodiseringsdifferenser	25 761	22 786
Summa balanserad kapitalförändring	19 157	10 562

Belopp i tkr

NOT 19 KAPITALFÖRÄNDRING ENLIGT RESULTATRÄKNINGEN

Årets kapitalförändring består av periodiseringsdifferenser i anslagsfinansierad verksamhet	2006	2005
Amorteringar	5 621	5 669
SUNET amorteringar	11 652	44 713
Avskrivningar	-5 347	-5 677
SUNET avskrivningar	-12 131	-45 145
Förändring av periodiseringar	1 688	4 602
Förändring framtida åtaganden för förtidsavgången personal	-1 320	1 024
SUNET förändring av periodiseringar	-4 285	3 408
SUNET resultat från andelar i intresseföretag	-430	-745
Summa kapitalförändring enligt resultaträkningen	-4 552	7 849
SUNET summa kapitalförändring enligt resultaträkningen	-5 194	2 230

NOT 20 AVSÄTTNING FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE

	2006	2005
Avsättning för pensioner		
Ingående avsättning	1 888	2 625
Årets pensionskostnad	-52	653
Årets pensionsutbetalningar	-1 020	-1 390
Utgående avsättning	816	1 888
Summa avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	816	1 888

NOT 21 LÅN I RIKSGÄLDEN FÖR ANSKAFFNING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	2006	2005
Ingående skuld	9 679	11 707
SUNET ingående skuld	12 766	54 505
Lån upptagna under året	2 149	3 641
SUNET lån upptagna under året	* 45 052	2 974
Årets amorteringar	-5 621	-5 669
SUNET årets amorteringar	-11 652	-44 713
Summa lån i Riksgälden	52 373	22 445

Ekonomiska villkor

Beviljad Låneram	185 000	85 000
Utnyttjad i Riksgälden	6 207	9 679
SUNET utnyttjad i Riksgälden	46 166	12 766
Utnyttjad i Riksgälden, totalt	52 373	22 445

Kommentar: * SUNET Nya investeringar 2006 i det nya nätet OptoSunet

NOT 22 SKULDER TILL ANDRA MYNDIGHETER

	2006	2005
Skatteverket, arbetsgivaravgifter	2 550	3 397
SUNET Skatteverket, arbetsgivaravgifter	15	16
SPV, avtalsförsäkringar	153	67
SUNET SPV, avtalsförsäkringar	5	6
Övriga skulder till Kammarkollegiet	0	7 000
Övriga skulder till Statistiska Centralbyrån	10 000	0
Övriga skulder till andra myndigheter	2 833	958
SUNET övriga skulder till andra myndigheter	1 271	3 484
Summa skulder till andra myndigheter	16 827	14 928
SUNET summa skulder till andra myndigheter	1 291	3 506

Belopp i tkr

NOT 23 LEVERANTÖRSSKULDER	2006	2005
Övriga leverantörer	8 884	7 251
Övriga leverantörer. Linnéjubileet	1 313	2 273
SUNET Övriga leverantörer, Nordunet	7 637	7 328
SUNET Övriga leverantörer, Teliasonera	12 390 *	0 **
SUNET Övriga leverantörer	956	1 050
Summa leverantörsskulder	31 180	17 902
SUNET summa leverantörsskulder	20 983	8 378
SUNET summa leverantörsskulder	44 526	18 952

Kommentar: * SUNET Teliasonera faktura förfaller till betalning januari 2007

** SUNET Teliasonera faktura betalades november 2005

NOT 24 ÖVRIGA SKULDER	2006	2005
Personalens källskatt	2 707	3 600
SUNET personalens källskatt	17	17
Övriga skulder	3 184	886
Summa övriga skulder	5 908	4 503

NOT 25 UPPLUPNA KOSTNADER	2006	2005
Upplupna löner, inklusive sociala kostnader	66	275
Semesterlöneskuld, inklusive sociala kostnader	6 792	5 686
SUNET semesterlöneskuld, inklusive sociala kostnader	74	65
Övriga periodiseringsposter	200	274
SUNET övriga periodiseringsposter	75	51
Summa upplupna kostnader	7 207	6 351
SUNET summa upplupna kostnader	149	116

NOT 26 OFÖRBRUKADE BIDRAG	2006	2005
Grönbergsska fonden	2 859	3 217
JDRF/KAW Diabetes	1 865	1 823
JDRF/KAW Stamceller	0	2 711
Genterapi	2 773	0
CERN Experiment	1 878	1 777
STINT Postdocprogram	115	413
NOS M	12 968	12 221
Euroscience	132	150
ERA Net Ecord	107	846
EGEE	344	1 653
ERA Net Hera	88	377
STINT Postdoc HS	1 039	0
ERA Net Biodiversa	249	729
ERA Net Europolar	16	227
Manne Lundquist dödsbo	899	0
EGEE II	3 658	0
SSF-NGSSC	0	414
CERN Data Grid	0	53
Forskning.se	11	112
EU Contest	12	417
ERA-NET ASPERA	266	0
Chelsea Carl von Linné 300 års jubileet	672	0
Riksbankens Jubileumsfond Carl von Linné 300 års jubileet	505	0
Phadia AB Carl von Linné 300 års jubileet	503	0
Q-med AB Carl von Linné 300 års jubileet	201	0
Stora Enso AB Carl von Linné 300 års jubileet	201	0
Summa icke statliga organisationer	31 361	27 140

noten fortsätter på nästa sida

Belopp i tkr

Medel från Kammarkollegiet (Must)	3 335	3 335
Medel från från myndigheten för Sveriges nätuniversitet (Distum)	237	530
SIDA Links	410	0
Forskning.se	770	287
Medel från Kammarkollegiet Linnéjubileet	3 342	4 280
Medel från Kammarkollegiet Internationell	3 500	4 500
Medel från Kammarkollegiet Stamcellsforskning	1 000	0
Medel från Kammarkollegiet NorFa	152	152
Medel från Kammarkollegiet IPY Infoinsatser	400	0
Linnéjubileet, Vinnova LinnéFilm	440	0
Linnéjubileet, MSU	1 205	1 482
Linnéjubileet, SI	114	443
Formas projekt Östersjön	0	159
NV Klimat projekt	139	0
Vinnova Stipendium Eva Barkeman	76	180
EURYI FAS	737	975
Övriga oförbrukade bidrag	255	266
Summa statliga organisationer	16 112	16 589
Summa oförbrukade bidrag	47 473	43 729
I summan oförbrukade bidrag ingår medel till transfereringar	37 892	33 886
I summan oförbrukade bidrag ingår medel till drift	9 581	9 843
NOT 27 ÖVRIGA FÖRUTBETALDA INTÄKTER	2006	2005
Övriga förutbetalda intäkter	0	147
SUNET övriga förutbetalda intäkter	3 880	2 804
Summa övriga förutbetalda intäkter	3 880	2 951
NOT 28 FINANSIERINGSANALYS, KOSTNADER	2006	2005
Summa verksamhetens kostnader enligt resultaträkning	-368 993	-337 128
Justeringar:		
Avskrivningar och nedskrivningar	17 478	50 822
Realisationsförlust	8	260
Avsättningar	-1 072	-737
Summa kostnader enligt finansieringsanalysen	-352 579	-286 783
NOT 29 FINANSIERINGSANALYS, INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2006	2005
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen	111 354	123 497
Justeringar:		
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	111 354	123 497
NOT 30 FINANSIERINGSANALYS, ÖKNING (-) AV KORTFRISTIGA FORDRINGAR	2006	2005
Förändring av posten fordringar	-16 903	6 291
Förändring av posten periodavgränsningsposter	5 900	-7 049
Summa ökning av kortfristiga fordringar enligt finansieringsanalysen	-11 003	-758
NOT 31 FINANSIERINGSANALYS, ÖKNING (+) AV KORTFRISTIGA SKULDER	2006	2005
Förändring av posten skulder exklusive lån i Riksgälden	16 583	14 856
Förändring av posten periodavgränsningsposter	5 529	-2 568
Förändring av posten kortfristiga skulder avseende investeringar	-747	1 057
Summa ökning av kortfristiga skulder enligt finansieringsanalysen	21 365	13 345

12.13 Underskrifter

Vetenskapsrådet har den 15 februari 2007 fattat beslut om årsredovisning avseende 2006.

Stockholm den 15 februari 2007

Björn von Sydow, *ordförande*

Ledamöter

Lars Calmfors

Lena Claesson-Welsh

Elisabeth Haggård

Lisbeth Larsson

Agneta Norén

Karin Prellner

Jan-Erik Sundgren

Sune Svanberg

Hans Wolf-Watz

Anders Ynnerman

Pär Omling, *generaldirektör för Vetenskapsrådet*

13 PERSONREGISTER 2006

Vetenskapsrådets styrelse

Utsedda av regeringen

- Ordförande: **Bengt Westerberg**, *f.d. statsråd*
- **Pär Omling**, *generaldirektör*, Vetenskapsrådet
- **Jane Cederqvist**, *generaldirektör*, Finansdepartementet
- **Arne Wittlöv**, *f.d. vice VD*, Volvo, Göteborg
- **Lena Andersson**, *författare, journalist*, Stockholm

Utsedda genom elektorval bland landets forskare

- **Astrid Gräslund**, *professor*,
Institutionen för biokemi och biofysik, Stockholms universitet
- **Carl-Henrik Heldin**, *professor*,
Ludwiginstitutet för cancerforskning, Uppsala universitet
- **Lisbeth Larsson**, *professor*,
Litteraturvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet
- **Lennart Ljung**, *professor*,
Institutionen för systemteknik, Linköpings universitet
- Vice ordförande: **Elisabeth Haggård**, *professor*,
Genetiska institutionen, Stockholms universitet
- **Torsten Persson**, *professor*,
Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet
- **Karin Prellner**, *professor, chefläkare*,
Öron- Näs- och halskliniken, Universitetssjukhuset, Lund
- **Sune Svanberg**, *professor*,
Institutionen för fysik, Lunds universitet

Personalföreträdare

- **Nils-Harry Eriksson**, *ekonom*, SACO
- **Vera Novakova**, *forskningssekreterare*, ST

Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap

Utsedda av regeringen

- Ordförande: **Per Thullberg**, *generaldirektör*, Skolverket
- Ordinarie: **Gunilla Bandolin**, *professor*,
Arkitekturskolan, Kungliga tekniska högskolan
- Ersättare: **Lars Engman**, *designchef*
- Ordinarie: **Margitta Edgren**, *förlagschef*
- Ersättare: **Torsten Kälvemark**, *avdelningschef*, Högskoleverket
- Ordinarie: **Mats Svegfors**, *landshövding*,
Länsstyrelsen i Västmanlands län
- Ersättare: **Johanna Almér**, *studentpräst*, Chalmers tekniska högskola

Utsedda genom elektorval bland landets forskare

- Ordinarie: **Lars Bäckman**, *professor*,
Institutionen Neurotec, Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge
- Ersättare: **Sten Lindström**, *professor*,
Institutionen för filosofi och lingvistik, Umeå universitet
- Ordinarie: **Marie Demker**, *professor*,
Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet
- Ersättare: **Torbjörn Andersson**, *professor*,
Juridiska institutionen, Uppsala universitet
- Ordinarie: **Elisabeth Engdahl**, *professor*,
Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet
- Ersättare: **Maria Ågren**, *professor*,
Historiska institutionen, Uppsala universitet
- Ordinarie: **Björn Halleröd**, *professor*,
Sociologiska institutionen, Umeå universitet
- Ersättare: **Solveig Hägglund**, *professor*,
Institutionen för utbildningsvetenskap, Karlstads universitet
- Ordinarie: **Bo Holmberg**, *professor*,
Klassiska och semitiska språk, Lunds universitet
- Ersättare: **Göran Collste**, *professor*,
Centrum för tillämpad etik, Linköpings universitet
- Ordinarie: **Kerstin Sahlin-Andersson**, *professor*,
Företagsekonomiska institutionen, Uppsala universitet
- Ersättare: **Sune Berger**, *professor*,
Institutionen för samhällsvetenskap, Karlstads universitet
- Ordinarie: **Lars-Håkan Svensson**, *professor*,
ISK-Forskarskolan, Linköpings universitet
- Ersättare: **Suzanne Osten**, *professor*,
Dramatiska institutet

Huvudsekreterare i ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap

- Bengt Hansson, *professor*
- Arne Jarrik, *professor, biträdande huvudsekreterare*

Ämnesrådet för medicin

Utsedda av regeringen

- Ann-Marie Begler, *överdirektör, Rikspolisstyrelsen*
- Ordinarie: Kerstin Alberius, *sjukhusdirektör, Röda Korsets sjukhus*
- Ersättare: Ingrid Lennerwald, *regionsråd, Region Skåne*
- Ordinarie: Björn Beermann, *professor, Läkemedelsverket*
- Ersättare: Måns Rosén, *professor, SBU*
- Ordinarie: Tomas Keisu, *kanslichef, Kammarrätten*
- Ersättare: Ulrika Sehlstedt, *tekn dr, Stockholm*

Utsedda genom elektorval bland landets forskare

- Adjungerad: Charli Eriksson, *professor, Institutionen för vårdvetenskap och omsorg Örebro universitet*
- Ersättare: Peter Arner, *professor, Institutionen för Medicin, Karolinska universitetssjukhuset Huddinge*
- Ordinarie: Sivert Lindström, *professor, Institutionen för biomedicin och kirurgi, Hälsouniversitetet, Linköping*
- Ersättare: Stefan Lohmander, *professor, Institutionen för rörelseorganens sjukdomar, Universitetssjukhuset i Lund*
- Ordinarie: Olle Lindvall, *professor, Institutionen för neurologi, restorativ neurologi, lunds universitet och överläkare vid Universitetssjukhuset, Lund*
- Ersättare: Lil Träskman Bendz, *professor, Psykiatri, Universitetssjukhuset, Lund*
- Ordinarie: Monica Nistér, *professor, Institutionen för onkologi-patologi, Karolinska universitetssjukhuset, Solna*
- Ersättare: Annika Scheynius, *professor, enheten för klinisk allergiforskning, Karolinska universitetssjukhuset, Solna*
- Ordinarie: Agneta Siegbahn, *professor, Institutionen för medicinska vetenskaper, Akademiska sjukhuset, Uppsala*
- Ersättare: Lena Kjellén, *professor, Institutionen för medicinsk biokemi och mikrobiologi, Uppsala Biomedicinska Centrum, Uppsala*
- Ordinarie: Ann-Mari Svennerholm, *professor, Institutionen för medicinsk mikrobiologi och immunologi, Göteborgs universitet*
- Ersättare: Sven Enerbäck, *professor, Institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi, Göteborgs universitet*

- Ordinarie: **Bernt Eric Uhlin**, *professor*, Institutionen för molekylärbiologi, Umeå universitet
- Ersättare: **Ulf Lerner**, *professor*, Institutionen för odontologi, Umeå universitet

Huvudsekreterare i ämnesrådet för medicin

- **Håkan Billig**, *professor*
- **Karin Forsberg Nilsson**, *professor*, bitr. huvudsekreterare

Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap

Utsedda av regeringen

- Ordförande: **Jan Martinsson**, *tekn dr*, Svenska ABB
- Ordinarie: **Lennart Alredsson**, *tekn lic*
- Ersättare: **Per Bengtsson**, Probi AB
- Ordinarie: **Birgit Erngren Wohlin**, *generaldirektör*
- Ersättare: **Birgitta Östlund**, *F rektor*
- Ordinarie: **Stina Gestrelius**, *tekn dr*, Biora AB
- Ersättare: **Mats Eriksson**, Vecura AB

Utsedda genom elektorval bland landets forskare

- Ordinarie: **Petter Minnhagen**, *professor*, Fysiska institutionen, Umeå universitet
- Ersättare: **Barbro Åsman**, *professor*, Fysikum, Stockholms universitet
- Ordinarie: **Lars Nielsen**, *professor*, Institutionen för systemteknik, Linköpings universitet
- Ersättare: **Peter Gudmundson**, *professor*, Institutionen för materialmekanik, Kungliga tekniska högskolan
- Ordinarie: **Eva Olsson**, *professor*, Fysik och teknisk fysik, Chalmers tekniska högskola
- Ersättare: **Bertil Svensson**, *professor*, Informationsvetenskap, data- och elektroteknik, Högskolan i Halmstad
- Ordinarie: **Holger Rootzén**, *professor*, Matematisk statistik, Chalmers tekniska högskola
- Ersättare: **Else Marie Friis**, *professor*, Avdelningen för paleobotanik, Naturhistoriska riksmuseet
- Ordinarie: **Marianne Sommarin**, *professor*, Växtbiokemi, Lunds universitet och Fysiologisk botanik, Umeå universitet
- Ersättare: **Tuula Teeri**, *professor*, Institutionen för bioteknologi, Kungliga tekniska högskolan

- Ordinarie: **Anders Tunlid**, *professor*, Ekologiska institutionen, Lunds universitet
- Ersättare: **Barbara Cannon**, *professor*, Zoofysiologi Stockholms universitet

- Ordinarie: **Håkan Wennerström**, *professor*, Kemicentrum, Lunds universitet
- Ersättare: **Yvonne Brandt Andersson**, *professor*, Institutionen för materialkemi, Uppsala universitet

Huvudsekreterare i ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap:

- **Arne Johansson**, *professor*

Utbildningsvetenskapliga kommittén

- Ordförande: **Tjia Torpe**, *VD*, Infomedica AB

Forskarrepresentanter

- **Donald Broady**, *professor*, Pedagogiska institutionen, Uppsala universitet
- **Eva-Lena Dahl**, *professor*, Institutionen för idé- och lärdomshistoria, Göteborgs universitet
- **Kristina Edström**, *professor*, Institutionen för materialkemi, Uppsala universitet
- **Boel Englund**, *professor*, Institutionen för samhälle, kultur och lärande Lärarhögskolan i Stockholm
- **Tomas Englund**, *professor*, Pedagogiska institutionen, Örebro universitet
- **Per-Olof Erixon**, *professor*, Institutionen för estetiska ämnen, Umeå universitet
- **Roger Säljö**, *professor*, Pedagogiska institutionen, Göteborgs universitet

Allmänrepresentanter

- **Kenneth Abrahamsson**, *programchef*, FAS, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap
- **Heléne Lundkvist**, *professor*, UCLU, Utvecklingscentrum för Lärande och undervisning, Lunds universitet
- **Per Risberg**, *Direktör*, Jönköping

Huvudsekreterare i utbildningsvetenskapliga kommittén

- **Ulf P Lundgren**, *professor*
- **Elisabet Nihlfors**, *fil dr., bitr. huvudsekreterare*

Kommittén för forskningens infrastrukturer (KFI)

Ledamöter och ordförande är utsedda av Vetenskapsrådets styrelse om inget annat anges. Undergrupper till kommittén för forskningens infrastrukturer som till exempel DISC (Database InfraStructure Committee), SNIC (Swedish National Infrastructure for Computing) och IODP (Integrated Ocean Drilling Program) anges inte här.

- Ordförande: **Madelene Sandström**, *generaldirektör*, FOI
- **Anders Brändström**, *professor*, Demografiska databasen, Umeå universitet
- **Claes Fransson**, *professor*, Institutionen för astronomi, Stockholms universitet
- **Hans-Åke Gustafsson**, *professor*, CERN, Genève
- **Lena Gustafsson**, (fr.o.m. okt-nov 2006) *vice VD*, VINNOVA
- **Erik Hagersten**, (t.o.m. 2006-06-01) *professor*, Institutionen för informationsteknologi, Uppsala universitet
- **Susanne Holmgren**, *professor*, Institutionen för zoofysiologi, Göteborgs universitet
- **Merle Horne**, *universitetslektor*, Institutionen för lingvistik, Lunds universitet
- **Ulf Karlsson**, *professor*, Institutionen för mikroelektronik och informationsteknik (IMIT) KTH, Electrum Kista
- **Karl-Eric Magnusson**, *professor*, Institutionen för molekylär och klinisk medicin (IMK), Hälsouniversitetet i Linköping
- **Karin Markides**, (t.o.m. 2006-06-30) *rektor*, Chalmers tekniska högskola fr.o.m. 2006-07-01
- **Hans-Örjan Nohrstedt**, *enhetschef*, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
- **Juni Palmgren**, *professor*, Medicinsk epidemiologi och biostatistik, Karolinska Institutet samt matematisk statistik vid Stockholms universitet
- **Anders Ynnerman** (fr.o.m. 2006-06-02) *professor*, institutionen för teknik och naturvetenskap, Linköpings universitet, Campus Norrköping
- **Rune Åberg**, *huvudsekreterare*, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap

Huvudsekreterare i kommittén för forskningens infrastrukturer

- **Lars Börjeson**, *professor*

SUNET:s styrelse

- Ordförande: **Mille Millnert**, Linköpings universitet
- **Gun Djerf**, Linköpings universitet
- **Anita Hansbo**, Högskolan i Trollhättan/Uddevalla
- **Anita Kollerbaur**, Stockholms universitet/KTH
- **Lars-Elve Larsson** (t.o.m. våren 2006) Uppsala universitet
- **Johnny Nilsson**, Lunds universitet
- **Kjell Nilsson**, Kungliga biblioteket
- **Peter Olsson**, Chalmers tekniska högskola
- **Staffan Sarbäck**, Luleå tekniska universitet
- **Johan Sigholm**, studeranderepresentant
- **Benny Stridsberg**, studeranderepresentant
- **Ann-Charlotte Berglund Sonnhammer**, Uppsala universitet
- **Arne Sundström** (t.o.m. våren 2006), Lunds universitet
- **Sven Tafvelin**, Chalmers tekniska högskola
- **Per Wernheim**, Karolinska Institutet

Forskningsforum

Samtliga ledamöter utsedda av regeringen, inga ersättare.

- Ordförande: **Sören Wibe**, *riksdagsledamot*, Sveriges Riksdag
- **Yvonne Andersson**, *riksdagsledamot*
- **Per Bill**, *riksdagsledamot*
- **Britt-Marie Danestig**, *riksdagsledamot*
- **Per Eriksson**, *generaldirektör*, VINNOVA
- **Håkan Larsson**, *riksdagsledamot*
- **Pär Omling**, *generaldirektör*, Vetenskapsrådet
- **Lisa Sennerby Forsse**, *huvudsekreterare*, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
- **Mikaela Valtersson**, *riksdagsledamot*
- **Marie Wahlgren**, *riksdagsledamot*
- **Harriet Wallberg Henriksson**, *rektor*, Karolinska Institutet
- **Hans Wigzell**, *regeringens vetenskapliga rådgivare*
- **Rune Åberg**, *huvudsekreterare*, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap

Vetenskapsrådets kommittéer och deras ordförande

Kommittéerna kan antingen bereda ansökningar och ta fram underlag för beslut i styrelsen eller vara rent rådgivande åt styrelsen.

- Etikkommittén: **Göran Hermerén**, *professor*, Lunds universitet
- Expertgruppen för oredlighetsfrågor: **Kjerstin Nordborg**, *regeringsråd*, Regeringsrätten
- Kommittén för genusforskning: **Britta Lundgren**, *professor*, Umeå universitet
- Svenska kommittén för internationella polaråret, **Sverker Sörlin**, *professor*, Kungliga tekniska högskolan
- Kommittén för forskning om Biologisk mångfald: **Jan Bengtsson**, *professor*, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala
- Den svenska kommittén för UNESCO:s vetenskapliga program vid Vetenskapsrådet: **David Gee**, *professor*, Uppsala universitet

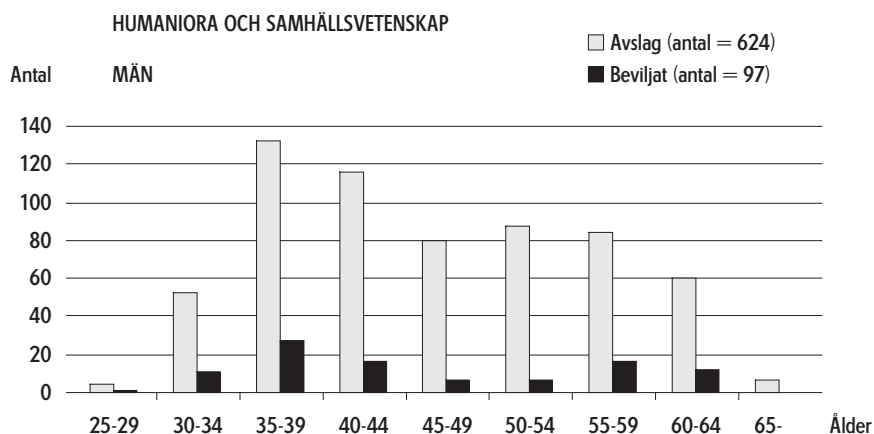
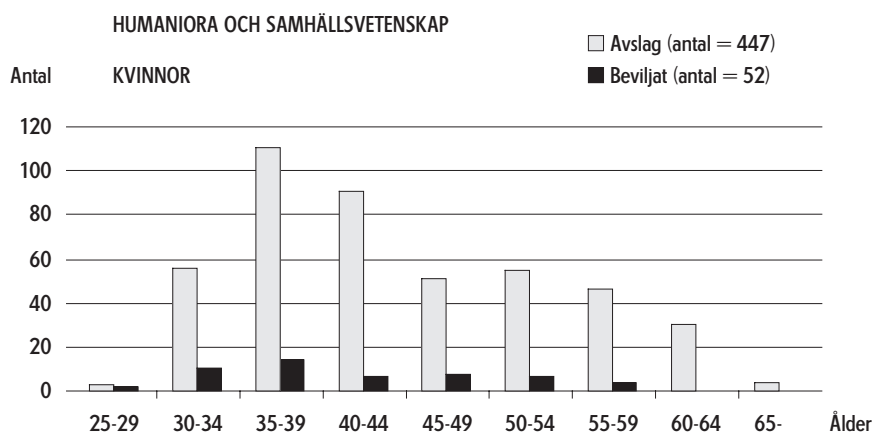
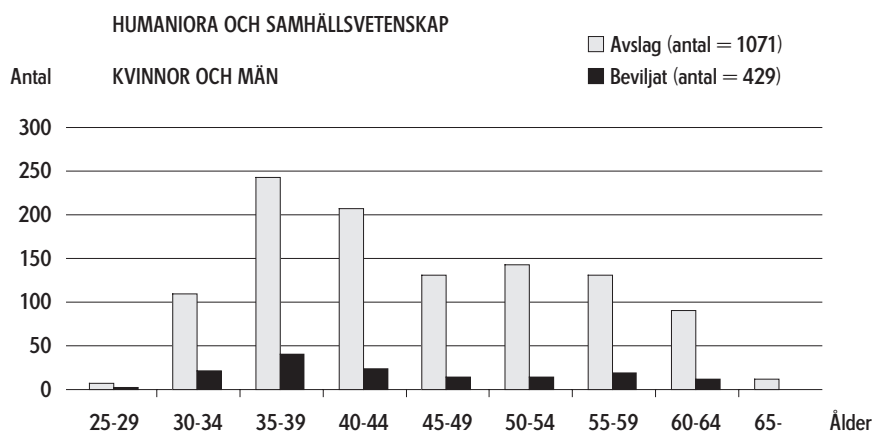
Av ämnesråden tillsatta arbetsgrupper

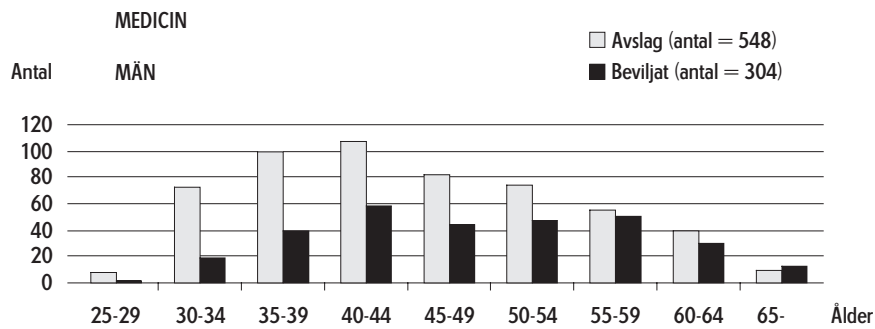
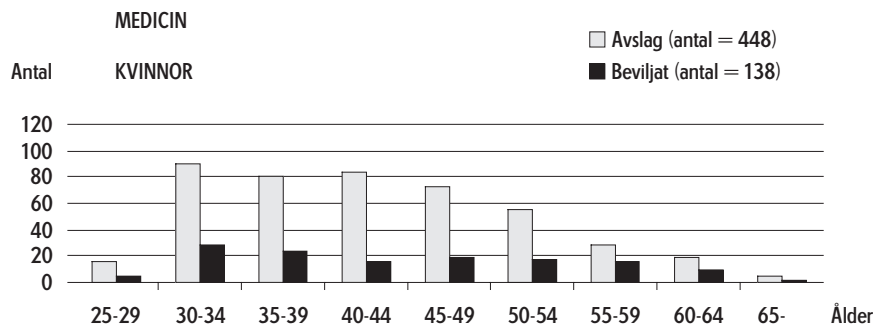
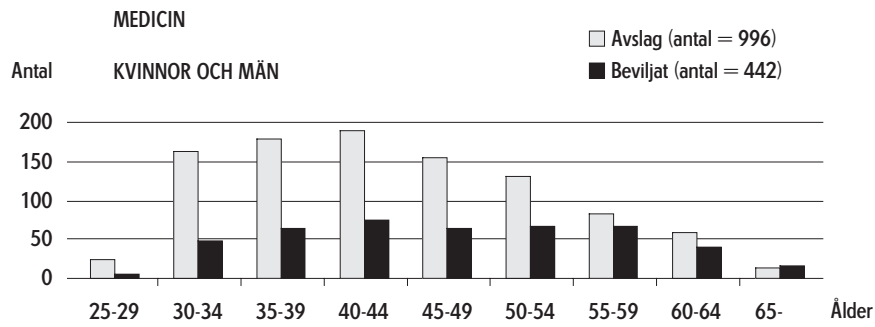
Ämnesrådets berednings- eller prioriteringskommittéer tillsätts årligen och redovisas inte här. Kortvariga arbetsgrupper för framtagning av underlag för diskussioner eller beslut som inte berör ansökningar redovisas heller inte här.

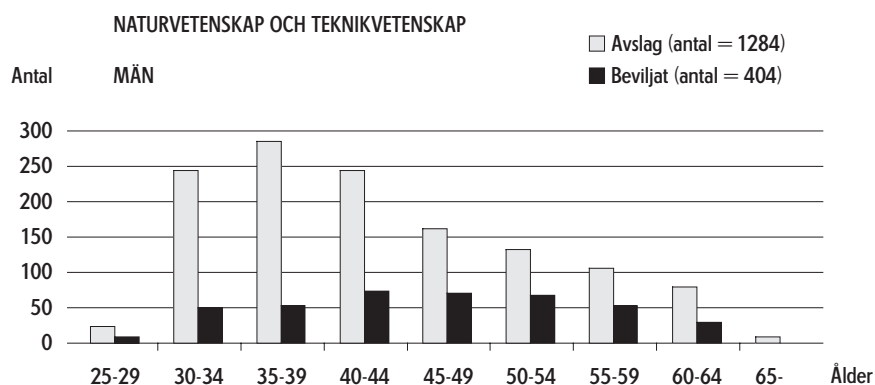
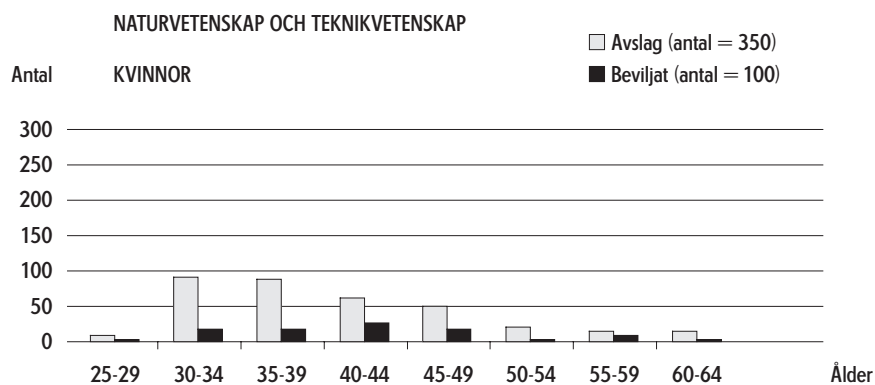
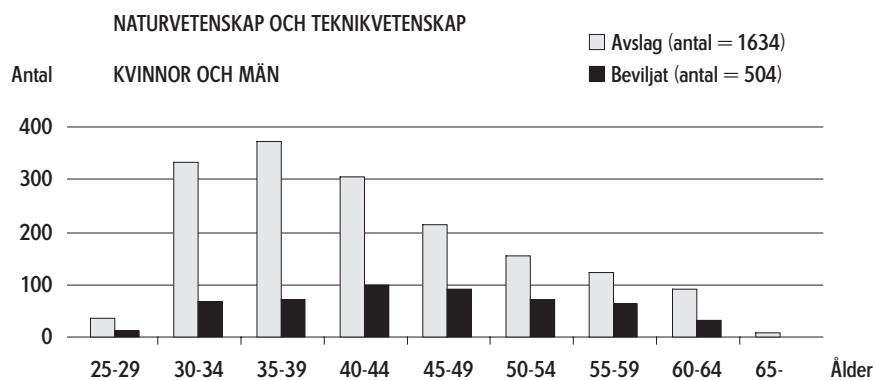
- Humaniora och samhällsvetenskap – Publiceringsutskottet: **Sune Berger**, *professor*, Karlstads universitet

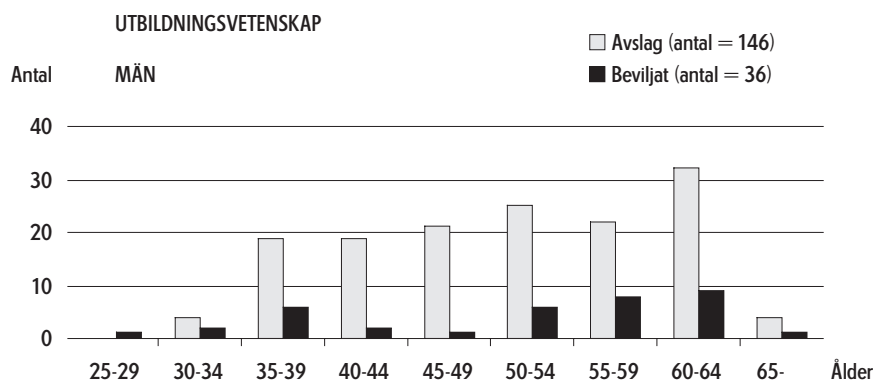
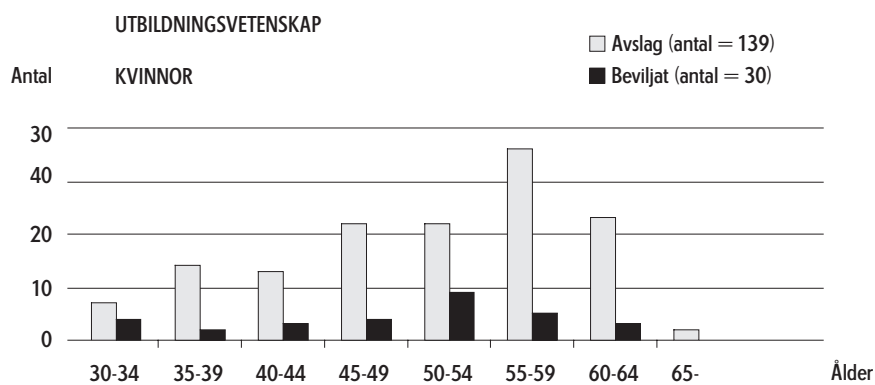
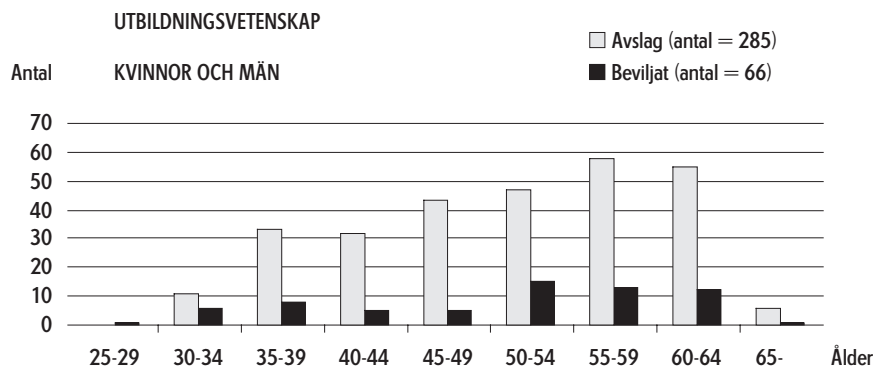
14 DIAGRAM: ÅLDERS- OCH KÖNSFÖRDELNING

Alla bidragsformer i den allmänna utlysningen 2006 ingår (projekt, forskarasistent, postdoktorsstipendier, postdoktorsanställning etc.)

15 FÖRKORTNINGAR

AAAS	American Association for the Advancement of Science
ALICE	Detektor vid LHC-acceleratorn, CERN
ALMA	Atacama Large Millimeter Array
ALPHA – GALILEO	The Internet press centre for European science and the arts
ATLAS	Detektor vid LHC-acceleratorn, CERN
CEPN	Centrala etikprövningsnämnden
CERC ₃	Chairmen of the European Research Councils' Chemistry Committees
CERN	European Laboratory for Particle Physics
CF	Cancerfonden
CIOMS	Council for International Organisations of Medical Sciences
CORDIS	Community Research and Development Information Service
COST	European Cooperation in the field of Scientific and Technical research
CPDC	Center for Chemical Process Design and Control
DESY	forskningsanläggning i Hamburg
ECORD	Europeiskt consortium för deltagande i IODP
ECSEL	Excellence Center in Computer Science and Systems Engineering in Linköping
EFDA	European Fusion Development Agreement
EISCAT	European Incoherent Scatter Facility
EMBC	European Molecular Biology Conference
EMBL	European Molecular Biology Laboratory
ERC	European Research Council
ESA	European Space Agency
ESF	European Science Foundation
ESFRI	European Forum For Research Infrastructure
ESO	European Southern Observatory
ESRC	The Economic and Social Research Council
ESRF	European Synchrotron Radiation Facility
ESS	European Spallation Source

EU/ERA-NET	European Research Area Networks
EU/FoU-rådet	Rådet för samordning av forsknings- och utvecklingssamarbete mellan Sverige och EU
EUI	European University Institute, Florens
EURAB	European Research Advisory Board
EURATOM	Samordningsorgan inom EU på kärnenergiområdet
EUROCORES	European Collaborative Research Programmes (ESF-program)
EuroHORCs	European Heads of Research Councils
EURYI	European Young Investigator awards
FAS	Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap
FRN	Forskningsrådsnämnden
Formas	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
FOS	forskningsprogram om offentlig sektor
GBIF	Global Biodiversity Information Facility
HPD	Högpresterande datorer
HSV	Högskoleverket
IAEA	International Atomic Energy Agency
IARC	International Agency for Research on Cancer (WHO)
ICLAS	International Council for Laboratory Animals Science
IF	Institutet för framtidsstudier
IGCP	International Geological Correlation Programme
IGBP-WCRP	International Geosphere-Biosphere Programme – World Climate Research Programme
IGFA	International Group of Funding Agencies
IHP	International Hydrological Programme
ILP	International Lithosphere Programme
IOC	Intergovernmental Oceanographic Commission
IODP	Integrated Ocean Drilling Program
IPM	Institutet för Psykosocial Medicin
IRF	Institutet för rymdfysik
ISIS	Accelerator driven neutronkälla (Storbritannien)
ITER	International Thermonuclear Experimental Reactor
IVA	Kungliga ingenjörsvetenskapsakademien
JDRF	Juvenile diabetes research foundation
JET	Joint European Torus
KAW	Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse
KK	Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling
KOSEF	the Korean Science and Engineering Foundation
KSLA	Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien
KTH	Kungliga tekniska högskolan
KVA	Kungliga Vetenskapsakademien
KVHAA	Kungliga Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien
LHC	Large Hadron Collider
MAB	Man and the Biosphere
MAX	Synkrotronljuskälla i Lund
MISTRA	Stiftelsen för Miljöstrategisk forskning
MOST	Management of Social Transformation
NFR	Naturvetenskapliga forskningsrådet
NOP	Nordisk publiceringsnämnd för forskning (inom olika discipliner)
NORDSIM	Nordic secondary ionisation mass spectrometry facility
NORDSYNC	Nordiskt konsortium för deltagande i ESRF

NORDUNET	Nordens universitetsdatanät (företagsnamn)
NOS	Nordisk samarbetsnämnd för forskning (inom olika discipliner)
NOT	Scientific Association, Nordiskt optiskt teleskop
NRM	Naturhistoriska riksmuseet
NSC	National Science Council (Taiwan)
ODP	Ocean Drilling Programme
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
OSO	Onsala Space Observatory
RJ	Riksbankens Jubileumsfond
RS	Rymdstyrelsen
SCB	Statistiska centralbyrån
SEST	Swedish-ESO Submillimetre Telescope
Sida	Styrelsen för Internationellt Utvecklingssamarbete
SMHI	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
SNIC	Swedish National Infrastructure for Computing
SSF	Stiftelsen för strategisk forskning
SSI	Statens Strålskyddsinstitut
STINT	Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning
SUHF	Sveriges universitets- och högskoleförbund
SULF	Sveriges universitetslärarförbund
TFR	Teknikvetenskapliga forskningsrådet
UNESCO	United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
UR	Utbildningsradion
VHS	Verket för högskoleservice
Vårdal	Stiftelsen för vård- och allergiforskning
VINNOVA	Verket för innovationssystem
VLT	Very Large Telescope
WCRP	World Climate Research Program

Vetenskapsrådet är en statlig myndighet som utvecklar och finansierar grundforskning av högsta kvalitet inom alla vetenskapsområden. Vetenskapsrådet arbetar med forskningsfinansiering, strategi och analys samt forskningsinformation. Målet är att Sverige skall vara en ledande forskningsnation.